

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра слов'янської філології

СЛОВЕНСЬКО-УКРАЇНСЬКА МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ

Кваліфікаційна робота
на здобуття ОС «бакалавр»
студентки IV курсу
галузі знань № 03 «Гуманітарні науки»
спеціальності № 035 «Філологія»
спеціалізації 035.039
«Слов'янські мови та літератури
(переклад включно), перша – словенська»
ОПП «Словенська мова і література та переклад,
українська мова і література»
Анастасії ПУХОВОЇ

Науковий керівник:
к.філол.н., доцент кафедри
слов'янської філології
Марія КАЛЕНИЧЕНКО

«Допущено до захисту»
Протокол № 14 кафедри
слов'янської філології
ННІФ від 18.05.2023
Завідувач кафедри
к.філол.н., доц. _____

Олена ДЗЮБА-ПОГРЕБНЯК

КИЇВ — 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Методологічні засади дослідження міжмовної омонімії в сучасному мовознавстві	6
1.1 Поняття міжмовної омонімії і підходи до класифікації міжмовної омонімії	6
1.2 Структурно-семантична характеристика словенсько-українських міжмовних омонімів	20
1.3 Вплив запозичень та інтернаціоналізмів на розвиток омонімії в словенській та українській мовах	23
Розділ 2. Характеристика міжмовних омонімів на матеріалі словенської й української мов	28
2.1 Наявні класифікації міжмовних омонімів на матеріалі словенської й українських мов	28
2.2 Принципи класифікації словенсько-українських міжмовних омонімів	36
2.3 Характеристика словенсько-українських міжмовних омонімів ...	39
Висновки	47
Список використаних джерел	52
Додаток	55

Вступ

Явище міжмовної омонімії набуває особливого значення в умовах швидкого розвитку науки, технологій та глобалізації комунікаційних процесів. Воно особливо актуальне для мов, що мають спорідненість у коренях, афіксах, структурі слів, речень, системі звукових відповідностей та морфологічних чергувань, що спричиняє виникнення фальшивих когнатів. Використання такої лексики викликає значні труднощі у практичній роботі перекладачів і лексикографів, а також під час вивчення іноземних мов. Неправильний вибір еквівалента під час комунікації або перекладу може призвести до зміни стилістичного відтінку і втрати семантики всієї фрази.

При порівнянні лексичного складу двох або більше мов можна виявити багато слів, що мають подібну форму (фонетичну або графічну), але різні за значенням. Це результат складного процесу, в якому застосовуються різні семантичні закони. У деяких випадках лексеми, що мають кілька значень в одній мові, можуть бути запозичені іншою мовою лише в одному значенні, а далі, в процесі розвитку мови, можуть запозичуватися повторно, але вже в іншому значенні. У мовознавстві нерідко спостерігається феномен багаторазового засвоєння одного слова в різних значеннях. Зазвичай ці процеси мають тривалий характер і можуть відбуватися протягом довгого періоду часу. У зв'язку з цим, лексеми, які попадають до мови як джерела запозичень, мають значну схильність до семантичних змін.

Незважаючи на те, що поняття міжмовної омонімії активно вивчається протягом століття як у теоретичному, так і практичному аспектах, багато питань залишаються невирішеними, зокрема термін "міжмовні омоніми" та його обсяг. У наукових роботах для позначення назв повної чи часткової формальної подібності слів різних мов при їх семантичній відмінності використовують різні терміни, такі як "фальшиві друзі перекладача", оманливі міжмовні подібності, міжмовні пароніми, міжмовні синоніми,

міжмовні полісеми, помилкові або неповні лексичні паралелі, фальшиві еквіваленти, псевдоінтернаціоналізми та інші.

Важливим вкладом у дослідження міжмовних омонімів є укладання словників міжмовних омонімів, які допомагають перекладачам та мовознавцям зрозуміти різницю в значеннях між омонімами в різних мовах та використовувати їх правильно відповідно до контексту. У світовій лексикографії зустрічаються різноманітні словники, серед яких найвідомішими є словник міжмовних омонімів французької та англійської мови М. Кесслера та Ж. Дерокіньї., іспансько-французьких омонімів Л. Дюпона, німецько-французьких омонімів М. Рейнхеймера, чесько-польських омонімів Д. Шипки. В Україні вийшло два таких словники – українсько-польських міжмовних омонімів І. Кононенко й О. Співака й російсько-українських М. Феллера й М. Кочергана.

Останнім часом, дослідження міжмовної омонімії набуло актуальності внаслідок зростання економічних, культурних, наукових та освітніх зв'язків між державами, а також розширення сфер міжкультурної та міжособистісної комунікації. Це призвело до виникнення нових взаємовідносин між мовними системами, включаючи міжмовну омонімію.

Актуальність даної теми полягає в тому, що багатоаспектне зіставлення лексичних складів близькоспоріднених мов останнім часом ведеться за різними напрямками. Українська і словенська лексика, що збігається в плані вираження, але семантично нетотожня, залишається поки що недостатньо вивченою. Це явище дуже поширене, а кількість помилок досить велика. Також можна зазначити, що майже повністю відсутні в українському і словенському мовознавстві роботи, в яких би послідовно і детально аналізувалося явище міжмовної омонімії в слов'янських мовах, проводився зіставний аналіз. Огляд наукової літератури з даного питання показує, що українська і словенська мови поки що не піддавалися ні

масштабному лінгвістичного аналізу, ні докладному лексикографічному опису.

Об'єкт дослідження — лексичні одиниці словенсько-української міжмовної омонімії у практиці перекладознавства.

Предмет дослідження — явище міжмовної омонімії в сучасних українській і словенській мовах.

Метою даної роботи є аналіз явища словенсько-української міжмовної омонімії на прикладі відібраних омонімів з точки зору походження та семантики та їх класифікація.

Окреслена **мета** передбачає такі **завдання**:

1) ознайомитися з історією дослідження міжмовної омонімії та розкрити сутність даного феномену;

2) здійснити систематичний огляд принципів, які використовуються в сучасній лінгвістичній науці для класифікації міжмовних омонімів;

3) розглянути словенсько-українські міжмовні омоніми в плані їх структурно-семантичної характеристики;

4) з'ясувати шляхи засвоєння іншомовних за походженням омонімічних одиниць у словенській та українській мовах;

5) обрати критерії класифікації омонімічних пар;

6) охарактеризувати омонімічні пари словенсько-української міжмовної омонімії на матеріалі вибірки.

Для розв'язання поставлених завдань використовуються такі **методи** дослідження: для збору матеріалу була задіяна методика суцільної вибірки; ознайомлення з науковою літературою з обраної теми, аналіз і узагальнення отриманої інформації відповідно до вищезазначених компонентів роботи; описовий, зіставний метод та метод компонентного аналізу.

Структура дипломної роботи: дипломна робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків, списку використаних джерел (40 позицій) та додатку (300 позицій).

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖМОВНОЇ ОМОНІМІЇ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВЦІ

1.1. Поняття міжмовної омонімії і підходи до класифікації міжмовної омонімії

Слова, які мають схожий зовнішній вигляд (звуковий або графічний), але різняться за значенням, завжди були предметом інтересу для лінгвістів. Перша згадка про омоніми належить Аристотелю. Він визначає омоніми як «предмети, у яких тільки ім'я спільне, а відповідна цьому імені річ про сутність різна» [2, с.129]. У лінгвістичній громадськості немає загальноприйнятого визначення поняття "омонім". Наприклад, О. Потебня визначав термін "омонімія" як явище, коли одне слово має кілька різних значень, які не мають між собою ніякого зв'язку в історії слова і в його звучанні. Ю. Данилевський визначав термін "омонімія" більш широко і складніше, ніж О. Потебня. За визначенням дослідника, омоніми - це слова, які мають однакове написання або вимову, але мають різні значення і одне походження. Він вважав, що омонімія є складним мовним явищем, яке пов'язане з різними аспектами мови, такими як фонетика, лексика, семантика, історія мови тощо. Л. Булаховський визначав термін "омонімія" у своїй праці "Лексикологія української мови" (виданої у 1974 році). У цій праці він розглядає основні лексикологічні явища, пов'язані зі словниковим складом мови, та визначає терміни, пов'язані з цими явищами, у тому числі й термін "омонімія". За визначенням Л. Булаховського, омоніми - це слова, які мають однакову форму, але мають різне походження, різні значення та можуть мати різний рівень частотності вживання. Він також вказував, що омонімія є одним з основних лексикологічних явищ, які досліджуються в лексикології та лексикографії. У "Лексикології української мови" Л. Булаховський детально аналізує явище омонімії, його види та функції, і наводить багато прикладів омонімів в українській мові. Він також

досліджує механізми утворення омонімів і їхній вплив на лексикографію та мовний аналіз. В академічному тлумачному словнику української мови омонімії надається така дефініція: «звуковий збіг різних за значенням слів або їх форм». У науковій літературі термін омонімії визначається теж по-різному: В. Виноградов у своїй роботі «Про омонімію та суміжних з нею явищ» тлумачить омонімію як «збіг різних слів або різних форм за своїм зовнішнім звуковим виглядом», а також розмежовує омонімію і полісемію. Г. Кузьменко у праці “Омонімія: аспектологія, проблематика : філологічна розвідка з лексики та стилістики” стверджує, що «омонімами визнаються лише такі однозвучні слова, які завжди були різними за формою й тільки в процесі історичного розвитку збіглися між собою у звучанні внаслідок різних фонетичних, а загалом випадкових, причин. Решта ж випадків, коли однакова матеріальна, звукова форма набуває різного змісту, вважається явищем полісемії слів» [7, с.3].

Виходячи з принципового положення про те, що омонімія – внутрішньомовна лексико-семантична категорія (омоніми виділяються лише в межах однієї мови), під міжмовною омонімією ми маємо на увазі зовнішньо (усно/письмово) та семантично схожі паралельні опозиції двох і більше синхронічно порівнюваних мов, тобто щонайменше (за умови порівняння двох мов) чотиричленну структуру, коли схожість омонімів (по два в кожній мові) спостерігається у різних мовах [24, с.116]. До прикладу словенсько-української омонімії: зачати - spročeti, почати - začeti [36, с.162].

Уже у 1788 році лексикограф А. Портітор опублікував нарис про французько-німецькі лексичні відповідники такого типу у Зальцбурзі. Згодом у ХХ столітті це мовне явище досліджували такі європейські вчені, як Ш. Біго (1845), Л. Граньже (1864), Г. Добре (1894) та ін [11, с.123]. Але дійсно систематичне та широке вивчення цих міжмовних відповідників розпочалося лише з появою праці М. Кесслера та Ж. Дерокіньї на матеріалі французько-англійських та англо-французьких паралелей у 1928 році.

Феномен міжмовної омонімії виявляється як в споріднених мовах, так і в неспоріднених. Серед мов, які не є спорідненими, багато фальшивих друзів виявляються у вигляді інтернаціоналізмів та запозичень. Проте між словенською та українською мовами існують більш складні й цікаві зв'язки, що пояснюються, в значній мірі, їх генетичною спорідненістю. [30, с.203].

Український письменник і перекладач М. Рильський був одним з перших, хто звернув увагу на таке явище в слов'янських мовах та назвав його міжмовною омонімією. Підкреслюючи умовність терміна "міжмовні омоніми", М. Рильський зараховував до них слова, які "однаково або майже однаково звучать, але мають різне, іноді протилежне значення".

Семантичні відмінності між омонімами, які існують у різних мовах, можуть змінюватися від незначних семантико або стилістичних відтінків до зовсім протилежних, навіть антонімічних значень. [1]

Явище міжмовної омонімії, тобто лексики двох і більше мов, які співвідносяться у плані вираження до міри ототожнення і які розрізняються в плані змісту [11, с. 123], привертає зростаючу увагу лінгвістів і стає об'єктом їх досліджень.

Тотожним терміном до міжмовних омонімів, але більш широким за значенням, міжмовних омонімів є поняття «хибні друзі» перекладача, словенською «lažni prijatelji». Цей термін є семантичною калькою з французької (faux-amis). Він вперше був використаний М. Кесслером і Ж. Дероккіньї в їхній книзі *Les faux-amis ou les trahisons du vocabulaire anglais* («Фальшиві друзі або зради англійської лексики») 1928 року. Це поняття має більш широке значення, оскільки воно включає не тільки лексичні властивості слів, але й інші розрізняючі ознаки, такі як стилістичне забарвлення, різні сфери використання, використання лексики в історичному контексті та сполучність слів. Наприклад, речення “Ми настоюємо, щоб у цьому питанні була зважена громадська думка інституту” (Іван Микитенко, 1957) було би некоректно перекласти як “Vztrajamo, da

se v tej zadevi pretehta javna dumka inštituta”, бо словенською мовою слово “dumka” означає: “lirsko-epska ukrajinska ljudska pesem” (укр. ліро-епічна українська народна пісня). Зауважимо, що одне із значень цього слова в українському словнику зафіксовано як “українська і польська народна пісня (лірична або епічна), часто журливого характеру”. Еквівалент словосполучення “громадська думка” словенською мовою - “javno mnenje”, отже адекватний переклад попереднього речення звучатиме так: “Vztrajamo, da se v tej zadevi pretehto javno mnenje inštituta”.

Деякі дослідники, зокрема Лідія Кіцила та Олена Шаблій, розглядають явище "псевдодрузів перекладача" у контексті омонімії. Це можна побачити в їх наукових працях, таких як стаття Лідії Кіцили "Деякі теоретичні проблеми дослідження омонімії в слов'янському мовознавстві" [16, с. 159–166] та дисертація Олени Шаблій "Міжмовна термінологічна омонімія як проблема термінографії і перекладу" [17]. Проте, як уже зазначалося вище, насправді концептуальна система «псевдодрузів перекладача» значно ширша й виходить за межі однорідної лінгвістичної категорії.

При розгляді хибних друзів перекладача як "міжмовних омонімів", у списку неминуче з'являються такі пари слів, які виглядають досить абсурдно, якщо уявити їх як ці самі хибні друзі. [33, с.194].

Зазвичай, особливо в англomовній літературі, для опису фальшивих друзів перекладача використовують термін "фальшиві когнати". Професор славістики та прикладної лінгвістики з Університету Аризони Д. Шипка вважає, що ці та інші терміни, такі як "оманливі іноземні слова", "міжмовні фальшиві еквіваленти", "оманливі слова" та "оманливі відповідники", відображають підхід до концепту "фальшива еквівалентність" з точки зору психології та прикладної лінгвістики, який охоплює всі міжмовні пари, що можуть створити фальшиву еквівалентність. У той же час, терміни "тавтоніми", "міжмовні омоніми" та "міжмовні пароніми" мають цілком відмінну концепцію з точки зору контрастивної лінгвістики, хоча їх також

можна використовувати у сфері перекладознавства та психології. У зв'язку з цим мовознавець рекомендує розрізняти два взаємопов'язаних явища для більш точної класифікації:

1) фальшиві когнати – відношення між двома різномовними словами, яке може спричинитися до помилкової еквівалентності (як категорію психології та прикладної лінгвістики);

2) міжмовні омоніми (ідентична форма) і пароніми (подібна форма) – відношення між двома словами різної мови, які мають схожу або ідентичну форму, але відмінні значення (як категорію контрастивної лінгвістики) [22, с. 40]. Ці обидва терміни належать до категорії лексичних паралелей. [23, с. 125]. Поняття "лексичні паралелі" є синтезом традиційних лінгвістичних концепцій, таких як "хибні друзі перекладача", "інтернаціоналізми", "міжмовні пароніми", "міжмовні омоніми" і так далі. [24, с. 115].

Виникнення міжмовних омонімів не завжди спричинено мовним контактом, іноді воно просто є випадковим. Проте, більшість лінгвістів схильні визначати такі причини їх появи:

1. У різних мовах сталися випадкові збіги лексичних одиниць: губа (кожна з двох шкірно-м'язових рухомих складок, що утворюють краї рота у людей і тварин) та guba (те, що утворюється при зминанні тканини, паперу - складка), те, що ці слова мають однакову форму, є випадковим збігом, бо вони мають різне походження (укр. "губа" походить від псл. "goba" і слов. "guba" від псл. "gubǎ").
2. Паралельне запозичення відбувається, коли дві мови одночасно запозичують слова з третьої мови, проте використовують їх з різними значеннями. Для наочності, наведемо декілька прикладів: українською "дірка" - те саме, що "діра" (щілина, отвір у чому-небудь), словенською "dirka" означає "швидкісна їзда або змагання з верхової їзди", обидва слова походять від псл. *dъrǎti, "дерти".

3. Фонетичні явища, які призводять до формування лексичних, лексико-граматичних, повних та часткових омофонів. [3, с.36], [25, с.60].
4. Г. Чуба у своїй праці "Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови студентами-поляками" досліджує причини виникнення міжмовних омонімів споріднених мов та стверджує, що їх поява зазвичай пов'язана з розпадом багатозначності слова, а не з випадковим збігом. Цієї ж думки притримується С. Пахомова досліджуючи словацько-українську інтерлінгвальну омонімію. Дослідниця вказує, що більшість випадків словацько-української омонімії становлять гомогенні пари лексичних одиниць. [25, с.56]. У споріднених мовах найчастіше виникають міжмовні омоніми, які мають спільне походження та концепцію, але з плином часу їх семантика може змінюватися [38, с.30]. Також у лінгвістичній науці відоме явище міжмовної антонімії, коли спільні слова в різних мовах набувають протилежних значень через еволюцію семантики. [13, с.91]. У своїй роботі, Г. Чуба використовує термін "енантіосемія" для опису слів у слов'янських мовах, що вказують на запах. Наприклад, слова "вонять" в російській, "воняти" в українській та "воня" в болгарській мовах мають значення "поганий запах", відмінно від "vonê" в чеській, "vöňa" в словацькій та "woń" в польській мовах, що вказують на відсутність запаху або навіть аромат. [13, с.91]. Значення слів, які мають спільне походження, часто різняться в різних мовах. Наприклад, слово "banja" у словенській мові означає "велика ємкість для купання" (ванна), тоді як українське слово "баня" має значення "куполоподібної форми дах" або "купол". Аналогічно, словенське слово "kolo" означає "плоске приладдя круглої форми, яке дозволяє транспортному засобу рухатися" (колесо) або "двоколісний транспортний засіб з ножним приводом" (велосипед), тоді як

українське слово "коло" вживається для позначення замкненої кривої, всі точки якої однаково віддалені від центра.

Омонімія є явищем, яке широко відоме в українській термінології, і, як у минулому, так і в сьогоденні, вона була предметом дослідження термінологів. І. Ментинська у своїй праці “Міжмовна омонімія як об’єкт термінологічного дослідження” [3, с.36], крім зазначених причин виникнення, виділяє ще дві, які є характерні саме для термінологічних омонімів: 1) конверсія, тобто здатність терміноодиниці, що належить до певної частини мови, транспортуватися в іншу частину мови і можливі аббревіатурні утворення; 2) можливі аббревіатурні утворення.

Явище міжмовних омонімів була і є об’єктом уваги багатьох мовознавців. Щодо лексикографічного опрацювання, то першими були так звані диференційні словники - двомовні або багатомовні словники. У першій половині ХХ століття чеський лексикограф Й. Фуріх склав диференційний словник польсько-чеської мови, який складався з дев’яти розділів. Перші чотири розділи містили іменники, які мали однакове значення в обох мовах, але відрізнялися за правописом, фонетикою або родом. Наступні два розділи включали іменники, прикметники та дієслова, які звучали подібно, але мали різне значення. Потім автор проаналізував вживання польських прийменників і прислівників, а в дев’ятому розділі навів список чеських слів, які не вживалися в польській мові (наприклад, básník – poeta; druh – gatunek, rodzaj, towarzysz; ledvina – nerka). Згідно з думкою Й. Влчека, найбільш цінними є V-VII розділи диференційного словника польсько-чеської мови, в яких автор наводить приклади вживання "омонімів" (використовуючи саме цей термін), оскільки їх існування може стати причиною багатьох непорозумінь та помилок.

Для визначення омонімічних зв'язків необхідною умовою є ідентичність принаймні за одним з компонентів виразу, а також відмінності за одним з компонентів змісту. [6, с.88].

Класифікація міжмовних омонімів у лексико-семантичних системах мов залежить від різноманітних факторів, включаючи внутрішньомовні та позамовні фактори, і базується на різних принципах та підходах. Для ефективного структурування цієї категорії слів необхідно користуватися встановленими в мовознавстві загальноприйнятими класифікаціями міжмовної омонімії.

М. Кесслер і Ж. Дерокіньї у своїй праці “Les faux amis ou les pièges du vocabulaire anglais. Conseils aux traducteurs” виокремили такі різновиди фальшивих друзів перекладача:

1) цілком фальшиві – ті, що мають схожу орфографію та різну семантику;

2) частково фальшиві – ті, що мають схожу орфографію й переважно спільну семантику.

Класифікацію, запропоновану М. Кесслером та Ж. Дерокіньї, можна вважати універсальною, оскільки вона дозволила зрозуміти різновиди фальшивих друзів перекладача і описати їх характеристики. З поширенням терміна "міжмовна омонімія" і з розширенням досліджень цього явища з різних точок зору, ця класифікація стала основою для створення багатьох інших класифікацій.

Педро Чаміза Домінгез та Брігітті Нерлік поділяють фальшивих друзів на “випадкові фальшиві друзі” (*chance false friends*) та “семантичні фальшиві друзі” (*semantic false friends*) за етимологічною ознакою. [35, с. 1836]

У своєму порівняльному аналізі міжмовних омонімів української та французької мов, відомий сучасний український мовознавець О. Лабенко

розрізняє їх на дві категорії - абсолютні та відносні. [12, с. 138]. Абсолютні міжмовні омоніми - це одиниці мовних систем порівнюваних мов, які мають однакову форму вираження, але повністю відрізняються за змістом, не зважаючи на можливі різниці в фонетико-графічних відповідностях між мовами. Відносні міжмовні омоніми - це одиниці мовних систем порівнюваних мов, які збігаються у формі вираження, але мають деякі спільні значення в своїй семантичній структурі, незважаючи на можливі різниці в фонетико-графічних відповідностях між мовами.

К. Готліб, лінгвіст ХХ століття, розробив класифікацію міжмовних аналогізмів, використовуючи три критерії для їх добору: етимологічний зв'язок, зовнішня форма та значеннєва структура слова, і таким чином пропонує наступну класифікацію:

1) за ступенем фонеморфологічної і графічної близькості:

– повні міжмовні аналогізми, звукобуквений склад яких відрізняється лише деякими артикуляційно-вимовними та графічними особливостями;

– міжмовні коренеаналогізми, у корені яких більшість елементів звукобуквеного складу однакові;

2) за лексико-семантичними властивостями:

– okazіональні міжмовні аналогізми, що відрізняються відсутністю етимологічного зв'язку між порівнюваними мовами;

– деривативні міжмовні аналогізми, що мають спільне походження:

а) асемантичні аналогізми – слова, що мають відмінне значення у кожній з порівнюваних мов;

б) часткові аналогізми, що характеризуються наявністю як спільних, так і відмінних значеннєвих варіантів у кожній з порівнюваних мов;

в) це слова, які мають однакову логіко-предметну відповідність у порівнюваних мовах, проте мають певне розширення чи обмеження сфери вживання, яке залежить від національної специфіки мов.

У класифікації, запропонованій грузинською дослідницею С. Хуцишвілі, деривативні міжмовні відповідники були охарактеризовані як когнати, тоді як okazіональні міжмовні відповідники були визначені як псевдокогнати. [15, с. 73].

Професор Ф. Буайо з Бристольського університету запропонував комбіновану етимологічно-семантичну класифікацію міжмовних відповідників омонімічного характеру, яка включає наступні групи слів:

1) слова, які мають формальну подібність, не пов'язану зі спільним походженням;

2) слова, подібні формою і тотожні етимологічно:

– слова, що мають повністю відмінні значення;

– слова, що мають частково відмінні значення.

І. Кононенко та О. Співак класифікують такі пари слів української та польської мов за чотирима семантичними типами у своєму словнику міжмовних омонімів і паронімів:

– слова, що повністю розходяться значенням або, якщо слово полісемічне, усіма значеннями;

– слова, що різняться окремими лексичними значеннями, коли хоч одне слово пари полісемічне;

– слова, що позначають різні предмети чи явища та входять до одних лексико-семантичних або тематичних груп;

– слова, що різняться насамперед стилістичними характеристиками.

Дослідники М. Вотінцева, К. Рутковський, А. Турчина, О. Федорчук та С. Хуцишвілі використовують аналогію з внутрішньомовною омонімією для класифікації омонімів за кількома критеріями: фонетико-графічним, фонетичним, графічним та морфологічним. Кожен з цих типів омонімів має свою відповідну класифікацію як власне омонім, омофон, омограф чи омоформа.

У міжмовній фонетико-графічній омонимії, графічна та фонетична форми лексеми взаємно співпадають. Ця особливість обмежує можливість виявлення таких лексем тільки в мовах, які мають схожу графічну систему.

Відповідно до зауважень С. Хуцишвілі, виділення міжмовних фонетико-графічних омонімів в мовах з різною системою писемності є умовним, оскільки у такому випадку немає підстав стверджувати про графічну тотожність лексем, а тільки про певну відповідність.

Проте повна формальна ідентичність лексичних одиниць між двома мовами є рідкісним явищем. Навіть у випадках, коли слова мають однакове написання, їх різна вимова може бути обумовлена фонетичними особливостями порівнюваних мов, такими як різниця орфоепічних норм для наголошених і ненаголошених голосних, довгих і коротких складів тощо.

Міжмовні графічні омоніми (міжмовні омографи) характеризуються тим, що вони мають однакове написання в різних мовах, проте вимовляються по-різному через фонетичні відмінності між цими мовами. Отже, можна зазначити, що вони відрізняються тотожністю графічної форми і розбіжністю фонетичної форми. Визначення міжмовних графічних омонімів в мовах з різною писемністю є умовним.

Якщо у межах однієї мовної системи різна вимова омографів зазвичай пояснюється різною позицією наголосу чи історичним принципом орфографії, то різну вимову міжмовних омографів також може спричиняти омонімія алфавітних знаків (коли один графічний символ у різних мовах означає різні фонеми).

Міжмовні фонетичні омоніми (міжмовні омофони) характеризуються тотожністю фонетичної і розбіжністю графічної форми у плані вираження.

Для виділення міжмовних фонетичних омонімів в мовах із різною писемністю можна скористатись двома принципами:

1) до фонетичних омонімів у першому випадку відносяться слова, що тотожні фонетично й відмінні графічно, де їхні графічні відмінності виникають через використання різних алфавітів, наприклад;

2) до фонетичних омонімів у другому випадку відносяться слова, що тотожні фонетично й відмінні графічно, де їхні графічні відмінності не виникають через використання різних алфавітів.

Слід зазначити, що деякі дослідники вважають некоректним виділення омофонів і омографів і що омонімами слід позначати лише ті слова, які мають однакові властивості, як омографів так і омофонів [40, с.31].

Міжмовні морфологічні омоніми (також відомі як міжмовні омоформи) є лексичними одиницями, що мають спільну форму лише у деяких граматичних категоріях.

У деяких сучасних зарубіжних дослідженнях [29, с.62] дають таке визначення омофонам, омографам й омонімам:

1) омофони - лексеми, що звучать однаково, але різняться у написанні й значенні;

2) омографи - лексеми, що пишуться однаково, але різняться у вимові й значенні;

3) омоніми - лексеми, що пишуться й вимовляються однаково, але різняться у значенні; у звичній нам парадигмі їм відповідають фонетико-графічні омоніми, а термін омонімії є загальним для всіх її форм вираження.

К. Рутковський запропонував поділ міжмовних омонімів на групи в залежності від симетрії на граматичному рівні:

– лексеми, які є симетричними на граматичному рівні, але асиметричними на семантичному рівні. Тобто це слова, які мають однакові граматичні властивості, такі як закінчення або афікс, та відносяться до однієї лексичної категорії, але мають різні денотації;

– лексеми, які є асиметричними на граматичному рівні, але симетричними на рівні значень, це слова, які мають різні граматичні

властивості, але мають спільну денотацію, що унеможливило їхню належність до класу омонімії, оскільки саме наявність різної денотації у лесе, що мають однакову форму, і є головною характеристикою омонімії;

– лексеми, які є асиметричними і на граматичному рівні, і на семантичному рівні. Тобто вони мають різні граматичні властивості і різні денотації:

- а) асиметричні через різні способи творення форм множини;
- б) асиметричні через відмінність граматичного роду;
- в) асиметричні через належність до різних лексичних категорій.

К. Ходасевич, білоруський вчений, вивчаючи міжмовні омоніми у білоруській та російській мовах, виділив декілька типів лексем:

- лексеми, що практично збігаються за формою;
- лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними фонетичними відповідностями;
- лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними графічними відповідностями;
- лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними графіко-фонетичними відповідностями;
- лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними графіко-орфографічними відповідностями. Закономірні графіко-орфографічні відповідності, що різняться форми слів, виявляються тільки на письмі; в усній формі мовлення цієї різниці немає або вона не помітна;
- лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними морфемно-словотвірними відповідностями.

Українська дослідниця М. Беднаж [18], досліджуючи польсько-українські міжмовні омоніми, розрізняє:

- повні гомогенні міжмовні омоніми, що розгалужуються на дві підгрупи:

а) такі, що цілком розійшлися у семантиці;

б) такі, що позначають близькі поняття і мають спільну внутрішню форму;

– повні гомогенні, моносемічні, із спеціалізацією, звуженням значення в одній із мов;

– часткові гомогенні, що виникають у процесі вторинної номінації, вирізняються співвідношенням та ієрархією лексико семантичного варіанта багатозначного слова. Вони виникли в результаті метафоричних, метонімічних та асоціативно дериваційних перенесень;

– часткові гомогенні з родо-видовими відношеннями при полісемії;

– омоніми утворюються в результаті функціонування багатозначного слова в різних стилях, де воно набуває термінологічного значення;

– міжмовні омоніми з різним часовим віддаленням значень, із старінням одного з них, звуженням сфери його функціонування, територіального обмеження (з різними варіантами — діалектне і загальномовне, діалектне і діалектне).

У лінгвістичній літературі та наукових розвідках, міжмовні омоніми систематизують за різними критеріями, що стосуються плану вираження та змісту. Проте, для аналізу семантичних особливостей українсько-словенських міжмовних омонімів, найбільш доцільною є класифікація, що базується на логічній схемі можливої формально-змістової відповідності. Згідно з цією схемою, характер семантичних відношень між лексемами двох мов можна класифікувати як повну або часткову семантичну відмінність.

1.2. Структурно-семантична характеристика словенсько-українських міжмовних омонімів

Розбіжності в значеннях між міжмовними омонімами у словенській й українській мовах можуть пояснюватися різними процесами деривації. Ці процеси зумовлені структурними та морфологічними особливостями похідних слів. Омоніми, які виникають через словотворення, на міжмовному рівні описуються з використанням аналогічних параметрів, які застосовуються в межах однієї мови. До основних параметрів належать дериваційне значення та спосіб утворення слова. У споріднених мовах дериваційна структура лексеми також демонструє систематичну природу і визначається шляхом аналізу типології структурних закономірностей, шляхом порівняння з одиницями, які мають схожий або ідентичний зовнішній вираз, але різні значення. [4, с.19-21].

Словотворення є одним з найефективніших методів створення омоструктур, які застосовуються не лише в межах однієї мовної системи, але й за її межами. Окрім лексичної омонімії, яка відображає тільки семантичний аспект лексем, значущим є дослідження омонімії, пов'язаної з особливостями структури певних класів слів, їх специфікою та способами утворення. Словотвірна омонімія, про яку йдеться, враховує як семантику, так і структурний аспект утворених лексем. [26, с.96].

Від спільного дериваційного значення може бути утворено лише по одному деривату з відмінним значенням, проте в інших випадках мають місце спільні дериваційні семантичні структури, хоча розбіжності зводяться до неоднакової якісної характеристики сем, зокрема співвідношення прямого і вторинного значень. Це явище пов'язане з абсолютною міжмовною омонімією, але водночас тісно переплітається з відносною омонімією, що ще більше ускладнює процес розуміння. Наприклад в українській мові прислівник “худо”, що пов'язаний із

прикметником “худий”, означає щось погане, неприємне, зле, і це значення співпадає зі словенським “hudo”, проте український прикметник “худий”, що походить від тієї самої основи, означає “той, що має виснажливе, тонке, сухорляве тіло”.

Слід зазначити, що на відміну від омонімії зовнішньомовного типу, омонімія внутрішньомовного типу співвіднесена з полісемією значень в інших мовах, і при цьому зберігається ідентичність або схожість мотиваційної ознаки, пов'язаної з позначенням різних денотатів. Водночас, ці приклади можна розглядати як наслідок різних підходів лексикографів до омонімії в межах конкретної мови. Наприклад, у словенській мові слово: *alraka* - “1. південноамериканська домашня тварина з довгим вовняним хутром; дешева блискуча бавовняна або вовняна тканина 2. сплав міді, цинку та нікелю, нове срібло. Український відповідник цього слова збігається лише з першим значенням.

Порівняймо також українське: баба - 1. мати батька або матері; стара віком жінка; взагалі жінка; про боязкого, нерішучого чоловіка або хлопця 2. важка підвісна довбня для забивання паль 3. рід печива з пшеничного борошна 4. пелікан 5. рід великих груш; і словенське, яке збігається лише з першим омонімом: *baba* - 1. жінка, як правило, старша; красива, струнка жінка; боязкий чоловік; те, що використовується як основа, опора, фундамент. Також можна зробити висновок, що у словенській мові це слово набуває позитивну конотацію на означення жінки, в той час як українське “баба” має більш негативний відтінок.

Усі утворення з абстрактним значенням, що мають омонімічні властивості, належать до категорії відносної омонімії, адже вони мають схожу лексико-семантичну структуру, особливо у прямому значенні. Розбіжності можуть бути віднесені до різних типів порівнянь, як у кількісному, так і у якісному аспектах. При цьому, варто відрізнити

омонімію внутрішньомовного типу, пов'язану з полісемією значень в іншій мові, від омонімії, що виникає в межах окремої мови:

а) одне пряме значення в одній мові може мати кілька переносних значень в іншій;

б) моносемічні одиниці-омоніми можуть бути диференційовані лише за прямим значенням або лише за переносним значенням;

в) відносні міжмовні омоніми, які є близькими за значенням, проте відрізняються за сферою вживання;

г) відносні семантично подібні міжмовні омоніми, що відрізняються стилістичними відтінками та емоційно-експресивним забарвленням, але зберігають спільне значення [5, 34-36].

Наведемо приклади: слов. KRIVO - укр. КРИВО: слов. *kriv* - 1. “*ki se odklanja, izstopa iz osnovne smeri*” (укр. який відхиляється від основного напрямку), 2. “*ki je povzročil kaj slabega, neprijetnega, nezaželenega*” (укр. що спричинило щось погане, неприємне, небажане) - переносне значення; укр. кривий - 1. “непрямий, вигнутий, покручений”, 2. “те саме, що хибний, помилковий” - переносне значення;

слов. DUPLO - укр. ДУПЛО: слов. *duplo* - 1. “*votlina v deblu; duplina*” (укр. дупло), 2. заст. “*votlina*” (укр. впадина) укр. дупло - 1. “порожнина в стовбурі дерева, утворена внаслідок вигнивання деревини”, 2. “дірка в зубі”

Як свідчать наші приклади, міжмовні омоніми відрізняються емоційно-експресивним та стилістичним забарвленням значень, а також сферою вживання та ступенем застарілості. В деяких випадках може бути повна відсутність відповідності між лексичними корелятами, в інших - слова, що належать до спільної сфери, мають помітні функціонально-стилістичні відтінки значень.

1.3. Вплив запозичень та інтернаціоналізмів на розвиток омонімії в словенській та українській мовах

За критерієм походження, лексикон будь-якої мови можна розподілити на наступні групи: слова, що походять від мов-праоснов, слова, створені власними засобами словотворення, і запозичення. Іншомовні лексеми зазвичай входять до мови шляхом двох основних способів: безпосереднього контакту з іншими мовами або за допомогою інших мов, що виступають посередниками. [31, с.201].

Відомо, що впровадження елементів іншомовності в мовну систему є складним та тривалим процесом, що залежить від різних факторів. Поява лексичних запозичень у мові може бути результатом різних типів взаємодії між лексичними системами. Ці лексичні системи можуть мати різну генетичну спорідненість або бути віддаленими одна від одної. Наприклад, злиття мовних елементів може відбуватися на підґрунті спільної історії, міграційних процесів, політичних та соціально-економічних чинників та інших подібних факторів. [21, с. 167].

У залежності від різних факторів, таких як тип контакту та інші обставини, явище "хибних друзів перекладача" може бути розглянуте в контексті омонімії. Процес лексичного запозичення може відбуватися різними шляхами. Наприклад, такий процес може спричинятися технологічними проривами, культурними трансформаціями, науковими відкриттями та іншими подібними факторами. Внаслідок лексичних запозичень можуть виникати нові лексеми, які розширюють або замінюють вже існуючі в мовній системі. Це зумовлено тим, що лексико-семантична система постійно поповнюється новими словами, оскільки лексика відтворює зв'язок мови з реальним світом та суспільством. [19, с. 179].

У процесі контактування двох і більше лексичних систем, спочатку іншомовні лексеми мали суто номінативну функцію, що полягало в тому,

що вони називали нові предмети, властивості, процеси, невідомі поняття. Далі, частина з тих лексем, що засвоїлись в іншій мові, отримала семасіологічну функцію, яка виражається у творенні похідних слів. Але оскільки лексична система мови є найбільш рухливою та мобільною системою мови, на кожному історичному етапі до неї потрапляють нові слова, які починають змагатися з наявними у мові лексемами. У результаті такої конкуренції виникають слова, які мають додаткові відтінки у значенні або обмежену сферу вживання. Також можливий і зворотній процес – уточнення і субституція запозиченого слова рідним, що в свою чергу відображає розвиток мови та взаємодію між лексичними системами.

На практиці, ідеальні форми інтернаціональних слів мають повністю однакове значення у різних мовах. Ці лексеми зрозумілі навіть людям, які не володіють іноземними мовами. Проте такі форми інтернаціоналізмів рідко зустрічаються. При прямому запозиченні будь-якого терміну з однієї мови до іншої, мовні спільноти-реципієнти зосереджуються на різних семантичних нюансах прийнятої форми, оскільки кожен народ має різні традиції, звички, менталітет, вірування, звичаї і т.д. [34, с.179] Така ситуація може призводити до розбіжностей у семантиці та значеннях однакових слів в різних мовах [32, с.17-18]. Однією з причин виникнення омонімії є поширення запозиченої лексики [37, с.74].

Близька спорідненість слов'янських мов призводить до високого рівня структурної подібності між ними. [20, с.31]. Це, в свою чергу, забезпечує максимальну можливість повторення однакових структурних типів неологізмів у цих мовах, що знову ж таки дає можливість більш чітко визначити причини структурних і функціональних відмінностей між ними. Між деякими неспорідненими мовами, навпаки, міжмовна омонімія виникає частіше на основі інтернаціональної лексики [39, с.61].

У процесі мовної еволюції виникають розбіжності між концептуальним сприйняттям реальності та його лінгвістичним

вираженням. Ця ситуація може бути пояснена впливом різноманітних матеріальних та соціальних умов, що визначають існування мовних спільнот, а також культурною специфікою сприйняття світу. Така розбіжність вирішується як внутрішніми лінгвістичними змінами, що відбуваються у мові, так і шляхом запозичення. Рецептивна асиміляція запозичень може бути поділена на три етапи [27, с.90-91]:

– проникнення (слово вживається лише іноді, досі має форму вираження іншомовної лексеми, це слово все ще активно використовується в мовній системі мови-джерела та зберігає своє місце в мовній картині світу цієї мови, на даному етапі мова проводить фільтрування іншомовних лексем і іноді відкидає їх, розглядаючи їх як варваризми);

– інтенсивне застосування (слово набуває все більшої популярності у вживанні, хоча й продовжує зберігати свою чужорідність);

– повна асиміляція (слово вже не розглядається як іноземне й повністю відповідає мовним нормам мови-рецептора).

У корпусі міжмовних омонімів-іменників та прикметників, що були запозичені з різних мов, виявлено неоднорідність щодо їхнього походження в якісному, кількісному та часовому аспектах. Деякі слова є частиною інтернаціонального мовного фонду та були запозичені з грецької та латинської мов у віддаленіші та новіші періоди. Інші слова мають коріння в традиційних спільнослов'янських впливах та стосунках з західноєвропейськими мовами.

Інтернаціональні елементи, які запозичені з грецької та латинської мов, є частими виявами міжмовних омоутворень у різних досліджуваних мовах. В. Акуленко у своїй праці “Інтернаціональні елементи в лексиці й термінології” рекомендує використовувати комплексний підхід для аналізу цього явища, який є універсальним для всіх мов лексичного фонду.

Отже, українська та словенська мови мають міжмовні омонімічні утворення за походженням, які можна розділити на дві групи за їхнім значенням:

- міжмовні омоніми, які зустрічаються в мові-рецепторі, можуть мати різні значення в процесі семантичної адаптації та засвоєння, зазвичай, лише в одній мові з порівнянних, але іноді з відображенням певної спільності в значенні;
- омонімічні одиниці з частковими семантичними відмінностями (які пов'язані за прямим значенням, але відрізняються за вторинним семантичним комплексом ЛСВ), мають типове значеннєве ядро, і тому вони наближені до відносних омонімів.

Процес адаптації запозичених лексем передбачає надання їм характерної форми, яка відповідає мові, в яку вони запозичені, а також пристосування до валентностей її мовної системи. [28, с.177]. Наприклад, до укр. “адреса” (слов “adresa”), запозиченого з німецької мови, можливо, через польську (нім. Adresse походить від фр. adresse “адреса”, пов'язаного з дієсловом adresser “скеровувати, адресувати”, що походить від лат. directus “прямий”), долучено для збереження жіночого роду, притаманного слов'янським мовам, флексію -а, що зумовило його відмінювання, хоч у французькій мові граматична категорія відмінка відсутня. Зокрема, виникає питання про те, як і чому запозичені слова можуть мати різні форми у порівняльних мовах: :

слов. adresa - 1. “navedba imena, priimka in bivališča; naslov” (укр. зазначення імені, прізвища та місця проживання; адреса) 2. “(pismena) spomenica, poslanica” (укр. (письмова) пам'ятка, послання); укр. адреса - “позначення місця проживання чи перебування кого-небудь або місцезнаходження чого-небудь”.

Запозичення з середньолатинської слова (data, дієприкметник жін. р. від дієслова dare «давати»), спорідненого з укр. дати, є результатом

скорочення формули, якою позначалась дата на документах, *data littera* (букв. «виданий лист»)) оформились у словенській та українській мовах наступним чином:

слов. *data* - “*podatke, navedbe*” (укр. дані, відомості); укр. дата - “календарний час якої-небудь події”.

Від латинського *factor* «той, що робить, діє», *facio* «роблю» маємо словенське “*faktor*” й українське “фактор”:

слов. *faktor* - 1. “*kar deluje, vpliva na kaj ali povzroča določeno dogajanje; dejavnik, činitelj*” (укр. що працює, впливає на щось або викликає певну подію); 2. “*število, ki se množi ali s katerim se množi*” (укр. співмножник); 3. “*vodja, organizator dela v tiskarni*” (укр. керівник, організатор роботи в друкарні); укр. фактор - 1. слов. *faktor* 1 (чинник); 2. “у дореволюційній Росії - керівник технічної частини друкарні, що здійснював безпосередній зв'язок між друкарнею та замовником”; 3. “посередник, дрібний комісіонер, маклер”; 4. слов. *faktor* 2 (співмножник).

БУКЕТ - БУКЕТ (від франц. *bouquet*): слов. *buket* - 1. заст. “*šopek*” (букет); 2. “*vonj vina; cvetica*” (запах вина); укр. букет - 1. слов. *buket* 1; 2. “сукупність ароматичних і смакових властивостей, характерних для певних сортів продуктів”; 3. “кущик молодих рослин”.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖМОВНИХ ОМОНІМІВ НА МАТЕРІАЛІ СЛОВЕНСЬКОЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

2.1. Наявні класифікації міжмовних омонімів на матеріалі словенської й українських мов

За класифікацією К. Г. Готліба:

1) за ступенем фонеморфологічної і графічної близькості:

– повні міжмовні аналогізми, звукобуквений склад яких відрізняється лише деякими артикуляційно-вимовними та графічними особливостями: слов. **KAČA** (“breznog plazilec z dolgim, valjastim telesom” - перекл. укр. змія) - укр. **КАЧА** (“пташа качки”);

– міжмовні коренеаналогізми, у корені яких більшість елементів звукобуквеного складу однакові: слов. **GREBLJA** (“priprava za razgrebanje žerjavice, pepela” - укр. знаряддя для розгрібання попелу) - укр. **ГРЕБЛЯ** (“гідротехнічна споруда, що перегороджує річку або інший водотік для створення водосховищ, одержання енергії і т. ін.”). У наведеному прикладі проривний словенський [g] протиставляється [г] фрекативному українському;

2) за лексико-семантичними властивостями:

– okazionalni міжмовні аналогізми, що відрізняються відсутністю етимологічного зв'язку між порівнюваними мовами: слов. **CARINA** (“davek na uvoženo ali izvoženo blago” - укр. податок на імпортовані або експортовані товари) - укр. **ЦАРИНА** (“околиця, край села”). Словенське слово взято з хорв., серб. *sařina* “sařina”, яке походить від хорв., серб. *sař* “автомобіль”. Українська лексема є запозиченою з румунської мови: рум. *řařină* «поле, лан, нива, рілля», як і *řařă* «країна, область, край, місцевість», походять від лат. *terra* «земля; край, країна»;

– derivativni міжмовні аналогізми, що мають спільне походження:

а) асемантичні аналогізми – слова, що мають відмінне значення у кожній з порівнюваних мов: слов. **VILKA** (“steblo žit ali trav” - укр. стебла злаків або трав) - укр. **БІЛКА** (“невеликий лісовий гризун, що живе на деревах”);

б) часткові аналогізми, що характеризуються наявністю як спільних, так і відмінних значеннєвих варіантів у кожній з порівнюваних мов: слов. **HVALA** (“ugotavljanje, poudarjanje pozitivnih lastnosti česa” - укр. виявлення, підкреслення позитивних якостей чогось - похвала; “star. izražanje hvaležnosti, zahvala” - укр. заст. висловлення подяки, подяка; “hvaležnost” - укр. вдячність - дякую) - укр. **ХВАЛА** (“похвала, уславлення”; “урочисте звеличання, прославляння кого-, чого-небудь; гімн”, “вигук, що передає захоплення, величання, визнання кого-, чого-небудь”);

в) це слова, які мають однакову логіко-предметну відповідність у порівнюваних мовах, проте мають певне розширення чи обмеження сфери вживання, яке залежить від національної специфіки мов: слов. **SENT** (“utežna mera, 100 kg” - укр. міра ваги, 100 кг; “stotina evra ali dolarja” - укр. сота частина євро або доллара) - укр. **ЦЕНТ** (“дрібна розмінна монета в США, Канаді, Голландії, Данії тощо, яка дорівнює одній сотій грошової одиниці (долара, гульдена і т. ін.)).

За класифікацією професора Ф. Буайо:

1) слова, які мають формальну подібність, не пов'язану зі спільним походженням: слов. **LİKAR** (“kdor se roklicno ukvarja z likanjem” - укр. той, хто професійно займається прасуванням) - укр. **ЛІКАР** (“особа з вищою медичною освітою, яка лікує хворих”). Словенська лексема походить від праслов'янського слова *lĭkъ, що означає “зовнішній образ, вигляд, форма”. Українська лексема походить від псл. lĕkъ “ліки, лікування”. Слов. **KUPA** (“kozarec kelihaste oblike” - укр. келихоподібна склянка) - укр. **КУПА** (“велика кількість чого-небудь складеного, зсипаного горою в одному місці”). Словенське слово походить з романської, можливо,

балканськороманської лексеми, пов'язаної з іт. “сорра” (укр. “келих”), яка розвинулась з пізньолатинського “супра” (укр. склянка”). Українська лексема походить від псл. кура, курь < іє. *kouр- “велика кількість зібраних речей, людей тощо”;

2) слова, подібні формою і тотожні етимологічно:

– слова, що мають повністю відмінні значення: слов. **LUNA** (“nebesno telo, ki kroži okoli zemlje” - укр. небесне тіло, що обертається навколо Землі) - укр. **ЛУНА** (“відбиття звукових коливань від перешкоди, коли вони сприймаються роздільно від первісних коливань”);

– слова, що мають частково відмінні значення: слов. **KRILLO** (“organ za letanje na trupu žuželk in ptičev” - укр. орган для польоту на тілі комах і птахів; “del letala, ki ga drži pri letenju v zraku” - укр. частина літака, яка підтримує його в польоті; “stranski del stavbe” - укр. бічна частина будівлі; “žensko oblačilo, ki pokriva spodnji del telesa” - укр. жіночий одяг, що прикриває нижню частину тіла) - укр. **КРИЛО** (“літальний орган птахів, комах та деяких ссавців”; “Нерухома відносно корпусу плоска поверхня літака (планера тощо), що підтримує його в повітрі під час польоту”; “бокова частина будівлі, споруди, якоїсь площини тощо”; “підводна частина корпусу швидкоплавного судна, що утримує його в максимальному надводному положенні під час руху”).

За класифікацією І. Кононенко та О. Співака:

– слова, що повністю розходяться значенням або, якщо слово полісемічне, усіма значеннями: слов. **BRAK** (“večji lovski pes, navadno lisast” - укр. великий мисливський собака, зазвичай плямистий) - укр. **БРАК** (“нестача чогось, відсутність кого-, чого-небудь”; “продукція або товар низької якості”);

– слова, що різняться окремими лексичними значеннями, коли хоч одне слово пари полісемічне: слов. **KOLOS** (“zelo velik, velikanski kip” - укр. дуже велика, гігантська статуя) - укр. **КОЛОС** (“суцвіття більшості злаків і

деяких інших рослин, у якому квітки розміщені вздовж стрижня”, “те саме, що колосся”, “статуя, колона, обеліск величезних розмірів”);

– слова, що позначають різні предмети чи явища та входять до одних лексико-семантичних або тематичних груп: слов. **LAPA** (“živalska ustnica” - укр. тваринна губа) - укр. **ЛАПА** (“стопа, нога тварини, птаха і т. ін.”);

– слова, що різняться насамперед стилістичними характеристиками: слов. експр. **МУКА** (“trpljenje, bolečina” - укр. страждання, біль) - укр. нейтр. **МУКА** (“страждання, зумовлені фізичними болями, духовними переживаннями тощо”).

Відповідно до зауважень С. Хуцишвілі, виділення міжмовних фонетико-графічних омонімів в мовах з різною системою писемності є умовним: слов. **KORAL** (“enoglasna liturgična glasba, vezana le na besedne poudarke” - укр. одноголосна літургійна музика, прив'язана лише до наголосів у словах) - укр. **КОРАЛ** (від “корали” - “морські тварини, рід поліпів, що живуть колоніями на морських та океанських скелях”).

Визначення міжмовних графічних омонімів в мовах з різною писемністю є також умовним: слов. **ZAPAN** (“priprava za zapiranje vrat, oken od znotraj s premikajočim se delom, ki se navadno v vodoravni smeri potisne v kaj - укр. пристрій для зачинення дверей і вікон зсередини за допомогою рухомої частини, яка зазвичай вставляється горизонтально в щось) - укр. **ЗАПАХ** (“властивість предметів, речовин діяти на органи нюху”).

Міжмовні фонетичні омоніми (міжмовні омофони): слов. **HRSUŠĆ** (“moćni, med seboj pomešani neskladni glasovi, navadno različnoga izvora” - укр. сильні, змішані різнорідні звуки, як правило різного походження) - укр. **ХРУЩ** (“жук родини пластинчастовусих, який має червоно-буре забарвлення; шкідник лісу й саду”).

Фонетичні омоніми у яких графічні відмінності виникають через використання різних алфавітів, наприклад: слов. **BUKVA** (“manjša morska riba z vretenastim trupom in dolgo hrbtno plavutjo” - укр. маленька морська

риба з тонким тілом і довгим спинним плавцем - бопс великоокий; “veliko gozdno listnato drevo z gladkim deblom” - укр. велике лісове листяне дерево з гладким стовбуром - бук) - укр. **БУКВА** (“письмовий знак, що позначає звук або сполучення звуків мови; літера”).

Фонетичні омоніми у яких графічні відмінності не виникають через використання різних алфавітів: слов. **MOZOLJ** (“vnetje lojnice in njene okolice” - укр. запалення сальної залози й навколо неї) - укр. **МОЗОЛЬ** (“розрощення у тварин і людини рогового шару шкіри (перев. на руках і ногах) у місцях, що зазнають тривалого тиснення або тертя”).

Міжмовні морфологічні омоніми (також відомі як міжмовні омоформи): слов. **KAZALO** (“seznam poglavij, sestavkov, v knjigi obravnavanih imen, besed z navedbo strani” - укр. перелік розділів, творів, назв, про які йдеться в книзі, слів із зазначенням сторінки - зміст, покажчик) - укр. **КАЗАЛО** (3-тя особа однини сер. р. в мин. часі від дієслова “казати” - говорити, висловлювати думки).

За класифікацією К. Рутковського:

– лексеми, які є симетричними на граматичному рівні, але асиметричними на семантичному рівні: слов. **ŠTIRER** (“štirje konji, vpreženi v vozilo” - укр. чотири коні, запряжені у віз; “ki je štirih vrst” - укр. той, що буває чотирьох видів) - укр. **ЧЕТВЕР** (“назва четвертого дня тижня (після середи)”);

– лексеми, які є асиметричними і на граматичному рівні, і на семантичному рівні:

а) асиметричні через різні способи творення форм множини: слов. **BOKS** (“usnje iz goveje ali konjske kože” - укр. коров'яча або кінська шкіра; “ločen, ograjen prostor; oddelek, predelek” - укр. окрема, огорожена територія; відділ; “šport, pri katerem se tekmovalca udarjata s pestmi” - укр. вид спорту, у якому два учасники б'ють один одного кулаками) - укр. **БОКС** (“кулачний бій особливого виду між двома спортсменами”; “вид чоловічої

стрижки”). Словенська лексема, як і українська, є внутрішньомовним омонімом та має множину лише у другому значенні;

б) асиметричні через відмінність граматичного роду: слов. **LEGEN** (ч.р., “nočna ptica selivka rjavo rdeče barve” - укр. нічний перелітний коричнево-червоний птах - дрімлюга звичайний) - укр. **ЛЕГЕНЯ** (ж.р., “орган дихання у людини і хребетних тварин, що розміщується в грудній порожнині”);

в) асиметричні через належність до різних лексичних категорій: слов. **KOSILO** (“obrok hrane, ki se je opoldne ali zgodaj popoldne” - укр. прийом їжі опівдні або рано у другій половині дня - обід) - укр. **КОСИЛО** (3-тя особа однини сер. р. в мин. часі від дієслова “косити”: зрізувати, стинати траву, збіжжя й т. ін. косою, косаркою тощо).

За класифікацією К. Ходасевича:

– лексеми, що практично збігаються за формою: слов. **BUKVAR** (“knjižarnar” - укр. продавець книг) - укр. **БУКВАР** (“книжка для початкового навчання грамоти”);

– лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними фонетичними відповідностями: слов. **GAZ** (“v sneg narejena ozka pot” - укр. вузька стежка, прокладена в снігу; “razdalja med najglobljo točko ladje in vodno gladino; ugrez” - укр. відстань між найглибшою точкою судна і поверхнею води; осадка) - укр. **ГАЗ** (“речовина, здатна поширюватися в усьому доступному для неї просторі, рівномірно заповнюючи його”; “дуже тонка прозора шовкова тканина”). У наведеному прикладі проривний словенський [g] протиставляється [г] фрекативному українському; слов. **PÓRA** (“luknjica, odprtina v koži za iztok loja ali znoja” - укр. луковиця, отвір у шкірі для відтоку шкірного сала або поту) - укр. **ПОРА́** (“час, період”);

– лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними графічними відповідностями: слов. **ZATAJITI** (“z besedo,

kretnjo izraziti, da osebek ni storilec tega, česar je obdolžen” - укр. словом або жестом виразити, що особа не є винною в тому, у чому її обвинувачують; “izraziti mnenje, prepričanje, da kaj ne obstaja” - укр. висловлювати думку, переконання, що чогось не існує; “prikriti” - укр. приховувати) - укр. **ЗАТАЇТИ** (“зберігати в таємниці”). Різниця в передаванні на письмі фонем /i/ у словенській і українській орфографії;

– лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними графіко-фонетичними відповідностями: слов. **MOKRICA** (“raki, ki imajo večino nog hodilk enako oblikovanih, Isopoda” - укр. мокриця; “močviren svet, močvirje” - укр. болото) - укр. **МОКРИЦЯ** (“дрібна ракоподібна тварина, яка живе в темних вологих місцях”). Графічні відповідності: і - и, а - я, фонетичні відповідності: [і - и], [ц - ц’];

– лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними графіко-орфографічними відповідностями: слов. **ALO** (“izraža ukaz, spodbudo” - укр. виражає наказ, заохочення) - укр. **АЛЛО** (“вживається при звертанні до особи під час розмови по телефону в значенні слухаю, слухайте”). Закономірні графіко-орфографічні відповідності, що різнять форми слів, виявляються тільки на письмі; в усній формі мовлення цієї різниці немає або вона не помітна;

– лексеми, формальні відмінності між якими пояснюються закономірними морфемно-словотвірними відповідностями: слов. **ČRESLO** (“posušeno smrekovo ali hrastovo lubje” - укр. сушена кора ялини або дуба) - укр. **ЧЕРЕСЛЮ** (“вертикальний ніж у плузі, який міститься перед лемешем”). В українській лексемі наявне властиве для східнослов'янських мов сполучення -ере- у позиції між приголосними на місці праслов'янського *er, на цьому місці у словенській лексемі спостерігаємо дію закону відкритого складу, вираженого у сполученні -ге-.

За класифікацією дослідниці М. Беднаж:

– повні гомогенні міжмовні омоніми, що розгалужуються на дві підгрупи:

а) такі, що цілком розійшлися у семантиці: слов. **HUDOVA** (“*hudobija, hudobnost*” - укр. нечестність, злочестивість) - укр. **ХУДОБА** (“чотириногі свійські сільськогосподарські тварини”);

б) такі, що позначають близькі поняття і мають спільну внутрішню форму: слов. **SAD** (“*užitni del rastline, ki sestoji iz semena in osemenja*” - укр. їстівна частина рослини, що складається з насіння та кісточки) - укр. **САД** (“спеціально відведена значна площа землі, на якій вирощують плодові дерева, кущі тощо”);

– повні гомогенні, моносемічні, із спеціалізацією, звуженням значення в одній із мов: слов. **KVAS** (“*snov iz kvasovk, navadno za vzhajanje testa*” - укр. речовина з дріжджів, яка зазвичай використовується для закваски тіста) - укр. **КВАС** (“кислуватий напій, який готують із житнього хліба або житнього борошна з солодом”);

– часткові гомогенні, що виникають у процесі вторинної номінації: слов. **KOMAR** (“*majhna žuželka z dolgimi nogami, ki sesa kri*” - укр. маленька комаха з довгими лапами, що смокче кров; “*kdor prisostvuje igri s kartami, šahovski igri ter posega vanjo navadno z nezaželenimi pripombami, nasveti*” - укр. той, хто присутній під час гри в карти або в шахи і втручається в неї зазвичай небажаними коментарями, порадами) - укр. **КОМАР** (“двокрила кровосасальна комаха з тонким довгастим тільцем і хоботком”);

– часткові гомогенні з родо-видовими відношеннями при полісемії: слов. **KLEN** (“*maklen*” - “*grm ali drevo z manjšimi krpatimi listi, Acer campestre*” - укр. кущ чабо дерево з дрібними плямистими листками) - укр. **КЛЕН** (“дерево, що має лапате листя з гострими кінцями й глибокими вирізами”: лат. *Acer*), тобто з латинських еквівалентів спостерігаємо, що українська лексема має більш широке значення - клен, а словенська - позначає його різновид - клен польовий;

– омоніми утворюються в результаті функціонування багатозначного слова в різних стилях, де воно набуває термінологічного значення: слов. **JAJCE** (“z lupino obdana spolna celica z dosti hranilnih snovi, iz katere se razvije nov organizem, zlasti pri pticah in plazilcih” - укр. статеві клітина, оточена оболонкою і багата поживними речовинами, з якої розвивається новий організм, особливо у птахів і рептилій; “taka celica pri domači perutnini, zlasti kokoši” - укр. така клітина у свійських птахів, особливо курей; “moška spolna žleza, modo” - укр. чоловіча статеві залоза, яєчко; “kar je po obliki podobno jajcu” - укр. який за формою схожий на яйце) - укр. **ЯЙЦЕ** (“захищена від зовнішнього впливу різними оболонками чи шкаралупою овальної форми сукупність білка й жовтка, з яких утворюється зародок птахів та деяких тварин (уживається як продукт харчування)”; “*біол.* зародок личинки комах, черв'яків і т. ін., що нагадує собою невелику, перев. овальної форми крупинку”; “*біол.* жіноча статеві клітина людини і тварин; яйцеклітина”) - спостерігаємо збіг основних значень і розходження специфічних (біологічних);

– міжмовні омоніми з різним часовим віддаленням значень, із старінням одного з них, звуженням сфери його функціонування, територіального обмеження: слов. **OBRAZ** (“prednja stran glave” - укр. передня частина голови - обличчя) - укр. **ОБРАЗ** (“зовнішній вигляд кого-, чого-небудь”; *заст.* “обличчя”).

2.2. Принципи класифікації словенсько-українських міжмовних омонімів

На основі проаналізованих критеріїв наявних класифікацій, було систематизовано власну класифікацію словенсько-українських міжмовних омонімів (*див. схема 1*).

МО було розподілено на дві групи за етимологічним критерієм на гомогенні й гетерогенні. Оскільки гетерогенні омоніми мають різне походження й їхня поява має оказіональний характер, в процесі роботи було виявлено, що вони повністю асиметричні значеннєво, отже їх було розглянуто суто з огляду на їхню форму, оминаючи їхні семантичні характеристики. Основну увагу було приділено омонімам, які мають спільне походження. Їх було розподілено на повні й часткові за принципом Кесслера й Діронкінї, кожену з категорій було розглянуто з точки зору їхньої фонемологічної і графічної близькості та лексико-семантичних властивостей. Загалом було виявлено 20 категорій: 8 повних гомогенних, 7 часткових гомогенних і 5 гетерогенних.

Спершу було поставлено завдання категоризації словенсько-українських міжмовних омонімів, проте з огляду на застосування такого різнобічного підходу, було прийнято рішення опису омонімічних пар на основі складеної класифікації (*див. схема 1*).

За фонемологічною та графічною близькістю міжмовні омоніми поділяються на: графіко-фонетичні МО, омографи, омофони, омоформи, МО, що мають морфемно-словотвірні відповідності, МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності. Часткові гомогенні МО мають усі з перерахованих категорій, окрім омоформ, адже омоформи зазвичай належать до різних частин мови, що передбачає семантичну невідповідність. Гетерогенні МО мають усі з перерахованих категорій, окрім МО, що мають морфемно-словотвірні відповідності адже лексеми у даній категорії повинні мати спільне походження і історично спільні морфологічні форми, в той час як МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності з даної категорії мають оказіональний характер.

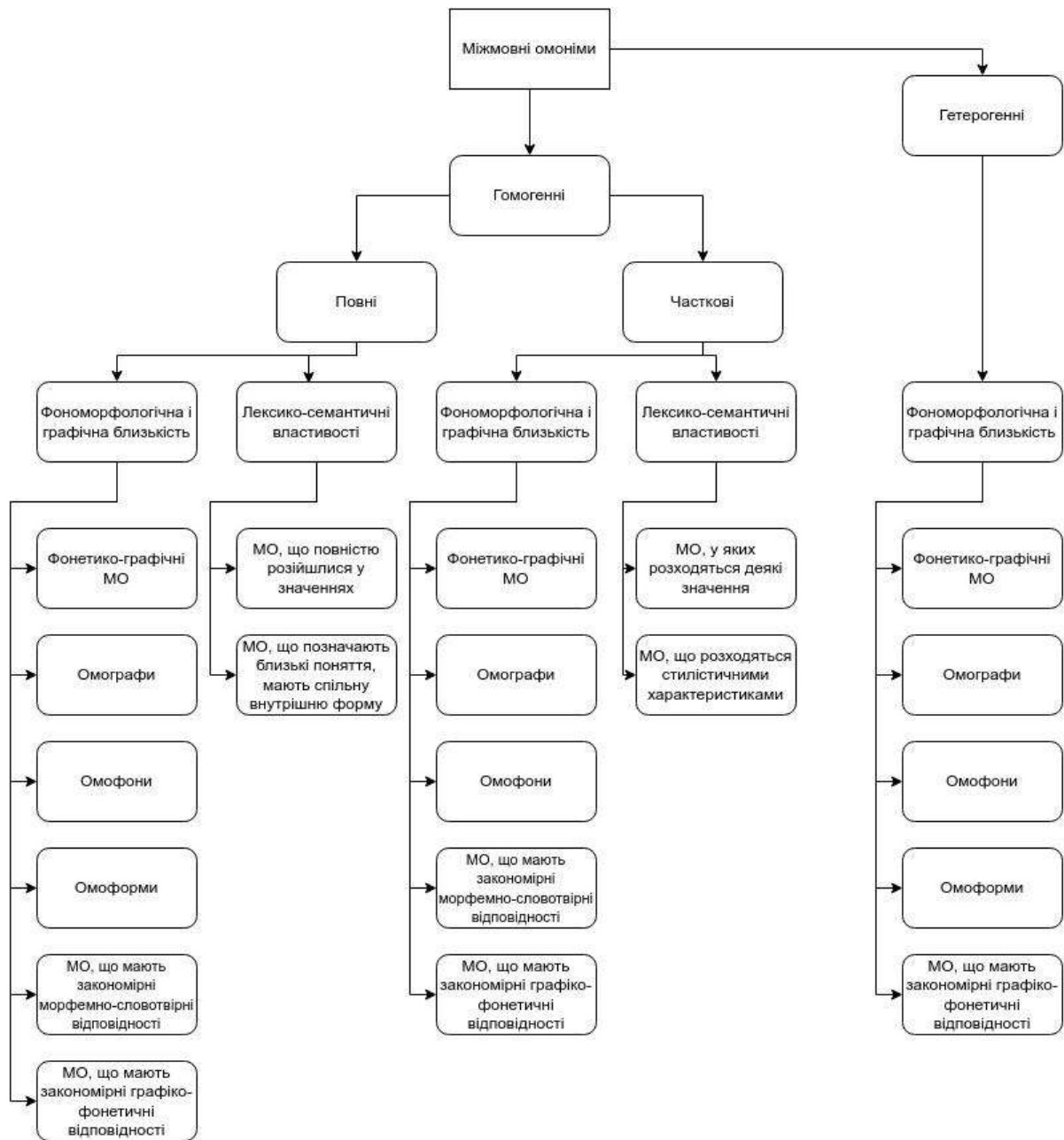


схема 1

За лексико-семантичними властивостями маємо 4 категорії: повні МО, що повністю розійшлися у значеннях, повні МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму, часткові МО, у яких розходяться деякі значення, часткові МО, що розходяться стилістичними характеристиками. Така детальна категоризація дозволяє простежити як сильно розійшлися колись ідентичні лексеми у семантиці.

2.3. Характеристика словенсько-українських міжмовних омонімів

DAVKA - ДАВКА

слов. *davka* - *doza, odmerek, vzemek (zdravila)*

(укр. доза, порція, прийом (ліків))

укр. давка - штовханина і тиск у натовпі

Гетерогенні фонет.-граф. МО, українська лексема “давка” походить від псл. **daviti*, українська лексема ймовірніше за все походить від псл. **dati, davati*; в цьому прикладі маємо фонетико-графічні міжмовні омоніми, адже дані лексеми збігаються за формою звучання та написання.

SAD - САД

слов. *sad* - *užitni del rastline, ki sestoji iz semena in osemenja*

(укр. їстівна частина рослини, що складається з насіння та кісточки)

2. *nav. ekspr. rezultat, dosežek* (укр. результат, досягнення)

укр. сад - спеціально відведена значна площа землі, на якій вирощують плодові дерева, кущі тощо

// те саме, що парк

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, обидві лексеми походять від псл. **saditi*, проте спостерігаємо, що у цих словах не збігається жодне значення, отже маємо повні МО, що позначають близькі поняття, мають спільну

внутрішню форму; омонімічна пара є фонетико-графічною, адже лексеми збігаються за формою звучання і написання.

ZAPAH - ЗАПАХ

слов. *zarah* - priprava za zapiranje vrat, oken od znotraj s premikajočim se delom, ki se navadno v vodoravni smeri potisne v kaj (укр. пристрій для зачинення дверей і вікон зсередини за допомогою рухомої частини, яка зазвичай вставляється горизонтально в щось)

укр. запах - властивість предметів, речовин діяти на органи нюху

Гетеронні омографи, українська лексема є результатом семантичної видозміни па́хну́ти «повіяти», словенська лексема походить від псл. *р̑хаті, *ріхаті (пихати, ударити), ці лексеми є міжмовними омографами, адже збігаються лише за формою написання через різний наголос.

JAD - ЯД

слов. *jad* - 1. *star.* žalost, trpljenje, bolečina (укр. горе, страждання, біль)
2. *zastar.* jeza, srd (укр. злість, гнів)

укр. яд - *рідко* те саме, що отрута

Повні гомогенні омофони, обидві лексеми походять від псл. *ěďь/ěďь, ці слова є омофонами, адже збігаються лише за формою звучання, написання різняться з тієї причини, що фонема я не має графеми, що їй би відповідала в словенській мові, міжмовні омоніми є повними, адже повністю розійшлися у значеннях.

PISALO - ПИСАЛО

слов. pisalo - priprava za pisanje (укр. приладдя для письма)

укр. писало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *писати*) -

1. зображувати рукою на папері або іншому матеріалі графічні знаки (літери, цифри і т. ін.)
2. повідомляти про що-небудь письмово або у пресі
3. складати і записувати який-небудь текст
4. займатися літературною діяльністю, бути письменником
5. створювати твір живопису
6. *заст.* давати кому-небудь ім'я, рідше прізвище, занотовуючи його в документі

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму. Обидві лексеми походять від псл. *ръsati, ці лексеми є омоформами, адже в словенській мові маємо іменник, а в українській минулий час, 3 особу. однини середнього роду від дієслова *писати*.

SENEN - ЦІННИЙ

слов. senen - ki je po nizki ceni, poceni

(укр. той, що за низькою ціною, дешевий)

укр. цінний - 1. який має ціну, вартість

2. який коштує дорого, має велику вартість

3. *перен.* який має важливе значення

Повні гомогенні МО, що походять від псл. *сѣна, які є повністю асиметричними з семантичної точки зору, ці лексеми мають закономірні морфемно-словотвірні відповідності, що виявляються у закінченнях у суфіксах та мають спільну внутрішню форму, адже мова йде про ціну.

ZAKOTITI - ZAKOTITI

слов. *zakotiti* 1 - *knjiž. zavzeti, zasesti* (укр. зайняти місце)

zakotiti 2 - *pri živalih zaploditi* (укр. запліднювати, про тварин)

укр. *zakotiti* - 1. котячи, переміщати що-небудь в якесь місце

2. загортати назовні край одягу; взуття; засукувати

Повні гомогенні МО, що походять від псл. **kotiti*, що що повністю розійшлися у значеннях. Міжмовні омоніми мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, адже в словенській мові повністю відсутня фонема *и*, як *і*, відповідно, графема, яка би їй відповідала.

DUPLO - ДУПЛО

слов. *duplo* - 1. *votlina v deblu; duplina*

(укр. порожнина в стовбурі; дупло)

2. *zastar. votlina* (укр. порожнина)

укр. *duplo* - 1. порожнина в стовбурі дерева, утворена внаслідок

вигнивання деревини (найчастіше як місце проживання

птахів, звірів, комах і т. ін.)

2. дірка в зубі

Часткові гомогенні омографи, обидві лексеми походять від псл. **durьla/durьlo*, вони є частковими, адже у них розходяться деякі значення. МО є омографами, адже збігається лише графічна форма вираження, фонетична не збігається через різницю у наголосах.

KUBIK - КУБИК

слов. *kubik* - *pog.* *kubični meter* (укр. кубічний метр)

// *žarg.* *kubični centimeter* (укр. кубічний сантиметр)

укр. кубик - 1. *зменш.* до куб

2. *розм.* кубічний сантиметр як міра об'єму (переважно рідини)

3. знаки розрізнення середнього командного складу в Радянській Армії до 1943 р.

4. дитяча забавка — набір дерев'яних брусків у формі куба з наклеєними на них картинками, літерами тощо

Часткові гомогенні МО, обидві лексеми запозичені, ймовірно через посередництво німецької мови, з лат. **cubus*, є частковими, адже різняться деякі значення і стилістичні характеристики. МО мають закономірні фонетико-графічні відповідності, адже в словенській мові повністю відсутня фонема *и*, як *і*, відповідно, графема, яка би їй відповідала.

ROM - РОМ

слов. *rom* - *nižje pog.* *priprava iz lesa ali drugega materiala, ki obdaja sliko ali druge predmete; okvir* (укр. приладдя з дерева або іншого матеріалу, що оточує малюнок або інші предмети; рамка)

укр. ром - міцний напій із соку, що перебродив, або з патоки тростинного

цукру

Гетерогенні фонет.-граф. МО, українська лексема є запозиченням з англ. gum, словенська лексема є запозиченням з австр. нім. gahm, МО є фонетико-графічними, тому що збігаються за фонетичною і графічною формою вираження.

ŠOV - ШОВ

слов. šov - zabavna prireditelj, oddaja z glasbo, plesom

(укр. розважальний захід, шоу з музикою, танцями)

укр. шов - 1. місце з'єднання зшитих кусків тканини, шкіри і т. ін.

// спосіб вишивання, характер стібків

2. місце скріплення частин чого-небудь

3. *мед.* місце з'єднання тканини, розсіченої під час хірургічної операції

4. *бот.* Заглиблення на плодах у місці з'єднання їх половинок чи частинок

Гетерогенні фонет.-граф. МО, українська лексема походить від псл. *šьvь, словенська лексема є запозиченням з англ. show, лексеми є фонетико-графічними МО, адже збігаються за фонетичною і графічною формою вираження.

KOSILO - КОСИЛО

слов. kosilo - 1. obrok hrane, ki se je opoldne ali zgodaj popoldne

(укр. укр. прийом їжі опівдні або рано у другій половині дня)

2. *nar. dolenjsko zajtrk* (укр. сніданок)

укр. косило (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *косити*) 1 -

1. зрізувати, стинати траву, збіжжя й т. ін. косою, косаркою тощо

2. *перен.* позбавляти життя; нищити, вбивати

косити 2 - 1. дивитися збоку, скоса; скошувати (очі)

2. бути косооким, бути косим

3. *перен.* дивитися неприязно, вороже

Гетерогенні омоформи, українська лексема походить від псл. *kosa, словенська лексема походить від псл. *kōsiti *kōsati, лексеми є омоформами, адже в словенській мові маємо іменник, а в українській минулий час, 3 особу. однини середнього роду від дієслова *косити*.

ОЖИНА - ОЖИНА

слов. ožina - 1. ozek pas kornega med dvema morjema ali morja med dvema

korpiima (укр. вузька смужка землі між двома морями або море між двома землями)

2. ozkost (укр. вузькість)

укр. ожина - 1. багаторічна кущова або напівкущова колюча рослина з

дугоподібними гілками та їстівними плодами

2. ягоди цієї рослини чорно-сизого кольору

Гетерогенні МО, українська лексема походить від псл. *ežina, словенська лексема походить від псл. *óžькъ, МО мають закономірні фонетико-графічні відповідності, адже в словенській мові повністю відсутня фонема и, як і, відповідно, графема, яка би їй відповідала.

Висновки

У нашій роботі досліджено історію міжмовної омонімії і докладно висвітлено суть цього явища. Проведено дослідження саме словенсько-українських міжмовних омонімів. Метою дослідження було проаналізувати

походження та семантику цих омонімів шляхом опрацювання двомовних перекладних і тлумачних словників української та словенської мов. Одним з перших, хто звернув увагу на таке явище в слов'янських мовах та назвав його міжмовною омонімією, був М. Рильський.

Синонімічним поняттям до міжмовних омонімів прийнято вважати “хибні друзі перекладача”, “міжмовні пароніми” та багато інших. Аналіз цих термінів показав, що явища, які вони позначають, не є тотожні. Поняття “хибні друзі перекладача” має більш широке значення, оскільки воно включає не тільки лексичні властивості слів, але й стилістичне забарвлення, різні сфери використання, використання лексики в історичному контексті та сполучність слів, наприклад: “*kraj rojstva*” українською перекладаємо, як “місце народження”, а не “край народження”, хоча обидві лексеми (укр. край і слов. kraj) мають спільне походження і позначають близькі поняття (слов. *kraj* означає *область, зона, край, місце*). Поняття міжмовних паронімів також не є аналогічним до міжмовних омонімів, адже вони мають схожу форму, не обов’язково тотожню, та різні значення. МО повинні мати тотожню форму обо’язково, хоча б на одному з мовних рівнів.

Завдяки цьому дослідженню, було встановлено, що словенсько-українські міжмовні омоніми можуть мати різне походження: гомогенне - слова, що походять від спільної прамови та слова, що були запозичені з інших мов та їхня семантика з роками розійшлася, та гетерогенне, наприклад: укр. дотик і слов. *dotik* та укр. лазар і слов. *lazar*.

Міжмовна омонімія – це результат складного процесу, в якому застосовуються різні семантичні закони. Крім співпадіння та нерівномірного розвитку лексичних одиниць зі спільної прамови, причиною виникнення міжмовних омонімів може бути запозичення з однієї мови і подальший асиметричний розвиток семантики лексем: укр. дата і слов. *data*.

В нашій роботі досліджено, що існують різні підходи до класифікування міжмовних омонімів, а саме з огляду на їхній зміст (повні і часткові) і їхню форму (фонетико-графічні МО, омографи, омофони, омоформи та МО, що мають закономірні відповідності). Ці підходи викладено в працях таких науковців, як К. Готліб, С. Хуцишвілі, Ф. Буайо, І. Кононенко та О. Співак, К. Рутковський, К. Ходасевич, М. Беднаж.

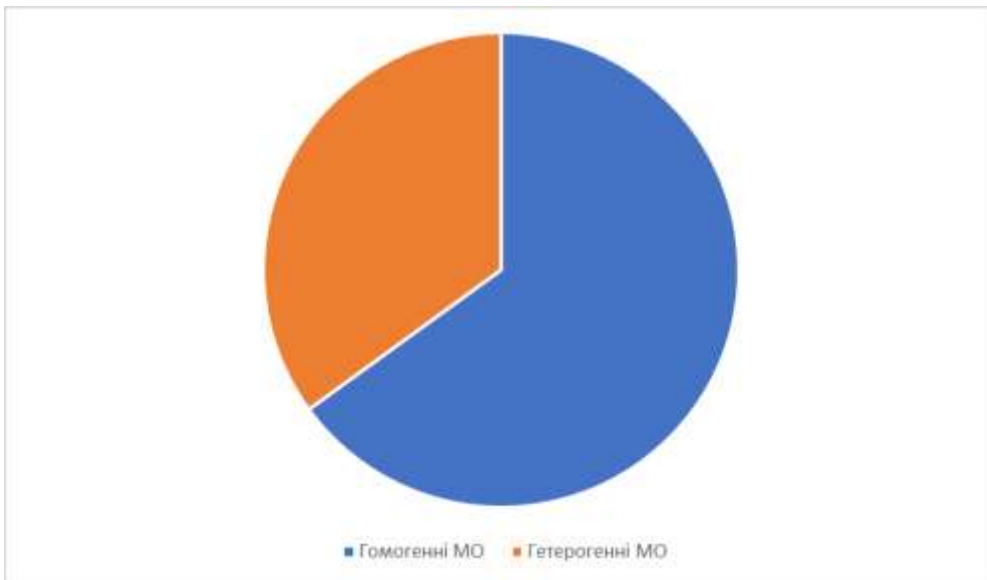
Було розглянуто структурно-семантичні характеристики словенсько-українських міжмовних омонімів, з'ясовано, що омонімія може бути спричинена відмінними процесами деривації в українській та словенській мовах (укр. буквар і слов. bukvar), а також різницею у емоційно-експресивному та стилістичному забарвленні значень (укр. кубик (розм. кубічний сантиметр) і слов. kubik (жарг. кубічний сантиметр)), сферою вживання та ступенем застарілості (укр. букет (загальнонавч.) і слов. buket (застар.)).

Проаналізовано процес засвоєння омонімічних одиниць, що походять з інших мов, у словенській та українській мовах, вони з'являються в результаті прямих мовних взаємодій або впливу мови-посередника, що також може спричинити явище міжмовної омонімії. Наприклад, слово “дека” було запозичено з німецької через посередництво польської і чеської або словацької мов і було оформлено в українській мові як “частина корпусу струнних та інших музичних інструментів, що відбиває, і посилює звук”, в словенській мові це слово також було запозичено з німецького “décke” в значенні “покривало”. Інтернаціоналізми можуть збігатися семантично, зберігши початкове значення, але також дуже поширене явище того, як кожна мова по-різному сприймає запозичення і воно засвоюється з іншим значенням. Наприклад, слово “казус”: укр. казус і слов. kazuš. На перший погляд обидві лексеми означають випадок, проте словенською це слово означає “конкретний випадок” і має стилістичне забарвлення “knjiž.”, тобто книжна, літературна мова, українське слово навпаки належить до

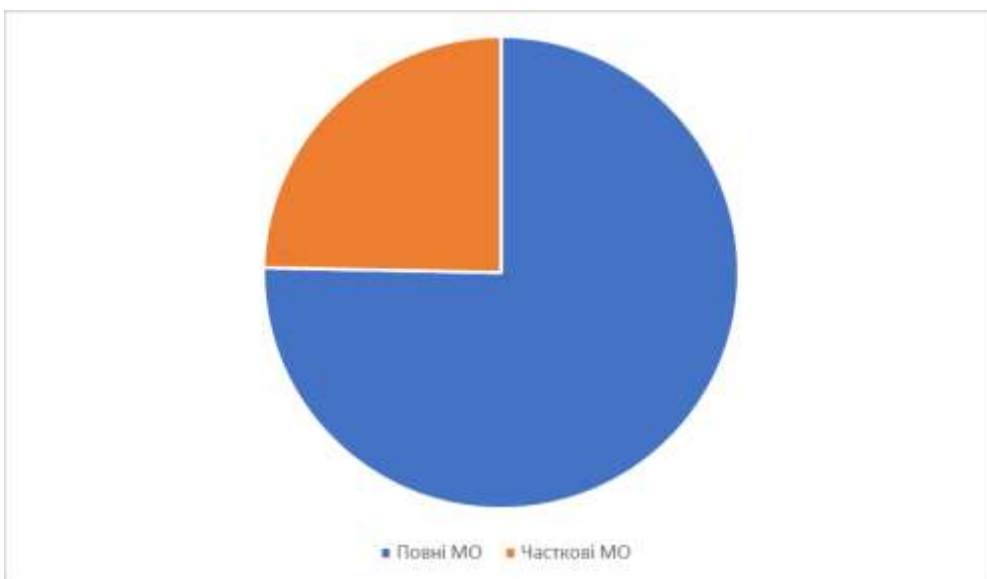
розмовної мови і означає “випадок, незвичайна пригода”, а також “складна, заплутана судова справа”, що є першим значенням. Отже, маємо повну гомогенну омонімічну пару, лексичні одиниці якої позначають близькі поняття та мають спільну внутрішню форму.

У нашому дослідженні було визначено критерії, за якими можна класифікувати пари словенсько-українських омонімів, а саме етимологічний (гомогенні і гетерогенні), семантичний (повні і часткові) і фонеморфологічно-графічний (графіко-фонетичні МО, омографи, омофони, омоформи та міжмовні омоніми, що мають закономірні відповідності), створено класифікаційну схему, проаналізовано й охарактеризовано 300 омонімічних пар на матеріалі словенської й української мов. В аналізі омонімічних пар було виявлено 195 гомогенних і 105 гетерогенних МО; 226 повних і 74 часткових МО; 180 фонетико-граф. МО, 42 омографи, 15 омофонів, 39 омоформ, 6 МО, що мають закономірні морфемно-словотвірні відповідності, 18 МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності; 68 МО, що повністю розійшлися за значенням, 51 МО, що позначають близькі поняття, мають внутрішню спільну форму, 60 МО, у яких розходяться деякі значення, 16 МО, що розходяться стилістичними характеристиками.

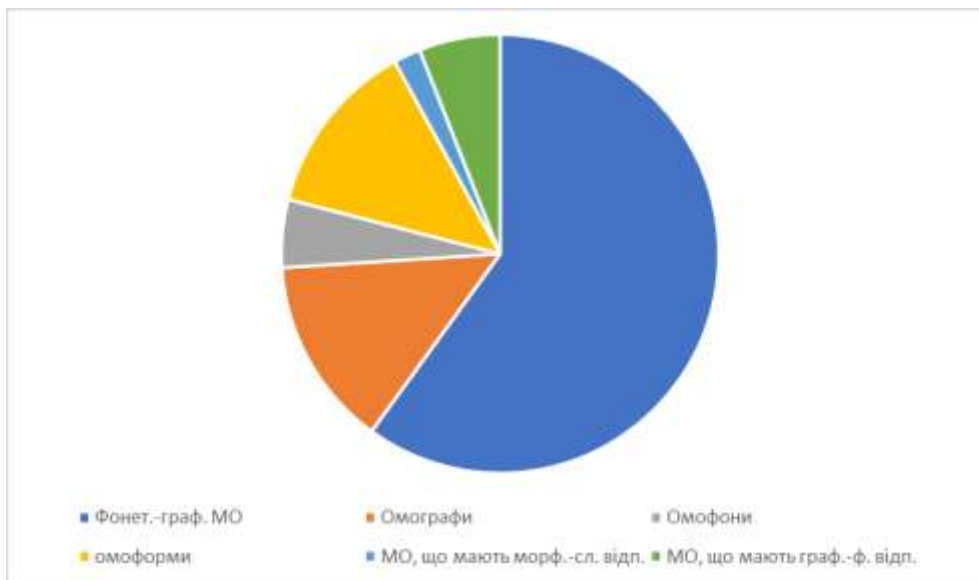
Результати дослідження представлені у діаграмі 1.1, діаграмі 1.2, діаграмі 1.3, діаграмі 1.4:



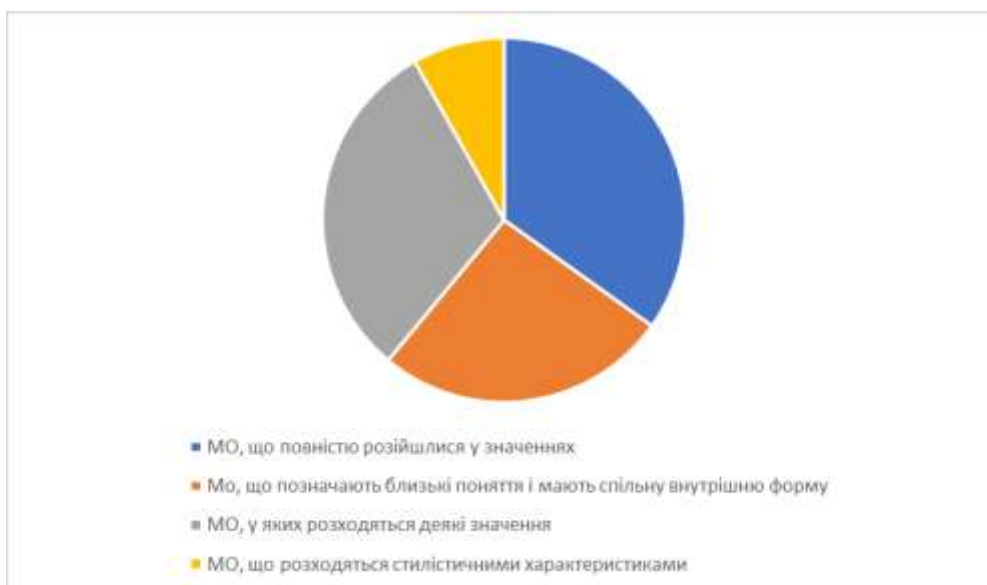
діаграма 1.1



діаграма 1.2



діаграма 1.3



діаграма 1.4

Список використаних джерел:

1. Васеха В. Специфіка перекладу псевдоінтернаціональної лексики. Запоріжжя, 2007. 61-66 с.
2. Артюх В., Глоба О., Іщенко В., Хван А. Англійський економічний термін (структурний, семантичний, функціональний та лексикографічний аспект). Полтава, 2008. 327 с.
3. Ментинська І. Міжмовна омонімія як об'єкт термінологічного дослідження. Київ, 2008. 36 с.
4. Герман В. Стилiстичні відношення у сфері міжмовної омонімії. Суми, 2003. 18-23 с.
5. Акуленко В. Слов'янські мови в аспекті інтерлінгвістики. Київ, 1995. 115 с.
6. Шипнівська О. Проблема виділення міжчастиномовних морфологічних омонімів. Київ, 2008. 83-89 с.
7. Кузьменко Г. Омонімія: аспектологія, проблематика: філологічна розвідка з лексики та стилістики. Київ, 2000. 36 с.
8. Заславская Н. Обережно: міжмовні омоніми. Київ, 1985. 77-80 с.
9. Білодіда І. Словник української мови. Київ, 1970—1980.
10. Dumka V.; strokovna redakcija in dodatna gesla Glažar Berčič N., Danylenko L., Torkar S. SLOVENSKO-ukrajinski slovar. Kamnik, 2018.
11. Турчина А. Лексична міжмовна омонімія у слов'янських мовах. Київ, 2012. 121–126 с.
12. Лабенко О. Генеза міжмовної омонімії у неспоріднених мовах (на матеріалі французької та української мов). Проблеми семантики слова, речення та тексту. Київ, 2011. 137–141 с.
13. Чуба Г. Міжмовна омонімія як джерело помилок при вивченні української мови студентами-поляками. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. Краків, 2015. 90–96 с.
14. Bajec A. SLOVAR slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana, 2000.

15. Хуцишвілі С. Слов'янські міжмовні омоніми. Тбілісі, 2010. 169 с.
16. Кіцила Л. Деякі Теоретичні проблеми дослідження омонімії в слов'янському мовознавстві. Львів, 2000. 159-166 с.
17. Шаблій О. Міжмовна термінологічна омонімія як проблема термінографії і перекладу (на матеріалі німецької та української юридичних терміносистем). Київ, 2002. 172-192 с.
18. Беднаж М. Польсько-українська міжмовна омонімія. Київ, 2000. 189-193 с.
19. Векуа Н. Лексико-семантична система української мови. Київ, 2010. 177-179 с.
20. Тищенко К. Правда про походження української мови. Київ, 2012. 22-64 с.
21. Сімонок В. Лексичні запозичення в українській мові: історико-соціолінгвістичний аспект. Харків, 2004. 167-172 с.
22. Šipka D. Slavic False Cognates: A Cross-linguistic Comparison. Granada, 2015. 39–49 с.
23. Луда С., Булатнікова Т. Міжмовна омонімія та паронімія. Харків, 2013. 125-126 с.
24. Дубічинський В., Тільманн Р. Теоретичні та практичні засади лексикографічного опису українсько-німецьких лексичних паралелей. Харків, 2011. 113-118 с.
25. Пахомова С. Словацько-українська інтерлінгвальна омонімія: причини і наслідки. Ужгород, 2011. 54-62 с.
26. Кіндей Л. Словотвірна і лексична омонімія дієслівних похідних із префіксами ви-, пере-. Кіровоград, 2001. 96-100 с.
27. Сімонок В. Лексичні запозичення в українській мові: історико-соціолінгвістичний аспект". Ніжин, 2015. 89-94 с.
28. Чернікова Л. Іншомовна лексика в сучасній українській мові. Сімферополь, 2012. 176-179 с.

29. Templeton S. Comprehending homophones, homographs, and homonyms. Reno, 2003. 62-63 с.
30. Peti-Stantić A. Pravi in lažni slovenski in hrvaški prijatelji. Zagreb, 2014. 201—209 с.
31. Смуцинська І. Інтернаціоналізми та 'хибні друзі' як проблема перекладу. Київ, 2010. 201-205 с.
32. Кияк, Т. Фальшиві друзі перекладача» як проблема міжкультурної комунікації. Кияк, 2010. 17-20 с.
33. Фокін, С. Хибні друзі перекладача як наслідок словотвірної інтерференції. Київ, 2013. 192-200 с.
34. Bajc F. I falsi amici. Vocabolario italiano sloveno dei paronimi. Lažni prijatelji slovensko - italijanski slovar paronimov. Trst, 1994. 179-190 с.
35. Chamizo Domínguez P., Nerlich B. False friends: their origin and semantics in some selected languages. Málaga, 2002. 1833-1849 с.
36. Dejak L., Jamnik T. Prevajanje v slovenščino. Ljubljana. 2010. 161–163 с.
37. Žele A. Konverzija v slovenščini. Ljubljana, 2015. 65-77 с.
38. Lackova M., Lelakova E. Interlingual Homonyms of Polysemic Origin in Related Languages. Žilina, 2014. 29–35 с.
39. Krevs B. Glagolski Internacionalizmi V slovenščini in nemščini Ter Njihova Vezljivost S Kontrastivnega Vidika. Ljubljana, 2022. 57-71 с.
40. Kostadinovska-Stojchevska B. The semantic aspect of the acquisition of synonyms, homonyms and antonyms in the teaching process of English as a foreign language. Bitola, 2018. 28-43 с.

ADRESA - АДРЕСА

слов. *adresa* - 1. *navedba imena, priimka in bivališča; naslov*

(укр. зазначення імені, прізвища та місця проживання; адреса)

(*pisma*) *sromenica, poslanica*

(укр. (письмова) пам'ятка, послання)

укр. адреса - позначення місця проживання чи перебування кого-небудь

або місцезнаходження чого-небудь

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

ALO - АЛО

слов. *alo* - *izraža ukaz, spodbudo* (укр. виражає наказ, заохочення)

укр. ало - вживається при звертанні до особи під час розмови по телефону

в значенні *слухаю, слухайте*

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ALPAKA - АЛЬПАКА

слов. *alpaka* 1 - 1. *južnoameriška domača žival z dolgo volnato dlako*

(укр. південноамериканська свійська тварина з довгою вовняною шерстю)

2. *tekst. cenejša bleščeča tkanina iz bombaža in volne*

(укр. дешева блискуча бавовняна і вовняна тканина)

алпака 2 - zlitina bakra, cinka in niklja, novo srebro

(укр. сплав міді, цинку та нікелю, нове срібло)

укр. альпака - 1. південноамериканська свійська тварина з родини лам з високоякісною шерстю

2. легка тканина, що виробляється з шерсті цієї тварини

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у який пряме значення співпадає, а вторинне розходиться

2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

БАБА - БАБА

слов. baba - 1. *slabš. ženska, navadno starejša*

(укр. зневажл. жінка, зазвичай старшого віку)

// *nizko (zakonska) žena*

(укр. (офіційна) дружина)

2. *ekspr. lepa, postavna ali sposobna ženska*

(укр. експр. красива, струнка чи здібна жінка)

3. *ekspr. strahopeten ali klepetav moški*

(укр. боягузливий або балакучий чоловік)

4. *kar se rabi kot podstava, opora, podlaga*

(укр. те, що використовується як основа, опора, підкладка)

etn. zadnje snopje pri mletju ali mlačvi

(укр. останні снопи при тринні або молотьбі)

укр. баба 1 - 1. мати батька або матері

2. стара віком жінка
3. розм. взагалі жінка
4. *перен., зневажл.* про слабкого, боязкого, нерішучого чоловіка або хлопця
5. *розм.* те саме, що дружина
6. *заст.* жінка, що приймає дітей під час пологів
7. *заст.* ворожка, шептуха
8. людська фігура із снігу

баба 2 - *техн.* важка підвісна довбня для забивання паль

баба 3 - рід печива з пшеничного борошна

баба 4 - *діал.* пелікан

баба 5 - *діал.* рід великих груш

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення
2,3,4,5 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

БАВКА - БАБКА

слов. *babka* - *zastar.* *zgornji del klepalnika*

(укр. верхня частина ковадла)

укр. бабка 1 - 1. те саме, що баба

2. *пестл.* до баба

бабка 2 - одна з частин токарного верстата, призначених для закріплення оброблюваної деталі.

бабка 3 - 1. у копитних тварин — суглоб над копитом ноги

2. кістка цього суглоба, що вживається для гри

1,3 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

БАНАТО - БАГАТО

слов. *bahat* - *ki se (rad) baħa* (той, хто хвалиться/любить хвалитися)

// *mogoĉen, imeniten* (укр. могутній, славетний)

сер. р. від bahat - bahato

укр. багато - 1. *присл.* якісний до багатий

2. *присл.* у великій кількості; протилежне мало

3. значно, далеко

Гетерогенні омоформи

BANKET - БАНКЕТ

слов. *banket* 1 - *slavnostna pogostitev, navadno uradna*

(укр. святковий бенкет, зазвичай офіційний)

banket 2 - *grad. bankina* (укр. узбіччя)

укр. банкет 1 - урочистий обід, сніданок або вечеря, що влаштовується на честь кого-небудь або на відзначення якоїсь події

банкет 2 - закритий ящик в житловому приміщенні корабля, де зберігається одяг матросів

банкет 3 - *буд.* земляний або кам'яний насип для якої-небудь споруди

2,3 - гетерогенні фонет.-граф. МО

BAR - БАР

слов. bar 1 - 1. nočni gostinski zabavni lokal

(укр. нічний, розважальний заклад, трактир)

2. točilnica, bife (укр. бар, шведський стіл)

3. omarica s pijačo v sprejemnici

(укр. шафа з напоями в зоні рецепції)

bar 2 - *fiz.* enota za merjenje zračnega pritiska

(укр. одиниця виміру атмосферного тиску)

bar 3 - *bot.* kulturna ali divja trava z debelim klasom, *Setaria italica*

(укр. культурна або дикоросла трава з товстим колосом, *Setaria italica*)

укр. бар 1 - невеликий ресторан, в якому напої і закуски споживають біля
стойки буфету або за столиками

бар 2 - *метеор.* одиниця виміру атмосферного тиску

бар 3 - *мор.* наносний підводний вал у прибережній зоні моря або в
гирлі річки; мілина

бар 4 - деталь врубової машини і гірничого комбайна, яка робить
зарубну щілину в пласті

3,4 - гетерогенні фонет.-граф. МО

BARVA - БАРВА

слов. barva - 1. lastnost predmeta, katero očesu posreduje svetloba, ki jo telo seva, odbija ali prepušča

(укр. властивість об'єкта, що передається до ока світлом, яке тіло випромінює, відбиває або пропускає)

2. naravna obarvanost kože, obraza

(укр. природне забарвлення шкіри, обличчя)

3. sredstvo za barvanje

(укр. засіб для фарбування)

4. *ekspr.* prepričanje, mišljenje, nazor

(укр. переконання, мислення, погляд)

5. *knjiž.* izrazite poteze, značilnosti

(укр. виразні риси, особливості)

6. zvočna obarvanost

(укр. звукове забарвлення)

7. razločevalno znamenje pripadnosti

(укр. розпізнавальний знак приналежності)

8. igr. igralne karte z istim znakom

(укр. гральні карти з однаковим символом)

укр. барва - 1. колір, забарвлення

2. *перен.* характер, тон, колорит, манера, відтінок викладу, виконання

3. *рідко.* те саме, що фарба

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення й стилістичні характеристики

BAZAR - БАЗАР

слов. bazar - 1. v orientalskem okolju tržni prostor

(укр. у східному середовищі ринкове місце)

2. trgovina z raznovrstnimi drobnimi, cenenimi predmeti

(укр. магазин з різноманітними дрібними, недорогими предметами)

3. prireditev, na kateri se prodajajo raznovrstni (podarjeni) izdelki, zlasti ročni, navadno v dobrodelne namene

(укр. захід, де продаються різні (пожертвовані) вироби, особливо ручної роботи, як правило, для благодійних цілей)

// prireditev, na kateri se predstavljajo novosti, novi izdelki na določenem področju

(укр. захід, на якому представлені інновації, нові вироби в певній галузі)

укр. базар - 1. торгівля (переважно приватна) продуктами харчування або предметами широкого вжитку (часто в певні дні тижня) на площі або в спеціально збудованому приміщенні

// місце, де відбувається така торгівля

// час такої торгівлі

// *перен., розм.* дуже багато

2. організована торгівля спеціальними товарами в певні сезони або періоди найбільшого попиту на них

3. *перен., розм.* шум, гам, голосні безладні розмови

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

BAZILIKA - БАЗИЛІКА

слов. bazilika 1 - 1. *archit.* starokrščanska cerkvena stavba z visoko srednjo ladjo in nižjima stranskima (укр. ранньохристиянська церковна споруда з високим центральним нефом та нижчими бічними нефами)
2. *pri starih Grkih in Rimljanih veliko tržno in sodno poslopje* (укр. у стародавніх греків і римлян великий ринок і будівля суду)

bazilika 2 - *bot.* prijetno dišeča vrtna ali lončna rastlina, *Ocimum basilicum* (укр. духмяна садова або горщикова рослина, *Ocimum basilicum*)

укр. базиліка - антична і середньовічна будівля, що має форму витягнутого прямокутника, поділеного всередині двома поздовжніми рядами колон

1 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму
2 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

BILKA - БІЛКА

слов. bilka - *steblo žit ali trav* (укр. стебла злаків або трав)

укр. білка - 1. невеличкий лісовий гризун, що живе на деревах
2. хутро цього гризуна

Гетерогенні фонет.-граф. МО

BIS - БІС

слов. bis 1 - izraža zahtevo po ponovitvi programske točke, še (enkrat)

(укр. висловлює прохання повторити виступ (ще раз))

bis 2 - fina lanena tkanina (укр. тонка льняна тканина)

укр. біс 1 - 1. уявна надприродна істота, що втілює зло і звичайно зображується у вигляді людини з козячими ногами, хвостом і ріжками; злий дух, чорт, диявол, сатана

2. уживається як лайка

біс 2 - виг. уживається як прохання глядачів повторити виступ

слов. bis 2 і укр. біс 1 - гетерогенні фонет.-граф. МО

ВІК - БІК

слов. bik - 1. odrasel samec goveda (укр. дорослий самець великої рогатої худоби)

zool. moškatni bik govedu podobna žival z dolgo dlako, ki živi v tundri, *Ovibos moschatus*

(укр. вівцебик, довгошерста тварина, схожа на бика, яка живе в тундрі, *Ovibos moschatus*)

2. kdor je rojen v astrološkem znamenju bika

(укр. той, хто народився під астрологічним знаком бика)

astron. Bik drugo ozvezdje živalskega kroga

(укр. Телець - друге сузір'я тваринного кола)

3. *ekspr.* zelo močen in orjaški moški

(укр. дуже сильний і гігантський чоловік)

// *slabš.* neumen, omejen, zabit človek

(укр. дурна, обмежена людина)

укр. бік - 1. права або ліва частина тулуба від плеча до стегна

2. яка-небудь сторона, стінка, площина предмета

3. місце, місцевість, що знаходиться не посередині, збоку чого-небудь

4. напрямок або місцевість, що лежить у цьому напрямку

5. *перен.* - одна із сторін явища, поняття

6. *перен.* - погляд, точка зору, розуміння

7. *перен.* - певний напрям, спрямування

8. лінія спорідненості.

9. *mat.* кожна з площин геометричної фігури

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ВОКС - БОКС

слов. boks 1 - usnje iz goveje ali konjske kože

(укр. коров'яча або кінська шкіра)

boks 2 - ločen, ograjen prostor; oddelek, predelek

(укр. окрема, огорожена територія; відділ)

boks 3 - šport, pri katerem se tekmovalca udarjata s pestmi

(укр. вид спорту, у якому два учасники б'ють один одного)

кулаками)

укр. бокс 1 - *спорт.* кулачний бій особливого виду між двома спортсменами

бокс 2 - вид чоловічої стрижки

2,3 - Гетерогенні фонет.-граф. МО

ВОКСЕР - БОКСЕР

слов. bokser - večji službeni pes z močnim prsnim košem in širokim gobcem (укр. велика робоча собака з міцними грудьми та широкою мордою)

укр. боксер 1 - спортсмен, що займається боксом

боксер 2 - *іст.* учасник повстання 1900-1901 рр. проти іноземних імперіалістів у Китаї

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ВОР - БОР

слов. bor 1 - *кет.* element, ki nastopa v obliki zelo trdih kristalov ali sivega prahu, element В (укр. хім. елемент, який зустрічається у формі дуже твердих кристалів або сірого порошку, елемент В)

bor 2 - iglasto drevo z dolgimi iglicami in razbrazdanim lubjem (укр. хвойне дерево з довгими голками і борознистою корою)

bor 3 - *nekdaј* novc majhne vrednosti (укр. монета дрібної вартості)

// *ekspr. denar sploh* (укр. гроші загалом)

bor 4 - *zastar. boj* (заст. бій)

укр. бор 1 - хімічний елемент, що входить до складу деяких мінералів

бор 2 - сталеве свердло, що застосовується у зуболікарській справі

Гетерогенні фонет.-граф. МО

БОТ - БОТ

слов. bot - *pog. brez dolga, brez obveznosti, na čistem*

(укр. розм. без боргів, без зобов'язань)

укр. бот - 1. невелике веслове, парусне (звичайно з однією щоглою) або моторне судно

2. (від *боти*) зимове взуття, яке носять поверх черевиків

Гетерогенні фонет.-граф. МО

БРАК - БРАК

слов. brak - *večji lovski pes, navadno lisast*

(укр. великий мисливський собака, зазвичай плямистий)

// *pes, ki ob zasledovanju divjadi laja*

(укр. собака, що гавкає в гонитві за дичиною)

укр. брак 1 - нестача чогось, відсутність кого-, чого-небудь

брак 2 - продукція або товар низької якості

Гетерогенні фонет.-граф. МО

BRATI - БРАТИ

слов. brati - 1. razpoznavati znake za glasove in jih vezati v besede

(укр. розпізнавати знаки звуків і пов'язувати їх зі словами)

2. razumevati ustaljene, dogovorjene znake

(укр. розуміти ustaleni, uzgodjeni znaki)

3. ugotavljati misli, čustva po zunanjih znamenjih

(укр. визначати думки, емоції за зовнішніми ознаками)

4. nabirati, trgati (укр. збирати, зривати)

укр. брати - 1. схоплювати, охоплювати руками або яким-небудь знаряддям

2. набирати певну кількість чого-небудь

3. черпати, набирати (воду або іншу рідину)

4. збирати (гриби, ягоди і т. ін.)

5. вибирати, рвати, виривати (коноплі, льон і т. ін.)

6. здобувати, діставати

7. одержувати в користування

8. стягувати з кого-небудь, одержувати (податки, платню за роботу тощо)

9. позичати в когось

10. сприймати певним чином

11. вести, везти, нести з собою, забирати з собою, до себе

12. наймати на роботу

13. арештовувати, затримувати кого-небудь

14. *zast.* женитися на комусь
15. *diál.* приймати дитину під час пологів
16. *roz.* їсти наживку на гачку; ловитися на вудку (про рибу)
17. виконувати певну дію, роботу (про машину, знаряддя і т. ін.)
18. долати важку ділянку шляху, перешкоду і т. ін.
19. *roz.* змінювати напрям руху, відхилятися від попереднього напрямку; повертати
20. забирати, віднімати час, сили і т. ін.
21. опановувати, охоплювати кого-небудь (про почуття, фізичний стан і т. ін.)
22. уживається при дієсловах у значенні початку виконання дії або, частіше, як спонукальне слово при наказовому способі

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

BRLOG - БЕРЛОГА

слов. brlog - 1. bivališče zveri, zlasti v kaki votlini

(укр. лігво звірів, передусім в норі, дуплі)

2. *ekspr.* slabo, neprimerno stanovanje

(укр. погане, непридатне житло)

3. *slabš.* skrivališče, zbirališče ničvrednih, slabih ljudi

(укр. укриття, місце збору нікчемних, поганих людей)

укр. берлога - 1. лігво ведмедя

2. *перен., зневажл.* про неохайне, брудне житло

3. *перен.* безладдя; речі, що лежать у безладді

4. болото; калюжа

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні й морфемно-словотвірні відповідності, у яких розходяться деякі значення

БУКЕТ - БУКЕТ

слов. *buket* - 1. *zastar.* šopek (укр. букет)

2. *agr.* vonj vina; cvetica (укр. запах вина; букет)

укр. букет - 1. пучок зірваних або зрізаних і складених до купи квітів

2. сукупність ароматичних і смакових властивостей,
характерних для певних сортів продуктів

3. *с. г.* кущик молодих рослин

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення і стилістичні характеристики

БУКВА - БУКВА

слов. *bukva* 1 - *zool.* manjša morska riba z vretenastim trupom in dolgo hrbtno plavutjo

(укр. маленька морська риба з тонким тілом і довгим
спинним плавцем)

bukva 2 - *veliko gozdno listnato drevo z gladkim deblom* (укр. велике
лісове листяне дерево з гладким стовбуром)

укр. буква - 1. письмовий знак, що позначає звук або сполучення звуків мови; літера

2. *перен.* суто формальне значення чого-небудь

Гетерогенні фонет.-граф. МО

BUKVAR - БУКВАР

слов. bukvar - knjižarnar (укр. продавець книг)

укр. буквар - книжка для початкового навчання грамоти

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

CARINA - ЦАРИНА

слов. carina - 1. davek na uvoženo ali izvoženo blago

(укр. податок на імпортовані або експортовані товари)

2. državni organ, ki opravlja carinske posle

(укр. державний орган, який здійснює митні операції)

укр. царина - 1. околиця, край села

2. місцевість за селом, де пастух збирає худобу; вигін

3. необроблюване, поросле травами поле

4. *діал.* засіяне поле; посіви; лан

5. сфера діяльності людини; ділянка, галузь

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

CEDRA - ЦЕДРА

слов. *cedra* - *vedno zeleno, macesnu podobno drevo s trpežnim lesom*

(укр. вічнозелене, схоже на модрину дерево з міцною деревиною)

укр. *цедра* - *спец.* зовнішній забарвлений шар кірки плодів цитрусових

(апелсинів, лимонів і т. ін.);

// подрібнена висушена апельсинова й лимонна кірка, яка вживається як прянощі

Гетерогенні фонет.-граф. МО

SENEN - ЦІННИЙ

слов. *senen* - *ki je po nizki seni, roseni*

(укр. той, що за низькою ціною, дешевий)

укр. *цінний* - 1. який має ціну, вартість

2. який коштує дорого, має велику вартість

3. *перен.* який має важливе значення

Повні гомогенні МО, що мають закономірні морфемно-словотвірні відповідності, що мають спільну внутрішню форму

CENT - ЦЕНТ

слов. cent - 1. utežna mera, 100 kg (укр. міра ваги, 100 кг)

2. stotina evra ali dolarja (укр. сота частина євро або доллара)

укр. цент - дрібна розмінна монета в США, Канаді, Голландії, Данії тощо, яка дорівнює одній сотій грошової одиниці (долара, гульдена і т. ін.).

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ČESALO - ЧЕСАЛО

слов. česalo - 1. *vet.* glavnik za česanje grive in repa

(укр. гребінець для розчісування гриви і хвоста)

2. *obrt.* glavniku podobna priprava za česanje dolgovlaknatega prediva (укр. гребінчастий пристрій для розчісування довговолокнутої пряжі)

укр. чесало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *чесати*) -

1. розчісувати гребінцем волосся

2. очищати від домішок, вирівнювати що-небудь (прядиво, вовну і т. ін.)

3. *розм.* енергійно, з запалом що-небудь робити, діяти

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ČETVER - ЧЕТВЕР

слов. četver 1 - štirje konji, vpreženi v vozilo

(укр. чотири коні, запряжені у віз)

četver 2 - ki je štirih vrst (укр. той, що буває чотирьох видів)

укр. четвер - назва четвертого дня тижня (після середи)

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що мають спільну внутрішню форму

ČISTILO - ЧИСТИЛО

слов. čistilo - 1. sredstvo za čiščenje (укр. засіб для чищення)

2. *zastar.* zdravilo, ki pospešuje iztrebljanje; odvajalno sredstvo

(укр. ліки, що сприяють випорожненню кишечника; проносне)

укр. чистило (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *чистити*) -

1. робити чистим що-небудь, видаляючи плями, пил, бруд, домішки і т. ін.

2. знімати, зрізати шкірку, оболонку, лушпайку і т. ін. з чого-небудь

3. *перен., розм.* проводити чистку

4. *перен., розм.* обкрадати, грабувати кого-небудь

5. те саме, що каструвати
6. *перен., розм.* бити кого-небудь; періщити, дубасити
7. *перен., розм.* дуже лаяти, сварити кого-небудь за щось

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ЇISTO - ЧИСТО

слов. *čisto* - 1. *izraža odsotnost kakršnekoli omejitve*

(укр. виражає відсутність будь-яких обмежень)

2. *izraža zelo visoko stopnjo*

(укр. виражає дуже високий ступінь)

3. *izraža rahlo omejitev* (укр. виражає невелике обмеження)

укр. чисто - 1. присл. до чистий

2. про відсутність бруду, пилу і т. ін. де-небудь

3. *розм.* зовсім, абсолютно

4. підкреслює винятковість ознаки, названої прикметником;
виключно

5. *розм.* ніби, неначе

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

ЇISTOTA - ЧИСТОТА

слов. čistota - 1. količina, odstotek določene osnovne sestavin

(укр. кількість, відсоток певного основної складової)

2. *zastar.* čistost (укр. чистота)

3. *zastar.* čistoča (укр. чистота)

укр. чистота - стан і властивість за знач. чистий (не забруднений, не замазаний, без бруду, пилу і плям)

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення і стилістичні характеристики

ČRESLO - ЧЕРЕСЛО

слов. čreslo - 1. posušeno smrekovo ali hrastovo lubje

(укр. сушена кора ялини або дуба)

2. *usnj.* zdrobljeno smrekovo, hrastovo lubje ali želod, ki se uporablja za strojenje (укр. подрібнена ялина, дубова кора або жолуді, що використовуються для дублення)

укр. чересло - вертикальний ніж у плузі, який міститься перед лемешем

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, які повністю розійшлися у значеннях

DAČA - ДАЧА

слов. dača 1 - 1. v fevdalizmu podložniška dajatev zemljiškemu gospodu
(укр. за феодалізму — кріпосна повинність перед паном)
2. davek (укр. податок)
dača 2 - v ruskem okolju ročitniška hiša
(укр. в російському середовищі будинок відпочинку)

укр. дача 1 - 1. те саме, що давання
2. порція корму на один раз
дача 2 - літній будинок для відпочинку за містом
// зручна для відпочинку садиба за містом, на околиці міста
дача 3 - лісова ділянка — самостійна господарська одиниця

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що мають спільну внутрішню форму

DATA - ДАТА

слов. data - *knjiž.* podatki, navedbe (дані, відомості)

укр. дата - календарний час якої-небудь події

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

DAVKA - ДАВКА

слов. davka - doza, odmerek, vzemek (zdravila)
(укр. доза, порція, прийом (ліків))

укр. давка - штовханина і тиск у натовпі

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ДЕКА - ДЕКА

слов. deka 1 - *rog.* dekaqram (*розм.* “декаграм” - сота частина кілограма)

deka 2 - *rog.* (volnena) odeja (*укр. розм.* (вовняна) ковдра)

укр. дека - 1. частина корпусу (коробки) струнних та інших музичних інструментів, що відбиває, і посилює звук

2. деталь молотильного апарата у молотарки, комбайна; підбарабанник

1 - повні гетерогенні фонет.-граф. МО

2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

ДИКА - ДИКА

слов. dika - 1. okras (*укр.* прикраса, оздоба)

2. slava, odličnost (*укр.* слава, досконалість)

укр. дика (від *дикий*) - 1. який перебуває у первісному природному стані, живе на волі, не приручений, на відміну від свійського (про тварин)

2. який перебуває у стадії первісної культури (про людей)

3. сором'язливий, відлюдкуватий
4. який важко стримати; нестримний
5. який виходить за межі відомого, звичайного; неймовірний, страшний

Гетерогенні омоформи

DIMKA - ДИМКА

слов. *dimka* - *nar. temno siva krava* (укр. темно-сіра корова)

укр. димка - 1. *рідко*. те саме, що серпанок

2. *заст.* товста бавовняна тканина, перев. смугаста

3. *перен., рідко*. саморобна горілка-сирець; самогон

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

DIREKTOR - ДИРЕКТОР

слов. *direktor* 1 - *uslužbenec, ki vodi podjetje, zavod ali ustanovo*

(укр. працівник, який керує компанією, установою чи установою)

direktor 2 - *žarg., agr. samorodna trta, samorodnica*

(укр. самоплідна лоза)

// *vino iz grozdja te trte* (укр. вино з винограду цієї лози)

укр. директор 1 - керівник підприємства, установи або навчального

закладу

директор 2 - *спец.* провідник у радіоапаратурі, який служить для збирання, фокусування випромінювання у вузький промінь

2 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

DIRKA - ДІРКА

слов. dirka - tekmovanje v hitrostni vožnji ali jahanju

(укр. швидкісна їзда або змагання з верхової їзди)

// *ekspr.* veliko prizadevanje za kaj

(укр. великі зусилля для чогось)

pog., eksp. hitenje, naglica (укр. поспіх)

укр. дірка - те саме, що діра

Гетерогенні фонет.-граф. МО

DIVAN - ДИВАН

слов. divan - oblazinjeno ležišče brez stranic, navadno ozko in z dvignjenim

zglavjem (укр. м'яке ліжко без бортиків, зазвичай вузьке і з піднятим узголів'ям)

divan - *zgod.* državni svet v muslimanskih deželah

(укр. державна рада в мусульманських країнах)

укр. диван - рід великих м'яких меблів для сидіння і лежання

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що розходяться у вторинних значеннях

ДОКТОР - ДОКТОР

слов. doktor - 1. najvišji akademski naslov, ki ga podeli univerza ali znanstvena ustanova (укр. найвище вчене звання, яке присвоюється університетом або науковою установою)
2. *pog.* zdravnik (укр. лікар)
3. *star.* odvetnik, advokat (укр. адвокат)

укр. доктор - 1. *розм.* те саме, що лікар
2. вищий учений ступінь, який присуджується на підставі захисту дисертації, а також особа, якій присуджено цей ступінь

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

DOMOVINA - ДОМОВИНА

слов. domovina - 1. dežela, v kateri se je kdo rodil, v kateri prebiva
(укр. країна, в якій людина народилася, в якій проживає)
2. *zastar.* dom, hiša (укр. дім, будинок)

укр. домовина - 1. місце, де поховано померлого; могила
2. те саме, що труна

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

DON - ДОН

слов. don 1 - 1. glas donečega predmeta (укр. звук певного предмета)
2. *zastar.* donenje (укр. гуркіт)
don 2 - v španskem in italijanskem okolju gospod
(укр. в іспанському та італійському середовищі пан)

укр. дон - слово, що додається до імен знатних чоловіків в Іспанії

1 - гетерогенні фонет.-граф. МО

ДОТИК - ДОТИК

слов. dotik - kratkotrajno, popolno približanje
(короткочасне, повне наближення)

укр. дотик - 1. дія за значенням дотикати і дотикатися
2. відчуття, що виникає при стиканні шкіри з навколишнім середовищем

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

DRAČ - ДРАЧ

слов. drač - *nar. vzhodno plevel* (схід. бур'ян)

укр. драч - 1. *розм.* те саме, що драчка

2. *діал.* просорушка

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

DRUG - ДРУГ

слов. drug - 1. *ki ni tisti, na katerega se misli, iz katerega se izhaja*

(укр. не той, про якого думають, від якого це походить)

2. *ki v kaki skupini ali celoti obstaja poleg navedenega in se od tega razlikuje* (укр. який у якійсь групі чи цілому існує крім згаданого й відрізняється від нього)

3. *pog. ki ni domač, tuj* (укр. не рідний, чужий)

drug - 1. *star. tovariš, prijatelj* (укр. товариш, друг)

2. *star. kdor sodeluje pri podjetju ali gospodarski akciji s kapitalom ali delom; družabnik* (укр. будь-хто, хто бере участь у компанії чи економічній діяльності капіталом або працею; компаньйон)

3. *knjiž. moški, ki živi z žensko skupno življenje*

(укр. чоловік, який проживає разом з жінкою)

4. *etn.* ženinov, nevestin spremljevalec k poroki ali tudi organizator svatbe (укр. наречений, супутник нареченої на весіллі або також організатора весілля)

// *rel.* bogoslovec, ki organizira in vodi slavje ob novi maši

(укр. богослов, який організовує і веде святкування нової меси)

укр. друг - 1. особа, зв'язана з ким-небудь дружбою, довір'ям, відданістю; товариш, приятель; протилежне ворог

// особа, зв'язана з ким-небудь взаємним коханням, любов'ю; коханий, любимий

2. прихильник, захисник кого-, чого-небудь

1 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

2 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

DRUŽBA - ДРУЖБА

слов. družba - 1. skupnost ljudi in celotnost njihovih odnosov

(укр. спільнота людей і сукупність їх відносин)

2. na določen gospodarski in politični način organizirana

skupnost ljudi (укр. спільнота людей, організована певним економічним і політичним чином)

3. skupina ljudi, ki jih družijo skupni interesi, zlasti zabava

(укр. група людей, які поділяють спільні інтереси, особливо розваги)

4. v kapitalistični ekonomiki podjetje z več solastniki ali

delničarji (укр. в капіталістичній економіці компанія з кількома співвласниками або акціонерами)

укр. дружба 1 - стосунки, відносини, в основі яких лежить взаємна прихильність, довір'я, відданість, товариська солідарність, духовна близькість, спільність інтересів і т. ін.
дружба 2 - *заст., діал.* товариш молодого, що бере участь у весільному обряді

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

DRUŽINA - ДРУЖИНА

слов. družina - 1. zakonski par z otroki ali brez njih
(укр. сімейна пара з дітьми або без)
2. skupina ljudi, ki jih vežejo sorodstvene vezi; rodbina
(укр. група людей, пов'язаних родинними узами; родичі)
3. skupina ljudi, ki jih druži organizirano skupno delo
(укр. група людей, об'єднаних організованою спільною працею)
4. služabniki, služinčad (укр. кріпацтво)
5. *zastar.* družčina, družba (укр. товариство, суспільство)
6. *biol.* sistematska kategorija rastlinstva ali živalstva, nižja od reda (укр. систематична категорія флори або фауни, нижча за порядок)

- укр. дружина - 1. одружена жінка стосовно до свого чоловіка
2. *заст., поет.* одружений чоловік стосовно до своєї жінки
 3. група, загін, добровільне об'єднання людей, створене з якою-небудь метою
 4. у стародавній Русі — збройний загін, що становив постійну військову силу князя і брав участь в управлінні князівством

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ДУДКА - DUDKA

слов. dudka - duda, cuselj (укр. соска)

- укр. дудка - 1. народний духовий музичний інструмент у вигляді порожнистої трубки з отворами
2. трубка з порожнистого стебла, стовбура рослини
 3. *спец.* сигнальний інструмент у вигляді трубки з розширеним кінцем
 4. *перен., розм.* про вузьку одягу, що щільно облягає тіло

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що мають спільну внутрішню форму

ДУН - ДУХ

слов. duh 1 - 1. razumsko-spoznavna stran človeka

(укр. раціонально-пізнавальна сторона людини)

// miselne, značajske značilnosti

(укр. розумові риси, риси характеру)

// nadarjenost, sposobnost (укр. талант, здібність)

2. človek, zlasti glede na njegove miselne in značajske značilnosti

(укр. людина, особливо з точки зору її розумових і характерних особливостей)

// *pubč.* ljudje, zlasti glede na določene nazore, ideje

(укр. люди, особливо з огляду на певні погляди, ідеї)

3. splošne miselne, nazorske značilnosti

(укр. загальні розумові, образні особливості)

4. splošno psihično razpoloženje

(укр. загальний психологічний настрій)

5. v različnih mitologijah in religijah bitje netvarne narave

(укр. у різних міфологіях і релігіях істота неживої природи)

6. v različnih religijah nematerialno, neumrljivo bistvo človeka;

duša (укр. у різних релігіях нематеріальна, безсмертна сутність людини; душа)

7. v idealističnih filozofijah nematerialno počelo vsega, kar je

(укр. в ідеалістичних філософіях нематеріальний початок усього суцього)

дух 2 - 1. značilnost, ki se zaznava z vohom

(укр. те, що сприймається за допомогою запаху)

// neprijeten vonj (укр. неприємний запах)

2. *zastar.* zmožnost zaznavati vonj; voh

(укр. здатність сприймати запахи; нюх)

укр. дух - 1. психічні здібності, свідомість, мислення

2. внутрішній стан, моральна сила людини, колективу
3. загальний внутрішній зміст і напрям, основний характер чого-небудь
4. за міфологічними і релігійними уявленнями — добра або зла безплотна, надприродна істота, що бере участь у житті природи і людини
5. за релігійними уявленнями — безсмертна, нематеріальна основа в людині, що становить суть її життя і відрізняє від тварини; душа
6. *розм.* процес удихання й видихання повітря; дихання
7. *розм.* те саме, що повітря
8. *розм.* те саме, що запах; аромат

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

DULO - ДУЛО

слов. dulo - *star.* izbočeni del klobuka; štula

(укр. опукла частина капелюшки; козирок)

укр. дуло - ствол вогнепальної зброї

// передній отвір ствола вогнепальної зброї

Гетерогенні фонет.-граф. МО

DUMKA - ДУМКА

слов. *dumka* - *lit.* *lirsko-epska ukrajinska ljudska pesem*

(укр. ліро-епічна українська народна пісня)

укр. думка - 1. те, що з'явилося в результаті міркування, продукт мислення

// припущення, передбачення

// намір, замисел, задум

// знання в якій-небудь галузі

2. відображення об'єктивної дійсності в поняттях, судженнях, висновках; процес мислення

3. те, чим заповнена свідомість

4. система переконань, поглядів, уявлень

5. українська і польська народна пісня (лірична або епічна), часто журливого характеру

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться значення і стилістичні характеристики

DUPLO - ДУПЛО

слов. *duplo* - 1. *votlina v deblu; duplina*

(укр. порожнина в стовбурі; дупло)

2. *zastar. votlina* (укр. порожнина)

укр. дупло - 1. порожнина в стовбурі дерева, утворена внаслідок

вигнивання деревини (найчастіше як місце проживання

птахів, звірів, комах і т. ін.)

2. дірка в зубі

Часткові гомогенні омографи, у яких розходяться деякі значення

DVOBOJ - ДВОБІЙ

слов. dvoboj - 1. boj dveh oseb s strelnim ali hladnim orožjem po določenih pravilih (укр. боротьба двох осіб із вогнепальної або холодної

зброї за певними правилами)

2. sporad dveh nasprotnikov sploh

(укр. взагалі зіткнення двох супротивників)

3. *šport.* tekmovanje dveh posameznikov ali moštev

(укр. змагання між двома особами або командами)

укр. двобій - 1. бій, боротьба двох супротивників за викликом одного з них;

поєдинок

2. збройне зіткнення, боротьба двох ворожих сил

3. *перен.* боротьба думок, поглядів

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, у яких різняться деякі значення

FAKS - ФАКС

слов. faks - *žarg.*, *šol.* fakulteta (укр. інститут)

укр. факс - 1. вид зв'язку, що дозволяє передавати та приймати копії документів телефонною лінією; телефакс
2. електронний пристрій для такого зв'язку, який сканує документи при відправленні та друкує їх копії при отриманні; факсимільний апарат
3. копія (факсиміле) документа передана таким способом
4. номер телефону, який під'єднано до факсимільного апарату
та
за яким здійснюється прийом документів; номер факсу

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ФАКТОР - ФАКТОР

слов. faktor - 1. kar deluje, vpliva na kaj ali povzroča določeno dogajanje; dejavnik, činitelj (укр. який впливає на щось або викликає певну подію; чинник)
2. *mat.* število, ki se množi ali s katerim se množi (укр. число, на яке множать або яким множать)
faktor - *nekdaj* vodja, organizator dela v tiskarni (укр. завідувач, організатор праці в друкарні)

укр. фактор - 1. умова, рушійна сила будь-якого процесу, явища; чинник
2. у дореволюційній Росії — керівник технічної частини друкарні, що здійснював безпосередній зв'язок між друкарнею та замовником
3. посередник, дрібний комісіонер, маклер
4. *mat.* кожне з перемножуваних чисел; співмножник

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

FON - ФОН

слов. fon - 1. *fiz.* enota za merjenje glasnosti (укр. одиниця вимірювання гучності)

2. *jezikosl.* najmanjša akustična enota govorenega jezika; glas (укр. найменша акустична одиниця розмовної мови; звук)

укр. фон - 1. слухове відчуття, що викликається механічними коливаннями;

те, що людина чує, сприймає органом слуху

// спів, музика

// мелодія

2. *fiz.* поширювані в пружних тілах (твердих, рідких і газоподібних) механічні коливання

3. *муз.* тон певної висоти і сили (на відміну від шуму)

4. лінгв. членороздільний елемент людської мови, утворюваний за допомогою органів мовлення

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

GAZ - ГАЗ

слов. gaz - 1. v sneg narejena ozka pot

(укр. вузька стежка, прокладена в снігу)

2. *navn.* razdalja med najglobljo točko ladje in vodno gladino; *ugrez*
(укр. відстань між найглибшою точкою судна і поверхнею води;
осадка)

укр. газ 1 - 1. речовина, здатна поширюватися в усьому доступному для неї
просторі, рівномірно заповнюючи його

2. газоподібні виділення шлунка і кишок

газ 2 - дуже тонка прозора шовкова тканина

газ 3 - *розм., рідко.* те саме, що газик

Гетерогенні омографи

GOLITI - ГОЛИТИ

слов. *goliti* - 1. *odstranjovati dlake, perje* (укр. видалити волосся, пір'я)

укр. голити - 1. зрізувати під корінь волосся бритвою; брити

2. *перен., розм.* влучно, гостро відповідати кому-небудь на
щось

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню
форму

GORA - ГОРА

слов. *gora* - 1. *izrazita, visoka vzpetina zemeljskega površja*

(укр. значне, високе підвищення земної поверхні)

2. *nar. dolenjsko vinograd* (v gričevnatem svetu)

(укр. виноградник (у горбистій місцевості))

3. *zastar. gozd v hribovitem svetu*

(укр. ліс у горбистій місцевості)

4. *ekspr. velika količina, množina*

(велика кількість, купа)

укр. гора - 1. значне підвищення над навколишньою місцевістю або серед інших підвищень

// гориста місцевість, країна

2. велика кількість чого-небудь складеного в купу; багато чогось

3. у знач. присл. горою (горами)

4. діал. горище

Часткові гомогенні омографи, у яких різняться деякі значення

GORI - ГОРИ

слов. gori - 1. izraža stanje ali položaj na višjem kraju; ant. doli

(укр. виражає становище або місцезнаходження на високому місці; ант. долини)

2. *zastar. gor* (укр. нагору)

укр. гори (мн. від *гора*) - 1. значне підвищення над навколишньою місцевістю або серед інших підвищень

2. велика кількість чого-небудь складеного в купу;

багато чогось

3. у знач. присл. горою (горами)

4. діал. горище

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

GOSTITI - ГОСТИТИ

слов. gostiti 1 - delati (bolj) gosto (укр. робити щось густішим)

gostiti 2 - streči gostu z jedmi in pijačami

(укр. обслуговувати гостей їжею та напоями)

укр. гостити - 1. те саме, що вгощати

2. те саме, що гостювати

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

GOVORILO - ГОВОРИЛО

слов. govorilo - 1. govornilni organ (укр. мовленнєвий апарат)

2. lijasta priprava za usmerjanje glasu v določeno smer

(укр. воронкоподібний пристрій для спрямування голосу в певному напрямку)

укр. говорило (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *говорити*) -

1. мати здатність висловлювати думки, почуття; володіти мовою
2. усно висловлювати думки, погляди; розповідати про що-небудь
3. вести бесіду; розмовляти
4. *перен.* бути доказом чого-небудь, свідчити про щось, указувати на що-небудь
5. проявлятися в чийх-небудь думках, словах, діях

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну форму

GREBLJA - ГРЕБЛЯ

слов. greblja - 1. priprava za razgrebanje žerjavice, pepela

(укр. знаряддя для розгрібання попелу)

2. *agr.* motika s širokim, spodaj ravnim rezilom

(укр. мотика з широким, знизу плоским лезом)

укр. гребля - гідротехнічна споруда, що перегороджує річку або інший водотік для створення водосховищ, одержання енергії і т. ін.

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

GRIVNA - ГРИВНЯ

слов. grivna - *arheol.* kovinska ogrlica v obliki obroča
(укр. металеве намисто у формі кільця)

укр. гривня - 1. у стародавній Русі — срібний злиток вагою близько фунта,
який служив основною грошовою одиницею
2. *заст.* мідна монета в три, а в деяких місцях — у дві з
половиною копійки
3. *заст., рідко.* те саме, що гривеник

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, що мають спільну внутрішню форму

GROB - ГРОБ

слов. grob - 1. ki ni dokončno izdelan, obdelan
(укр. який не остаточно закінчений, оброблений)
2. ki v odnosu do ljudi na žaljiv način kaže svoje negativne
lastnosti (укр. яка в образливій формі виявляє свої негативні
якості по відношенню до людей)
3. narejen, sestavljen po približni oceni
(укр. виготовлений, зібраний за орієнтовною оцінкою)
4. *ekspr.* ki se pojavlja v visoki stopnji, v močni obliki
(укр. який трапляється у високому ступені, у сильній формі)

grob - prostor v zemlji za pokop mrliča

(укр. місце в землі для закопування трупа)

// pokrit, zasut prostor, navadno jama, v katerem je kdo pokoran
(закритий простір, зазвичай печера, в якій поховано когось)

// *ekspr.* konec življenja, smrt (укр. кінець життя, смерть)

укр. гроб - 1. те саме, що могила
2. те саме, що труна

1 - гетерогенні омоформи
2 - часткові гомогенні омографи, у яких розходяться деякі значення

GROMADA - ГРОМАДА

слов. *gromada* - *zastar. grmada* (укр. купа)

укр. громада - 1. група людей, об'єднаних спільністю становища, інтересів і т. ін.
2. об'єднання людей, що ставить перед собою певні спільні завдання; організація
3. *іст.* на Україні і в Білорусії — поземельне селянське об'єднання, а також збори членів цього об'єднання
4. Організація української ліберально-буржуазної інтелігенції в 60—90 рр. ХІХ ст.

Повні гомогенні омографи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

GRUDA - ГРУДА

слов. *gruda* - 1. *kos sprijete prsti* (укр. зліплені шари ґрунту)
2. *star. zemlja, prst* (укр. земля, ґрунт)

укр. грудка 1 - 1. затверділий, стиснутий кусок якоїсь речовини, перев.
м'якої, розсішчастої, крихкої

2. *збірн.* нерівності на поверхні землі у вигляді затверділих
горбків

грудка 2 - *рідко.* велика кількість предметів, нагромаджених безладно
один на другий; купа

Повні гомогенні омографи, що позначають близькі поняття, мають спільну
внутрішню форму

GUBA - ГУБА

слов. guba - 1. kar nastane pri meškanju tkanine, papirja

(укр. те, що утворюється при м'яті тканини, паперу - складка,
згин)

2. gubi podobna zareza, zlasti na obrazu

(укр. складкоподібна заглибина, переважно на обличчі)

3. manjša, gubi podobna izrastlina

(укр. маленький, схожий на зморшку наріст)

geol. vzbočeni del zemeljskih plasti, ki je nastal zaradi tektonskih
procesov (укр. піднята частина земних шарів, яка
утворилася внаслідок тектонічних процесів)

укр. губа 1 - 1. кожна з двох шкірно-м'язових рухомих складок, що
утворюють краї рота у людей і тварин

2. кінці кліщів, лещат і т. ін., що служать для захоплювання,
стискування і т. ін. предметів

губа 2 - на Півночі СРСР — поширена назва заток, які глибоко
вдаються в сушу

губа 3 - у Московській Русі — адміністративно-територіальна округа,
що пізніше відповідала повітові

Гетерогенні омографи

НІТРО - ХИТРО

слов. hitro - 1. prislov od hiter (укр. прислівник до *швидкий*)

2. izraža, da se dejanje zgodi brez odlašanja

(укр. виражає, що дія відбувається без затримки)

3. *redko v neposredni bližini; tik*

(укр. в безпосередній близькості; одразу)

укр. хитро - *присл.* до хитрий

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

НІТРОСТ - ХИТРИСТЬ

слов. hitrost - 1. v časovni enoti opravljena pot

(укр. пройдена відстань за одиницю часу)

2. *žarg., avt. možnost za spremembo razmerja med številom*

vrtljajev gnane in gonilne gredi menjalnika pri motornem vozilu;

prestava (укр. можливість зміни співвідношення між числом

обертів веденого й приводного валу коробки передач
механічного транспортного засобу; швидкість)

hitrost - lastnost, značilnost hitrega

(укр. властивість, характерна для швидкого)

- укр. хитрий - 1. який для досягнення чого-небудь діє непрямыми,
обманними шляхами; підступний, лукавий
2. який відзначається розумом, кмітливістю; розумний,
мудрий
3. *розм.* зроблений, виконаний вигадливо, майстерно

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

HREST - ХРЕСТ

слов. hrest - *knjiž.* hrestanje (шелест)

- укр. хрест - 1. предмет і символ культу християнської релігії, який являє
собою стрижень з однією або кількома поперечками у верхній
половині (за євангельською легендою, на стовпі з перехрестям
був розіп'ятий Христос)
2. відзнака, орден, що має форму такого предмета, в
дореволюційній Росії, а також у ряді зарубіжних країн
3. предмет у вигляді фігури з двох планок, брусків, смужок і т.
ін., які перетинаються між собою
- // держак шаблі
4. спосіб вишивання перехресними стібками

5. *перен.* страждання, випробування, що випали на чиюсь долю
6. у вигляді, у формі такого предмета

Гетерогенні фонет.-граф. МО

HRUŠČ - ХРУЩ

слов. hrušč - моцні, med seboj pomešani neskladni glasovi, navadno različnega izvora (укр. сильні, змішані різнорідні звуки, як правило різного походження)

укр. хрущ - *ент.* жук родини пластинчастовусих, який має червоно-буре забарвлення; шкідник лісу й саду
// *перен., розм.* мала дитина, людина

Повні гомогенні омофони, що повністю розійшлися у значеннях

HUDO - ХУДО

слов. hudo - 1. prislov od hud (укр. прислівник від *hud*: “pretirano strog” (укр. надмірно суворий), “ki ima zaradi nasprotja, spora z okoljem odklonilen odnos do njega” (укр. той, що через конфлікт із оточенням негативно ставиться до нього), “ki napada človeka” (той, що нападає на людину) та ін.)
2. v povedni rabi izraža neprijetnost, težavnost česa

(укр. у реченні виражає неприємність, утрудненість чогось)

3. *izraža duševno bolečino, žalost*

(укр. виражає душевний біль, смуток)

укр. худо 1 - 1. присл. до худий (“негарний, нехороший, поганий, недобрий, лихий”)

2. те саме, що погано (“недобре, зле”)

худо 2 - *заст.* щось погане, неприємне; зло, лихо

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

HUDOVA - ХУДОБА

слов. *hudoba* - 1. *star.* *hudobija, hudobnost* (укр. нечестність, злочестивість)

2. *ekspr.* *hudoben človek* (укр. зла людина)

3. *evfem., star.* *hudič* (укр. диявол)

укр. худоба - 1. *збірн.* чотириногі свійські сільськогосподарські тварини

2. *перен., розм., лайл.* те саме, що бидло

3. *збірн., діал.* майно, скарб

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

НУК - ГУК

слов. *huk* - *rosnema glas pri kolcanju* (укр. звуконаслідування гикавки)

укр. гук - сукупність багатьох звуків різної частоти й сили

// безладне звучання людських голосів

// звук людського голосу; сильний поклик

// сильний звук, шум, створюваний яким-небудь предметом

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

HULA - ХУЛА

слов. hula - *zastar.* rahla izboklina, vzpetina na ravnem ali položnem svetu;
grbina (невеликий виступ, піднесення на рівнині; горб)

укр. хула - *книж.* те, що ганьбить, знеславлює, осуджує кого-, що-небудь;
осуд, ганьба

Повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

HVALA - ХВАЛА

слов. hvala - 1. ugotavljanje, poudarjanje pozitivnih lastnosti česa

(укр. виявлення, підкреслення позитивних якостей чогось)

2. *star.* izražanje hvaležnosti, zahvala

(висловлення подяки, подяка)

3. v členkovni rabi izraža (укр. в якості частки виражає):

- a) hvaležnost (укр. вдячність)
- b) veselje, zadovoljstvo (укр. радість, задоволення)
- c) vljudno odklonitev, zavrnitev (укр. ввічлива відмова)

укр. хвала - 1. похвала, уславлення

- 2. урочисте звеличання, прославляння кого-, чого-небудь; гімн
- 3. вигук, що передає захоплення, величання, визнання кого-, чого-небудь

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

IZBORNİK - ІЗБОРНИК

слов. izbornik - zgod. volilni knez (укр. курфюрст)

укр. ізборник - *літ., іст.* у Київській Русі — рукописний збірник статей та уривків, вибраних із різних книжок

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

ЈА - Я

- слов. ja 1 - 1. izraža pritrjevanje; ant. ne (укр. висловлює схвалення; ант. ні)
- 2. izraža podkrepitev trditve (укр. висловлює підтримку твердження)
 - 3. izraža pričakovanje pritrditve (укр. висловлює очікування)

схвалення)

- ja 2 - 1. poudarja samoumevnost povedanega; vendar
(укр. підкреслює очевидність сказаного; проте)
2. izraža domislek (укр. виражає думку, ідею)
// izraža prehod k drugačni misli
(укр. виражає перехід до іншої думки)
3. izraža obotavljanje, pomislek (виражає вагання, застереження)
// izraža privolitev z nejevoljo
(укр. висловлює згоду з небажанням)
4. izraža nasprotje prejšnji misli
(укр. виражає протилежність попередній думці)
- ja 3 - 1. izraža nejevoljo, nestrpnost; vendar
(укр. виражає небажання, нетерпіння; проте)
2. izraža začudenje, presenečenje
(укр. виражає здивування, подив)

укр. я 1 - тридцять перша літера українського алфавіту на позначення
сполучення «й» або м'якого приголосного звуку з голосним
звуком «а»

- я 2 - 1. уживається мовцем для називання самого себе
2. уживається для позначення усвідомлюваної людиною власної
сутності, себе в навколишньому світі

Гетерогенні омоформи

ЈАД - ЯД

слов. *jad* - 1. *star.* žalost, trpljenje, bolečina (укр. горе, страждання, біль)
2. *zastar.* jeza, srd (укр. злість, гнів)

укр. яд - *рідко* те саме, що отрута

Повні гомогенні омофони, що повністю розійшлися у значеннях

JADRO - ЯДРО

слов. *jadro* - kos močne tkanine, s katerim se izkorišča veter za poganjanje
čolna, ladje (укр. шматок міцної тканини, за допомогою якого
вітер використовується для руху човна, корабля)
bot. največji, pokončni venčni list metuljastega cveta
(укр. бот. найбільша, прямостояча пелюстка суцвіття з родини
бобових)

укр. ядро - 1. внутрішня частина плоду (горіха, зерна, насіння і т. ін.),
покрита оболонкою або шкаралупою
2. *спец.* внутрішня, центральна (перев. щільніша, густіша)
частина чого-небудь
// *геол.* внутрішня частина земної кулі, яка починається на
глибині 2900 км від поверхні
// *фіз.* важка, позитивно заряджена частина атома
// *біол.* складова частина рослинних і тваринних клітин
3. *перен.* основна частина, група певного колективу, яка
визначає, організує і спрямовує його роботу, діяльність тощо
// основа чого-небудь
// *перен.* сутність, головна причина чого-небудь

4. *іст., військ.* кулястий суцільний снаряд ударної дії в гладкоствольній артилерії

5. *спорт.* важкий металевий снаряд для штовхання, що має форму кулі

Гетерогенні омофони

ЈАЈСЕ - ЯЙЦЕ

слов. *jajce* - 1. z lupino obdana spolna celica z dosti hranilnih snovi, iz katere se razvije nov organizem, zlasti pri pticah in plazilcih (укр. багата поживними речовинами клітина, укладена в оболонку, з якої розвивається новий організм, особливо у птахів і рептилій)

// taka celica pri domači perutnini, zlasti kokoši

(укр. така клітина у свійських птахів, особливо курей)

2. *rog.* moška spolna žleza, modo

(чоловіча статева залоза, яєчко)

3. kar je po obliki podobno jajcu

(укр. те, що має яйцеподібну форму)

vulg. nepomembne, malo vredne stvari

(укр. неважливі малоцінні речі)

med. nastajajoči organizem v prvih mesecih nosečnosti

(укр. організм, що зароджується в перші місяці вагітності)

укр. яйце - 1. захищена від зовнішнього впливу різними оболонками чи шкаралупою овальної форми сукупність білка й жовтка, з яких утворюється зародок птахів та деяких тварин (уживається як продукт харчування)

2. *біол.* зародок личинки комах, черв'яків і т. ін., що нагадує собою невелику, перев. овальної форми крупинку
3. *біол.* жіноча статеві клітина людини і тварин; яйцеклітина

Часткові гомогенні омофони, у яких розходяться деякі значення

ЈАК - ЈАК

слов. *jak* 1 - *zool.* *dolgodlako divje ali udomačeno govedo, ki živi v Tibetu, Bos grunniens* (укр. довгошерста дика або одомашнена худоба, що живе в Тибеті, *Bos grunniens*)

jak 2 - *letalo sovjetskega letalskega konstruktorja Aleksandra Jakovljeva* (укр. літак радянського авіаконструктора Олександра

Яковлєва)

jak 3 - 1. *star.* *močen* (укр. сильний)

2. *elektr. proizvodnja, prenos, uporaba in gospodarjenje z električno energijo; elektroenergetika*

(укр. виробництво, передача, використання та управління електроенергією; електрична енергія)

укр. *jak* 1 - велика жуйна рогата тварина, перев. темної масті, з довгою, обвислою по боках шерстю, поширена у високогірних районах Центральної Азії (використовується як в'ючна й верхова, а іноді як молочно-м'ясна тварина)

- jak* 2 - 1. означає питання про спосіб дії, стан, обставини; яким чином
2. уживається на позначення вищої міри або ступеня виявлення дії, стану; дуже, надзвичайно
3. указує на спосіб дії; яким чином

4. те саме, що коли
5. те саме, що як-небудь
6. означає якість чи обставину способу дії, уживається як сполучне слово

як 3 - 1. уживається для приєднання порівняльних зворотів та підрядних порівняльних речень, близький за значенням до спол. мов, наче, неначе

2. приєднує підрядні додаткові речення
3. приєднує речення, близькі за змістом до порівняльного звороту; у знач. будучи ким, чим, подібно до кого, чого
4. указує на одночасність того, про що йдеться в головному й підрядному реченнях; у знач. коли
5. приєднує підрядні умовні речення; відповідає за значенням сполучникам коли, якщо
6. приєднує підрядні речення способу дії
7. *рідко* приєднує підрядні означальні речення, із змістом яких порівнюється сказане в головному реченні
8. *рідко* приєднує підрядні речення причини, відповідає за значенням сполучнику оскільки
9. уживається для вираження несумісності двох предметів, ознак, дій

як 4 - 1. уживається в знач. дуже, надзвичайно (перев. в окличних реченнях)

2. уживається в риторичних запитаннях і окликах у знач. хіба можна, неможливо
3. уживається для вираження здивування, обурення тощо з приводу якоїсь якості, властивості, дії і т. ін.
4. уживається при дієсловах доконаного виду для вираження раптовості дії

5. уживається для виділення, підсилення висловленого
6. нар.-поет., рідко уживається в зачинах казок, на початку віршів тощо
7. підсил. уживається як складовий компонент у формах прикметників і прислівників найвищого ступеня порівняння із префіксом най... для виділення, підсилення міри якості, відповідаючи за значенням словам самий, найбільш, напр.: якнайактивніший, якнайвірніший, якнайлегший, якнайпізніше, якнайпізніший і т. ін.

Гетерогенні омоформи

ЈАКА - ЈКА

слов. јака - *ekspr.* neiznajdljiv, neroden človek

(укр. недотепна, незграбна людина)

укр. яка - (ж. р. від займенника й сполучника *який*)

1. означає питання про якість, властивість кого-, чого-небудь
2. у риторичних запитаннях і окликах уживається для вираження заперечення чого-небудь; у *знач.* ніякий, хіба, зовсім ні
3. вживається для вираження емоційної оцінки явища або вищого ступеня вказаної якості, властивості
4. один з кількох: який-небудь, котрий-небудь
5. при повторенні означає один, другий
6. уживається для приєднання підрядних додаткових речень
7. уживається для приєднання підрядних означальних речень
8. уживається для приєднання допустових конструкцій

Гетерогенні омоформи

JAR - ЯР

слов. jar 1 - 1. ki se seje spomladi (укр. те, що сіють навесні)

2. *ekspr.* ki še ni dolgo v sedanjem, višjem družbenem sloju; mlad, nov (укр. який ще недовго перебуває в нинішньому, вищому соціальному класі; молодий, новий)

jar 2 - 1. *star.* jezen, razdražen (укр. злий, роздратований)

// močen, hud (укр. // сильний, злий)

укр. яр 1 - 1. глибока довга западина (перев. з крутими або прямовисними схилами), що утворилася внаслідок розмиву пухких осадових порід тимчасовими потоками

2. *перен., розм.* те саме, що прірва

яр 2 - 1. *діал.* ярина.

2. *поет.* те саме, що весна

яр 3 - *розм., рідко* те саме, що лютість

яр 4 - зелена фарба, яку одержують шляхом окислення міді

// зелене листя дерев, кущів і т. ін.

Гетерогенні омоформи

JAVEN - ЯВНИЙ

слов. javen - 1. ki je v zvezi z družbeno skupnostjo in ne s posameznikom

(укр. який стосується соціальної спільноти, а не особистості)

2. namenjen uporabi, koristi vseh ljudi, skupnosti
(укр. призначений для використання, блага всіх людей, громади)
3. ki se opravi tako, da se z njim javnost, ljudje lahko seznanijo
(укр. який робиться таким чином, щоб громадськість, люди могли ознайомитися з ним)
4. nanašajoč se na družbeno dejavnost, dogajanje
(укр. те, що стосується соціальної діяльності, події)

укр. явний - 1. який не приховується, не таємний; відкритий

2. абсолютно очевидний, зрозумілий для всіх; безсумнівний

Повні гомогенні МО, що мають закономірні морфемно-словотвірні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

JUNAK - ЮНАК

слов. junak - 1. kdor je storil izredno pogumno, junaško dejanje

(укр. який зробив надзвичайно хоробрий, героїчний вчинок)

// *ekspr.* kdor prenaša, opravlja stvari, za katere je potreben velik napor, požrtvovalnost (укр. той, хто терпить, робить справи, що потребують великих зусиль, жертв)

// *ekspr.* izredno pogumen, neustrašen človek

(укр. надзвичайно смілива, безстрашна людина)

2. *ekspr.* moški, ki se odlikuje v kaki stvari ali ob kakem dogodku

(укр. чоловік, який виділяється в якійсь справі чи події)

3. kdor zaradi kake lastnosti vzbuja občudovanje in željo po

posnemanju (укр. той, хто через якусь якість викликає захоплення і бажання наслідувати)

4. *ekspr.* postaven, krepek moški

(укр. добре складений, кремезний чоловік)

5. glavna, osrednja oseba v literarnem delu

(укр. головна, центральна особа в літературному творі)

// *ekspr.* oseba, o kateri se pripoveduje

(укр. особа, про яку розповідають)

укр. юнак - чоловік, який ще не досяг зрілості; молодий чоловік

// про дорослого або літнього чоловіка, сповненого життєвих сил, молодого завзяття

Повні гомогенні омофони, що повністю розійшлися у значеннях

JUS - ЮС

слов. jus - veda o pravilih, ki urejajo odnose v določeni družbeni skupnosti in določajo kazni za kršitev teh pravil (укр. наука про правила, які регулюють відносини в певній соціальній спільноті та визначають покарання за порушення цих правил)

JUS - jugoslovanski standardi (Югославські стандарти)

укр. юс - назва кожної з двох літер слов'янської азбуки, що позначали в старослов'янській мові носові голосні

Гетерогенні омофони

КАВАЛА - КАБАЛА

слов. kabala - 1. zlasti v srednjem veku, v judovski filozofiji in religiji nauk, po katerem je svet nastal iz desetih najpopolnejših, božanskih bitij (укр. особливо в середні віки, в єврейській філософії та релігії, доктрина, згідно з якою світ був створений з десяти найдосконаліших, божественних істот)
2. *knjiž.* skrivnostnost, nerazumljivost (укр. загадковість, незрозумілість)

укр. кабала - 1. у Київській Русі та Московській державі XIV—XVIII ст. — боргове зобов'язання (з XVI ст. у письмовій формі), що призводило до особистої залежності боржника від позикодавця
2. особливий вид рабства на Русі в XIV—XVI ст. — довічна залежність, що поставала внаслідок боргового зобов'язання
3. повна залежність; гніт, поневолення

Гетерогенні омографи

КАЇА - КАЧА

слов. kača - 1. breznož plazilec z dolgim, valjastim telesom (укр. безнога рептилія з довгим циліндричним тілом)
2. *ekspr.* vrsta, navadno zelo dolga (укр. черга, зазвичай дуже довга)
3. *slabš.* hudoben, zahrbtn človek, zlasti ženska

(укр. зла, зрадлива людина, особливо жінка)

укр. кача - пташа качки

Гетерогенні омографи

КАЃКА - КАЧКА

слов. каџка - *nar.* trikotno prirezani konec slemena pri dvokapni strehi

(укр. трикутний зріз торця коника у двосхилого даху)

укр. качка 1 - водоплавний свійський і дикий птах, цінний своїм м'ясом,
яйцями й пір'ям; самка качура

качка 2 - *розм.* те саме, що хитавиця

Гетерогенні фонет.-граф. ОМ

KADILO - КАДИЛО

слов. kadilo - 1. smolast izcedek nekaterih tropskih dreves, ki pri tlenju oddaja
dišeč dim (укр. смола деяких тропічних дерев, яка при тлінні
виділяє приємний дим)

2. kadio (укр. паливо для димаря)

укр. кадило - 1. металевий посуд на довгих ланцюжках із прорізною
накривкою для куріння ладаном під час відправи
православного й католицького релігійного культу

2. (*Melittis, L.*) однорічна трав'яниста рослина, квітки якої розкриваються вночі й сильно, приємно пахнуть

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

KAL - КАЛ

слов. kal 1 - 1. *plitvejša kotanja s stoječo vodo; mlaka*

(укр. мілкі басейни зі стоячою водою; ставок)

// *razmočen, močviren kraj* (укр. мокре, заболочене місце)

2. *agr. drobni delci, ki lebdiyo v tekočini; kalež*

(укр. дрібні частинки, плаваючі в рідині; осад)

kal 2 - 1. *mlada, iz kalčka razvijajoča se rastlinica*

(укр. молода рослина, що розвивається з паростка)

2. *ekspr. prvi pojav tega, kar se začenja razvijati ali ima možnosti za razvoj* (укр. перша поява того, що починає розвиватися або має потенціал для розвитку)

3. *mikroorganizem, ki povzroča kako bolezen; klica*

(укр. мікроорганізм, що викликає захворювання; мікроб)

metal. kristalizacijska kal majhen, trden delec v talini, okrog katerega se začne strjevati kovina ali zlitina (укр. маленька

тверда

частинка в розплаві, навколо якої метал або сплав починає твердіти)

укр. кал - 1. рештки перетравленої їжі, що їх викидає кишечник назовні

2. *розм.* бруд, болото, грязь

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

KARETA - KAPETA

слов. kareta 1 - 1. kočija (укр. карета)

2. *pog. voz na dveh kolesih* (укр. віз на двох колесах)

// *slabš. staro, slabo vozilo, zlasti avtomobil*

(укр. старий, поганий транспортний засіб, особливо автомобіль)

kareta 2 - *zool. morska želva z oklepom iz dragocene prosojne roževine, Erethmochelys imbricata* (укр. морська черепаха з панциром з дорогоцінного напівпрозорого рогу, *Erethmochelys imbricata*)

укр. карета - закритий з усіх боків чотириколісний кінний повіз на ресорах

// карета швидкої допомоги — спеціальна автомашина, яка доставляє до лікарні хворого, що потребує негайної медичної допомоги, або лікаря до потерпілого чи хворого

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

KAZALO - KAZALO

слов. kazalo - 1. seznam poglavij, sestavkov, v knjigi obravnavanih imen, besed

z navedbo strani (укр. перелік розділів, творів, назв, про які йдеться в книзі, слів із зазначенням сторінки)

2. *zastar.* *podolgovat del naprave, ki na številčnici, skali kaže določene podatke; kazalec* (укр. подовжена частина приладу, який показує певні дані на циферблаті або шкалі; показчик)

укр. казало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *казати*) -

1. передавати словами (думки, почуття тощо); висловлювати, говорити
2. наказувати комусь робити що-небудь
3. *перен.* свідчити про що-небудь

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

KAZUS - КАЗУС

слов. *kazus* - *knjiž.* (*konkretni*) *primer* (укр. конкретний випадок)

укр. казус - 1. складна, заплутана судова справа

2. *розм.* випадок, незвичайна пригода

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

KISLICA - КИСЛИЦЯ

слов. *kislica* - 1. *slabš.* kislá píjača, zlasti vino

(укр. кислий напій, передусім вино)

2. *ekspr.* kdor je (navadno) nerazpóložen, nejevoljen

(укр. той, хто (зазвичай) у поганому настрої, неохочий)

3. *bot.* rastlina s kolenčastim stebлом in zelenkastimi ali rdečkastimi drobnimi cveti, *Rumex* (укр. рослина з колінчастим стеблом і дрібними зеленуватими або червонуватими квітками, *Rumex*)

укр. кислиця - 1. дика яблуня з дрібними, дуже кислими плодами

2. дрібний плід цієї яблуні

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

КІТ - КІТ

слов. *kit 1* - največji, ribi podoben morski sesalec z vretenastim telesom in zakrnelimi zadnjimi končinami (укр. найбільший рибоподібний морський ссавець з тонким тілом і низькорослими задніми кінцівками)

kit 2 - gnetljivo sredstvo, zlasti za: (укр. замазка, передусім для)

a) pritrjevanje šip v okenske okvire

(укр. кріплення шибкового скла у віконних рамах)

b) izravnavanje površin (укр. вирівнювання поверхонь)

укр. кіт - свійська тварина родини котячих, що знищує мишей і щурів;
самець кішки

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KLAS - КЛАС

- слов. klas - 1. zgornji del rastline, ki vsebuje zrna, zlasti pri pšenici, ječmenu, rži (укр. верхня частина рослини, що містить зерна, особливо в пшениці, ячменю, жита)
- bot.* socvetje s sedečimi cveti na podaljšani osi (укр. суцвіття з квітками, що сидять на подовженій осі)
2. *nar.* (koruzni) storž (укр. (кукурудзяний) качан)

- укр. клас - 1. сукупність предметів, явищ, що мають спільні ознаки, однакові якості; розряд, підрозділ
2. суспільний клас
3. підрозділ початкової, середньої школи або гімназії, що охоплює учнів одного року навчання та однакового рівня знань; група
4. кімната в школі, гімназії, де здійснюється навчальний процес
5. міра якості, ступінь, рівень чого-небудь
6. у дореволюційній Росії — певний ступінь чину в таблиці про ранги
7. дитяча гра, за правилами якої треба, стрибаючи на одній нозі, пересувати носком камінець з однієї клітки, накресленої на землі, асфальті тощо, у наступну

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KLEN - КЛЕН

слов. klen 1 - sladkovodna riba z veliko glavo in zlato rumeno liso na bokih

(укр. прісноводна риба з великою головою і

золотисто-жовтою плямою на боках)

klen 2 - maklen (укр. клен польовий)

klen 3 - 1. *knjiž. čvrst, krepek* (укр. твердий, міцний)

// *nazoren, sočen* (укр. яскравий, соковитий)

2. *ekspr. (v zvezi s pšenica, zrno) zdrav, poln*

(укр. (у словосполученні з *пшениця, зерно*) здоровий, повний)

укр. клен - дерево, що має лапате листя з гострими кінцями й глибокими

вирізами

// *збірн.* деревина цього дерев

1,3 - гетерогенні фонет.-граф. МО

KLOP - КЛОП

слов. klop 1 - majhen zajedavec na koži človeka in nekaterih živali, s trdim,

nazobčanim sesalom (укр. дрібний паразит на шкірі людини і

деяких тварин із твердою зазубреною присоскою)

klop 2 - podolgovata lesena, kamnita priprava z nogami, podstavki za

sedenje (več oseb) (укр. довгасті дерев'яні, кам'яні

пристосування з ніжками, тумби для сидіння (кілька осіб))

// *priprava v (šolskem) razredu iz sedeža in mize*

(укр. пристосування в (шкільному) класі з місця та столу)

// *taka priprava s klečalnikom* (укр. таке пристосування з

ослінчиком)

klop 3 - posnema reket ali odsekan glas pri hoji (укр. звуконаслідування стукоту чи уривчастих звуків при ходьбі)

// posnema odsekan glas pri udarcu, trkanju

(укр. звуконаслідування переривчастого звуку при ударі, стукоті)

klop 4 - klobčič (укр. клубок)

укр. клоп - те саме, що блощиця

2,3,4 - гетерогенні фонет.-граф. МО

KOLEKTOR - КОЛЕКТОР

слов. kolektor - 1. *grad.* osrednji kanal v naselju

(укр. центральний канал у поселенні)

a) za odplake (укр. для стічних вод)

b) za inštalacije (укр. для установок)

2. *elektr.* priprava iz med seboj izoliranih lamel, po katerih drsijo ščetke; komutator (укр. пристрій з взаємно ізольованих ламелей, по яких ковзають щітки; комутатор)

3. *elektr.* elektroda v tranzistorju, ki navadno oddaja ojačeni tok (укр. електрод у транзисторі, який зазвичай випускає підсилений струм)

4. *knjiž.* prodajalec srečk

(укр. продавець лотерейних квитків)

укр. колектор - 1. установка, що займається збором і розподілом чого-небудь

- між підвідомчими організаціями
2. особа, що збирає певні зразки чого-небудь (гірських порід, ґрунтів тощо), описує їх і зберігає
 3. широкий канал або труба для збирання рідин чи газів з інших каналів (труб) і відведення їх у певне місце
 4. частина динамомашини, за допомогою якої змінний струм перетворюється в постійний
 5. підземна галерея під поверхнею вулиць для укладання кабелів та труб

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

KOLIBRI - КОЛІБРИ

- слов. kolibri - 1. *zool.* majhne živobarvne južnoameriške ptice z dolgim, ozkim kljunom, Trochilidae (укр. невеликі яскраво забарвлені південноамериканські птахи з довгим вузьким дзьобом, Trochilidae)
2. tip lahkega motornega kolesa znamke Tomos (укр. тип легкого мотоцикла марки Томос)

укр. колібрі - найменший на земній кулі птах, який відзначається яскравістю і красою оперення; водиться в Америці

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

KOLOS - КОЛОС

слов. kolos - *knjiž. zelo velik, velikanski kip*

(укр. дуже велика, гігантська статуя)

// *ekspr. kar je zelo veliko, velikansko*

(укр. щось дуже велике, гігантське)

укр. колос 1 - суцвіття більшості злаків і деяких інших рослин, у якому
квітки розміщені вздовж стрижня

2. те саме, що колосся

колос 2 - 1. *заст.* статуя, колона, обеліск величезних розмірів

2. *перен.* про кого-, що-небудь виняткове своєю величиною
або важливістю

1 - гетерогенні фонет.-граф. МО

КОМАР - КОМАР

слов. komar - 1. *majhna žuželka z dolgimi nogami, ki sesa kri*

(укр. укр. маленька комаха з довгими лапами, що смокче
кров)

2. *star. kdor prisostvuje igri s kartami, šahovski igri ter posega
vanjo navadno z nezaželenimi pripombami, nasveti*

(укр. той, хто присутній під час гри в карти або в шахи і
втручається в неї зазвичай небажаними коментарями,
порадами)

укр. комар - двокрила кровосасальна комаха з тонким довгастим тільцем і
хоботком

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

КОМОД - КОМОД

слов. komod - 1. neprizadeven, len (укр. лінивий, ледачий)

2. udoben, prijeten (укр. комфортний, приємний)

укр. комод - невисока шафа з висувними шухлядами, де зберігають
білизну

тощо

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

КОНЯК - КОНЬЯК

слов. konjak - *star.* konjski hlev (укр. конюшня)

konjak - francoska naravna žgana pijača iz vina

(укр. натуральний французький спиртний напій,
виготовлений з вина)

укр. коньяк - міцний алкогольний напій, який виготовляють із
виноградних

вин, переганяючи їх і тривалий час витримуючи в дубових
діжках

1 - Гетерогенні омофони

KONTINGENT - КОНТИНГЕНТ

слов. kontingent - 1. *ekon.* količina ali vrednost blaga za uvoz ali izvoz v določenem obdobju (укр. кількість або вартість товарів для

імпорту чи експорту протягом певного періоду)

2. *publ.* količina blaga, dana uporabniku za določeno obdobje ali za izvršitev določene naloge (укр. кількість товару, що надається користувачеві на певний період або для виконання певного завдання)

3. *publ.* skupina ljudi, navadno v določenem, omejenem številu (укр. група людей, зазвичай у певній, обмеженій кількості)

укр. контингент - 1. сукупність людей, що становлять подібну з певного погляду групу; склад осіб певної категорії

2. установлена для певної мети визначена кількість кого-, чого-небудь, норма

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення

KOPALO - КОПАЛО

слов. kopalo - 1. del orodja, namenjen za kopanje

(укр. частина знаряддя, призначена для копання)

2. orodje za kopanje (укр. знаряддя для копання)

укр. копало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *копати*) -

1. розпушувати землю заступом, лопатою тощо
2. робити заглиблення, виймаючи, відкидаючи землю заступом, лопатою тощо
3. добувати що-небудь із землі за допомогою заступа, кирки тощо; викопувати
4. *перен., розм.* підступно, таємно діяти на шкоду кому-небудь

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

KORAL - КОРАЛ

слов. koral - *glasb.* enoglasna liturgična glasba, vezana le na besedne poudarke
(укр. одноголосна літургійна музика, прив'язана лише до наголосів у словах)

укр. корали - 1. морські тварини, рід поліпів, що живуть колоніями на морських та океанських скелях
2. вапнисті відклади деяких видів цих тварин — червоний, рожевий або білий камінь, який після обробки використовують як прикрасу

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KORM - КОРМ

слов. *korm* - *zool.* iz matičnega osebka nastali osebki, ki so med seboj organsko povezani (укр. організми, що утворилися з материнського організму, які органічно пов'язані між собою)

укр. корм - їжа тварин

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

KORPUS - КОРПУС

слов. *korpus* - 1. vojaška enota iz divizij in posebnih enot

(укр. військова частина з дивізій і спеціальних підрозділів)

2. *jezikosl.* zbirka besedil v elektronski obliki s standardizirano obliko zapisa in izbranimi podatki (укр. збірка текстів в електронному вигляді зі стандартизованим форматом і вибраними даними)

3. *publ.* skupina, zbor (укр. група, колектив)

4. *knjiž.* zbirka (укр. колекція)

укр. корпус - 1. те саме, що тулуб

2. кістяк, основа чи оболонка машини, механізму тощо

3. один із кількох будинків, що мають спільне призначення й розташовані на тій же ділянці

4. військове з'єднання, що складається з кількох дивізій або бригад

5. сукупність осіб якогось одного фаху, службового

становища тощо

6. у дореволюційній Росії — середній військовонавчальний заклад закритого типу

7. повна збірка яких-небудь текстів

8. назва одного з розмірів (на 10 пунктів) друкарського шрифту

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

KOSILO - КОСИЛО

слов. *kosilo* - 1. obrok hrane, ki se je opoldne ali zgodaj popoldne

(укр. укр. прийом їжі опівдні або рано у другій половині дня)

2. *nar. dolenjsko zajtrk* (укр. сніданок)

укр. косити (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *косити*) 1 -

1. зрізувати, стинати траву, збіжжя й т. ін. косою, косаркою тощо

2. *перен.* позбавляти життя; нищити, вбивати

косити 2 - 1. дивитися збоку, скося; скошувати (очі)

2. бути косооким, бути косим

3. *перен.* дивитися неприязно, вороже

Гетерогенні омоформи

KOSITI - КОСИТИ

слов. *kositi* - 1. s koso, kosilnico rezati travo, žito

(укр. косити траву, зерно косою, газонокосаркою)

2. *ekspr.* množično ubijati, moriti (укр. масово вбивати)

// uničevati, pokončevati (укр. нищити, винищувати)

kositi - jesti kosilo (укр. обідати)

укр. косити 1 - 1. зрізувати, стинати траву, збіжжя й т. ін. косою, косаркою

тощо

2. *перен.* позбавляти життя; нищити, вбивати

косити 2 - 1. дивитися збоку, скося; скошувати (очі)

2. бути косооким, бути косим

3. *перен.* дивитися неприязно, вороже

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

KOZA - КОЗА

слов. *koza* - 1. manjša domača žival s srpastimi rogovi

(укр. дрібна свійська тварина з серповидними рогами)

2. *slabš.* neumna, domišljava ženska

(укр. дурна, зарозуміла жінка)

3. lesena priprava, navadno s štirimi nogami, na kateri se žaga, teše, oblikuje (укр. дерев'яний прилад, зазвичай з чотирма ніжками, на якій пиляють, ріжуть, формують)

4. *nar.* okrogla lončena posoda, navadno s tremi nogami ali brez njih (укр. кругла глиняна посудина, зазвичай з трьома ніжками або без них)

5. kužna bolezen z gnojnimi mehurčki na koži

(укр. інфекційне захворювання з гнійними пухирцями на шкірі)

agr. kozolec brez strehe za sušenje detelje in trave

(укр. копиця без даху для сушіння конюшини та трави)

grad. lesena, kovinska priprava, na katero se položi deska, plošč

(укр. дерев'яний, металевий прилад, на який кладуть дошку, колоду)

šport. telovadno orodje za preskoke

(укр. тренажерний прилад для стрибків)

- укр. коза - 1. невелика рогата жуйна тварина родини порожнисторогих, що дає молоко, м'ясо тощо; самиця козла
2. *перен., розм.* про жваву, рухливу дівчину
 3. *розм., рідко.* те саме, що волинка
 4. *розм., заст.* те саме, що в'язниця

Часткові гомогенні омографи, у яких розходяться деякі значення

KOZLIK - КОЗЛИК

слов. kozlik - *bot.* rastlina z rožnatimi cveti in pritličnimi poganjki, ki raste na močvirnih travnikih; dvodomna šrajka (укр. рослина з рожевими квітками і підземними пагонами, що росте на болотистих луках; валер'яна дводомна)

укр. козлик - *змени.-пестл.* до козел

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

KRAŽA - КРАЖА

слов. *kraža* - *ekspr. črti v obliki črke X* (укр. X-подібні лінії)

укр. кража - *заст.* крадіж

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KREM - КРЕМ

слов. *krem* - *podoben barvi smetane, rumeno bel*

(укр. схожий на колір крему, жовтуватого-білий)

укр. крем - 1. густа солодка маса зі збитих вершків, молока, масла, яєць, цукру з доданням різних спецій, кави, шоколаду, горіхів і т. ін., що вживається при виготовленні тортів, тістечок, а також як десерт

2. косметична мазь

3. паста для шкіряного взуття

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

KRILO - КРИЛО

слов. krilo 1 - укр. крило

krilo 2 - 1. žensko oblačilo, ki pokriva spodnji del telesa

(укр. жіночий одяг, що прикриває нижню частину тіла)

2. *star.* naročje (укр. коліна)

укр. крило - 1. літальний орган птахів, комах та деяких ссавців (напр., кажанів)

2. *dial.* плавець (у риб)

3. нерухома відносно корпусу плоска поверхня літака (планера тощо), що підтримує його в повітрі під час польоту

4. *техн.* обертальна лопать вітряка

5. підводна частина корпусу швидкоплавного судна, що утримує його в максимальному надводному положенні під

час

руху

6. бляшаний дашок над колесом автомашини, екіпажа тощо для захисту від пилу, болота

7. робоча частина мотовила жнивarki, хедера комбайна тощо, яка нагинає скошувану масу до різального апарата та відкидає її набік

8. бокова частина будівлі, споруди, якоїсь площини тощо

9. бокова частина бойового порядку; фланг

10. крайнє угруповання якої-небудь політичної організації, напрямку тощо

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

KRIV - КРІВ

слов. *kriv* - 1. *ki se odklanja, izstopa iz osnovne smeri*

(укр. який відхиляється від основного напрямку)

2. *ki je povzročil kaj slabega, neprijetnega, nezaželenega*

(укр. який спричинив щось погане, неприємне, небажане)

3. *ki ni v skladu z dejstvi* (укр. що не відповідає фактам)

// *ekspr.* *lažen, paračen* (укр. фальшивий, неправильний)

// *star.* *ki vsebuje kaj, kar v določenem okolju ni priznано za pravo, pravilno* (укр. який містить те, що не визнається правильним, у певному середовищі)

укр. крив - *діал.* кров

Повні гетерогенні омоформи, що повністю розійшлися у значеннях

KRIŽ - КРИЖ

слов. *križ* - 1. *naprava iz dveh tramov, lat, položenih pravokotno drug čez*

drugega (укр. прилад з двох балок, лат, покладених

перпендикулярно одна на одну)

2. *rel.* *ta naprava, s podobo Kristusa ali brez nje, kot simbol*

krščanstva (укр. цей прилад із зображенням Христа або без нього як символ християнства)

3. kar je po obliki podobno tej napravi
(укр. той, що за формою схожий на цей прилад)
4. *ekspr.* trpljenje, težava, skrb (укр. страждання, біда, турбота)
5. *ekspr.* deset let, desetletje (укр. десять років, десятиріччя)
6. igralna karta z enim ali več znaki v obliki križa (укр. гральна карта з одним або кількома символами у формі хреста)
7. predel ob spodnjem delu hrbtenice
(укр. зона поруч з нижньою частиною хребта)
8. *nar.* *vzhodno* snopi, ki se sušijo na njivi, položeni s klasjem drug proti drugemu v obliki križa (укр. снопи, що сохнуть у полі, покладені колосками один до одного у вигляді хреста)

укр. криж - 1. хрест

2. хрестоподібна ручка (звичайно меча)

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення

КРОК - КРОК

слов. *krok* - *pog.* *zabava*, na kateri se zlasti veliko pije in ki traja pozno v noč, (нощю) *porivanje* (укр. вечірка, де особливо багато п'ють і яка триває до пізньої ночі, (нічне) *pijactvo*)

укр. *krok* - 1. рух ногою вперед, убік або назад, що його робить людина або тварина, ідучи або біжачи; ступінь

2. *peren.* про ступінь, етап у розвитку чого-небудь, в освоєнні чогось нового, у розв'язанні якогось завдання тощо
те саме, що *хода*

4. певний спосіб пересування, руху в танці, ходіння на лижах і т. ін.
5. *перен.* учинок, дія
6. відстань (приблизно 70—75 см) між стопами ніг під час ходіння як міра довжини
7. *спец.* певна стала відстань або величина чого-небудь (при спрямованому рухові механізму, деталі тощо)

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KRONA - КРОНА

- слов. krona - 1. okrogel okrasni predmet za na glavo kot znamenje vladarske oblasti (укр. круглий декоративний предмет, який носили на голові як знак правління)
2. *ekspr.* vladar, dvor (укр. правитель та його родина)
3. *ekspr.* monarhija, kraljevina (укр. монархія, королівство)
4. *ekspr.* izraža najvišjo stopnjo česa (укр. виражає найвищий ступінь чогось)
5. krošnja (укр. корона)
6. denarna enota Češke, Danske, Švedske in nekaterih drugih držav (укр. валюта Чехії, Данії, Швеції та деяких інших країн)
- lov.* najmanj trije parožki na vrhu jelenjega rogovja (укр. принаймні три роги на вершині оленьчих рогів)
- med.* del zoba nad dlesnijo (укр. частина зуба над яснами)
- med.* snov v obliki kapice za zavarovanje poškodovanega vidnega dela zoba (укр. речовина у вигляді ковпачка для фіксації пошкодженої видимої частини зуба)

num. denarna enota v stari Avstriji z vrednostjo pol goldinarja
(укр. грошова одиниця в старій Австрії вартістю половини
гульдена)

укр. крона 1 - верхня частина дерева, що являє собою сукупність його
гілок

крона 2 - у деяких європейських країнах — грошова одиниця різної
вартості, а також монета відповідної вартості

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

KROV - КРОВ

слов. *krov* - 1. plošča, ki pokriva, zapira trup ladje, čolna

(укр. дошка, що покриває, закриває корпус корабля, човна)

2. *star. streha* (укр. дах)

// *dom*, (*domača*) hiša (укр. дім, (домашня) хата)

укр. кров - 1. червона рідина, яка, циркулюючи в замкнутій кровоносній
системі організму, забезпечує живлення його клітин і обмін
речовин у ньому

2. *перен.* людські жертви при якому-небудь зіткненні, боротьбі,
війні тощо; убивства, кровопролиття

3. порода, породистість тварин

4. *перен.* про рід, походження, національність людини

// *розм.* про близьких родичів (переважно про дітей)

5. *перен.* про вдачу, характер, темперамент людини

6. *перен., розм.* про те, що придбане важкою працею, великими

зусиллями

Гетерогенні омофони

KUBIK - КУБИК

слов. *kubik* - *rog. kubični meter* (укр. кубічний метр)

// *žarg. kubični centimeter* (укр. кубічний сантиметр)

укр. кубик - 1. *змениш.* до куб

2. *розм.* кубічний сантиметр як міра об'єму (переважно рідини)

3. знаки розрізнення середнього командного складу в
Радянській Армії до 1943 р.

4. дитяча забавка — набір дерев'яних брусків у формі куба з
наклеєними на них картинками, літерами тощо

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, у яких різняться деякі значення і стилістичні
характеристики

KULAK - КУЛАК

слов. *kulak* - 1. *v carski Rusiji in prva leta po državljanski vojni lastnik velikega
posestva, ki ga obdeluje navadno z najeto delovno silo*
(укр. в царській Росії та перші роки після громадянської війни
власник великого маєтку, який зазвичай утримується
найманою працею)

2. *slabš.* prva leta po 1945 velik kmet, gruntar
(укр. в перші роки після 1945 р. великий хлібороб,
землевласник)

укр. кулак - 1. кисть руки з зігнутими і притиснутими до долоні пальцями
2. *перен.* зосереджене ударне угруповання військ
3. *спец.* деталь машини у формі виступу, що поштовхами
приводить механізми в рух
4. *діал.* жменя чого-небудь; верчик

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

KULI - КУЛІ

слов. kuli - *рог.* kemični svinčnik (укр. ручка)

укр. кулі (мн. від *куля*) - 1. геометричне тіло, утворене обертанням кола
навколо свого діаметра. Радіус кулі; Поверхня
кулі

2. предмет, що має таку форму

3. маленький свинцевий або сталевий снаряд для
стрільби із ручної вогнепальної зброї і кулеметів,
що являє собою передню частину бойового

патрон

4. *заст.* бомба

Повні гомогенні омоформи, що повністю розійшлися у значеннях

KUPA - КУПА

слов. kupa - 1. *vznes. boljši kozarec kelihaste oblike*

(укр. велика келихоподібна склянка)

2. *zastar. kozarec sploh* (укр. стакан взагалі)

укр. купа - 1. велика кількість чого-небудь складеного, зсипаного горою в одному місці

2. *перен.* те саме, що група

3. *перен., розм.* велика кількість чого-небудь

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KURA - КУРА

слов. kura 1 - *velika domača ptica s kratkim vratom in krepkim telesom; kokoš*

(укр. великий свійський птах з короткою шиєю і кремезним тілом; курка)

kura 2 - 1. *med. izboljševanje zdravstvenega stanja z načrtnim dajanjem zdravil, diete, razgibavanjem telesa, s kopelmi, zdravljenje*

(укр. поліпшення самопочуття шляхом планового прийому препаратів, дієти, розвантаження організму, ванн, лікування)

2. *manjšanje telesne teže z uporabo kake diete, razgibavanjem telesa* (укр. зниження ваги за допомогою дієти, фізичних вправ)

укр. кура - 1. завірюха

2. курява

Гетерогенні фонет.-граф. МО

KVAS - KBAC

слов. kvas - 1. snov iz kvasovk, navadno za vzhajanje testa

(укр. речовина з дріжджів, яка зазвичай використовується для закваски тіста)

// *ekspr.* kar daje spodbudo, moč

(укр. те, що дає підбадьорення, силу)

2. navadno v ruskem okolju osvežilna pijača iz rži, kvasa in slada

(укр. зазвичай в руському середовищі освіжаючий напій з жита, квасу і солоду)

укр. квас - 1. кислуватий напій, який готують із житнього хліба або житнього борошна з солодом

2. *розм., рідко.* те саме, що кислота

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

KVIT - KBIT

слов. kvit - *pog.* brez dolga, brez obveznosti, na čistem

(укр. без боргів, без зобов'язань)

укр. квіт - 1. те саме, що квітка

2. збірн. квітки, багато квіток
3. збірн. те саме, що цвіт
4. збірн., перен. найкраща частина чого-небудь; цвіт

Гетерогенні омоформи

ЛАЈКА - ЛАЙКА

слов. lajka - delovni severni pes z gosto in trdo dlako ter s košatim, zavitim
гером (укр. робоча північна собака з густою і жорсткою
шерстю та пухким закрученим хвостом)

укр. лайка 1 - 1. те саме, що лаяння

2. слово або вираз, яким лаються

лайка 2 - сорт м'якої шкіри

лайка 3 - порода мисливських і сторожових собак

1,2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття,
мають спільну внутрішню форму

ЛАРА - ЛАПА

слов. lara - živalska ustnica (укр. тваринна губа)

укр. лапа - 1. стопа, нога тварини, птаха і т. ін

// перен., зневажл., ірон. рука або нога людини (звичайно
велика, незграбна)

2. *перен.* гілка хвойного дерева або великий і широкий лист інших рослин
3. інструмент, пристрій, вигнутий, розплющений кінець якого служить для підтримування, зачеплювання чого-небудь або натискування на щось
4. *с. г.* робоча частина ґрунтообробних знарядь
5. *спец.* шип на кінці колоди, який вганяють у відповідну до нього виїмку у другій колоді при скріпленні їх у вінець

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

LAT - ЛАТ

- слов. lat 1 - 1. *zgornji del rastline, ki vsebuje zrna, zlasti pri ovsu, prosu*
 (укр. верхня частина рослини, що містить зерно, особливо у вівса, проса)
2. *nar. (koruzni) storž* (укр. (кукурудзяний) качан)
agr. socvetje moških cvetov na vrhu stebła koruze
 (укр. суцвіття чоловічих квіток на верхівці стебла кукурудзи)
bot. socvetje z več grozdi na stranskih poganjkih
 (укр. суцвіття з кількома гронами на бічних пагонах)

укр. лат - у давній Латвії - грошова одиниця

Гетерогенні фонет.-граф. МО

LAVA - ЛАВА

слов. lava 1 - 1. žareča tekoča snov iz zemeljske notranjosti, ki predre zemeljsko skorjo in se razlije po površju
(укр. рідка речовина, що світиться з надр землі, яка пронизує земну кору і розливається по поверхні)
2. *ekspr.* velika količina česa premikajočega se
(укр. велика кількість чогось, що рухається)

lava 2 - 1. *star.* kos pohištva, podoben omari, navadno za posodo in pribor; kredenca (укр. предмет меблів, схожий на шафу, зазвичай для посуду та приладдя; буфет)
2. nekdej zelo nizka omara s ploščo na vrhu za pripravljanje, namešcanje jedil (укр. колись дуже низька шафа з плитою зверху для приготування, розставлення страв)

укр. лава 1 - 1. дошка (або кілька дощечок) на стояках (іноді — прикріплена до стіни), на яку сідають або кладуть, ставлять що-небудь; ослін
// дошка, прикріплена горизонтально до стіни пасажирського вагона, пароплава тощо, на якій сидять, лежать, а також кладуть багаж; полиця
2. похилий стіл із прикріпленим до нього сидінням, за яким працюють учні, студенти; парта

лава 2 - 1. спосіб шикування, коли люди стоять один біля одного в лінію; шеренга, ряд
2. бойовий лад у війську (переважно кінноті), розгорнений для атаки
3. сукупність осіб, об'єднаних певними стосунками, організацією тощо
4. у феодальній Польщі й на Україні до середини ХІХ ст. —

- колегія суддів, що розглядала кримінальні справи
- лава 3 - вибій у шахті із суцільною системою розробки вугільного чи інших пластів корисних копалин
- лава 4 - 1. розплавлена силікатна маса, що виливається на земну поверхню під час вибуху вулкана
2. велика кількість кого-, чого-небудь, що навально, нестримно рухається суцільною масою

Гетерогенні фонет.-граф. МО

LAZAR - ЛАЗАР

- слов. lazar 1 - *zool.* veľký polž bez hišice, navadno temnejše barve, Arion
(укр. великий равлик без будиночка, зазвичай темнішого кольору, Arion)
- lazar 2 - kdor živi v lazu (укр. той, хто живе в брехні)

укр. лазар - *заст.* жебрак

1. повні гетерогенні фонет.-граф. МО
2. повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

LEGENI - ЛЕГЕНІ

- слов. legeni (мн. від *legen*) - *zool.* nočna ptica selivka rjavo rdeče barve,
Caprimulgus europaeus (укр. нічний перелітний

птаха коричнево-червоного кольору,
Caprimulgus
europaеus)

укр. легені - орган дихання у людини і хребетних тварин, що розміщується
в грудній порожнині

Гетерогенні омоформи

LES - ЛІС

слов. les 1 - 1. snov, iz katere so deblo, veje, korenine dreves in grmov
(укр. речовина, з якої складаються стовбур, гілки, коріння
дерев і кущів)

2. kosi iz te snovi, navadno za določeno uporabo
(укр. шматки цієї речовини, як правило, для певного
використання)

3. gozdna drevesa, gozdno drevje
(укр. лісові дерева, лісова деревина)

4. *knjiž.* gozd (укр. ліс)

les 2 - 1. *nar.* sem, semle (укр. сюди)

2. *kot klic govedu* na levo! (укр. як заклик до худоби наліво!)

укр. ліс - 1. велика площа землі, заросла деревами і кущами

2. зрубані дерева як будівельний та ін. матеріал

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, що різняться стилістичними характеристиками

2 - повні гетерогенні омоформи

LEV - ЛЕВ

слов. lev 1 - 1. pretesna vrhnja plast kože, ki si jo žival odstrani, sleče

(укр. занадто тугий верхній шар шкіри, який тварина скидає)

2. levitev (укр. левітація)

lev 2 - denarna enota Bolgarije (укр. валюта Болгарії)

lev 3 - 1. v Afriki živeča zver, katere samec ima veliko glavo in košato

grivo (укр. звір, що живе в Африці, самець якого має велику голову і густу гриву)

2. kdor je rojen v astrološkem znamenju leva

(укр. той, хто народився під знаком зодіаку Лев)

3. *ekspr.* hraber, neustrašen, junaški moški

(укр. хоробрий, безстрашний, героїчний чоловік)

4. *ekspr.* moški, ki po lastnostih, zaželenih za področje njegovega

udejstvovanja, presega druge (укр. чоловік, який перевершує інших якостями, бажаними для сфери його занять)

// *astron.* peto ozvezdje živalskega krog

(укр. п'яте сузір'я тваринного кола)

укр. лев 1 - 1. великий хижий звір родини котячих з короткою жовтою

шерстю і довгою пишною гривною у самців

// *перен.* про дуже хоробру, безстрашну людину

2. *перен., заст. і ірон.* людина, яка звертає на себе увагу

модним одягом, манерами і т. ін

лев 2 - 1. грошова одиниця в Болгарії

2. *іст.* монета, яка була в обігу в давній Австрії, Бессарабії та

на Поділлі

слов.3 і укр.1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

слов.2 і укр.2 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

слов.1 і укр.1,2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

LIKAR - ЛІКАР

слов. *likar* - *kdor se poklicno ukvarja z likanjem*

(укр. той, хто професійно займається прасуванням)

zool. *hrošč*, *katerega ličinka uničuje ličje sadnega drevja*, *Scolytus*

(укр. жук, личинка якого знищує листя плодових дерев, *Scolytus*)

укр. лікар - особа з вищою медичною освітою, яка лікує хворих

Гетерогенні фонет.-граф. МО

LISICA - ЛИСИЦЯ

слов. *lisica* - 1. *psu podobna zver rdečkasto rjave barve s košatim repom*

(укр. рудувато-коричневий звір, схожий на собаку, з пухнастим хвостом)

2. *rog.* *lisičje krzno* (укр. хутро лисиці)

3. *ekspr.* zvit, prebrisan človek, zlasti ženska
(укр. хитра, кмітлива людина, особливо жінка)
4. *prilprava za vklepanje aretirancev, zapornikov*
(укр. приладдя для ув'язнення заарештованих)

укр. лисиця - 1. самка лиса

2. *перен.* те саме, що лис
3. намерзлий узор на віконних шибках або незамерзла частина шибки
4. *діал.* різного типу дерев'яні пристрої, лещата і т. ін.

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

ЛОМ - ЛОМ

- слов. lom - 1. lomljenje, zlom (укр. розлом, злам)
2. *fiz.* pojav, da se spremeni smer valovanja pri prehodu v drugo snov (укр. явище зміни напрямку хвилі при переході в іншу речовину)
 3. *min.* videz prelomne ploskve; prelom
(укр. вигляд зламаної поверхні; злам)
 4. *star.* kamnolom (укр. кар'єр)
 5. *star.* hrup, trušč (укр. шум, шелест)
geogr. kraj, prostor, kjer svet hitro prehaja v večjo strmino
(зона, місце, де земля швидко переходить у більший нахил)

укр. лом 1 - товстий загострений з одного кінця металевий стрижень, яким

ламають, розбивають що-небудь тверде

лом 2 - 1. поламані або придатні лише для переробки предмети
(переважно металеві)

2. сухе гілля, сучки дерев, що попадали на землю; сушняк,
хмиз

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

LUČNIK - ЛУЧНИК

слов. lučnik - *bot.* rastlina z enotnim ali razraslim stebлом in rumenimi ali
škrlatno vijoličastimi cveti v grozdih, Verbascum

(укр. рослина з цілісним або розлогим стеблом і жовтими або
багряно-фіолетовими квітками в суцвіттях, Verbascum)

укр. лучник - *іст.* воїн, озброєний луком

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

LUK - ЛУК

слов. luk 1 - *nar.* *vzhodno* čebula (укр. цибуля)

luk 2 - *posnema glas pri prelivanju tekočine skozi ozko odprtino*

(укр. звуконаслідування виливання рідини через вузький
отвір)

укр. лук - ручна зброя для метання стріл, яка має вигляд стягнутої тятивою дуги

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

LUNA - ЛУНА

слов. luna - 1. nebesno telo, ki kroži okoli zemlje

(укр. небесне тіло, що обертається навколо Землі)

2. *pesn.* mesečina (укр. місячне світло)

3. *star.* (lunin) mesec (укр. (лунний) місяць)

укр. луна - 1. відбиття звукових коливань від перешкоди, коли вони сприймаються роздільно від первісних коливань

2. *перен., розм.* те саме, що слава

Повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

LUSK - ЛУСК

слов. lusk - *bot.* iz dveh plodnih listov nastali podolgovati mnogosemnski suhi plod (укр. подовжений багатонасінний сухий плід, утворений з двох плодолистків)

укр. луск - те саме, що лускіт

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

MAGAZIN - МАГАЗИН

слов. magazin - 1. zaprt prostor za shranjevanje česa, navadno izdelkov;

skladišče (укр. замкнутий простір для зберігання чогось, зазвичай продуктів; склад)

2. *voj.* priprava, navadno v obliki škatlice, za vlaganje nabojev v puško, nabojnik (укр. частина приладу у вигляді коробки для вміщення патронів у гвинтівку, магазин)

3. *star.* blagovnica, veleblagovnica (укр. магазин, універмаг)

4. *star.* prodajalna, trgovina (укр. магазин)

5. *publ.* ilustrirana, zabavna revija

(укр. ілюстрований, розважальний журнал)

укр. магазин - 1. приміщення для роздрібної торгівлі; крамниця

2. приміщення для зберігання запасів харчування, боєприпасів, деталей і т. ін.; комора, склад

3. *sneč.* частина апарата або приладу (найчастіше зброї) у вигляді коробки або трубки, куди вкладають кілька однорідних предметів (наприклад, патронів)

4. *el.* допоміжний прилад для електротехнічних вимірювань

5. запасне місце у вуликові для меду на випадок посиленого медозбору

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення

MAHALO - MAHALO

слов. mahalo - 1. *bot.* velik list, zlasti praproti, palm

(укр. великий лист, особливо папороті, пальми)

2. *ekspr.* priprava, ki maha ali s katero se maha

(укр. приладдя, яке розмахує або яким розмахують)

// *slabš.* človek, ki med govorjenjem (rad) veliko maha z rokami

(укр. людина, яка (любить розмахувати) багато розмахує
руками під час розмови)

укр. махало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *махати*) -

1. робити рухи, помахати чимось у повітрі

2. *розм., фам.* іти, їхати, бігти, вирушати в певному напрямку

3. *перен., розм., рідко.* те саме, що черкнути

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають
спільну внутрішню форму

MAJ - MAJ

слов. maj - 1. peti mesec v letu (укр. п'ятий місяць року)

// *resn.* čas mladosti, razvoja (укр. час молодості, розвитку)

2. *nar.* visoka smreka ali jelka z obeljenim deblom in zelenim
vršičkom, postavljena za okras; mlaj (укр. висока смерека або
ялина з вибіленим стовбуром і зеленою верхівкою, поставлена
для прикраси; травневе дерево)

укр. май 1 - *розм., рідко.* те саме, що травень

май 2 - *діал.* клечання, зелень

май 3 діал. - 1. мабуць

2. більше

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

3 - гетерогенні омоформи

МАЈКА - МАЙКА

слов. majka - *zastar.* mati (укр. мати)

укр. майка 1 - трикотажна сорочка без рукавів і коміра

майка 2 - *ент.* (Meloe) весняний безкрилий жук родини

навивникових

Гетерогенні фонет.-граф. МО

MANEKEN - МАНЕКЕН

слов. maneken - kdor na modnih revijah, fotografijah prikazuje oblačila, oblečen vanje (укр. той, хто показує одяг у модних журналах, на фотографіях, одягнений у нього)

укр. манекен - 1. людська фігура з дерева, пап'є-маше й т. ін. для примірювання або показу одягу тощо

// *перен.* про безживну, малорухливу, безвольну людину

2. *спец.* дерев'яна фігура з рухливими руками й ногами, якою користуються художники для малювання різних поз людини

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

МАРА - МАПА

слов. *mapa* - 1. *platnice, navadno v obliki upognjenega kartona, za shranjevanje nepovezanih listov, spisov, načrtov* (укр. обкладинки, зазвичай у вигляді складеного картону, для зберігання непереплетених аркушів, файлів, планів)
2. *katastrski načrt kot del zemljiške knjige* (укр. кадастровий план як частина земельної книги)

укр. *мапа* - *заст.* умовно зменшене загальне зображення земної поверхні,
її

частини або окремих країн світу

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

MARKER - МАРКЕР

слов. *marker* - 1. *nekdaj kdor pri biljardu zapisuje točke, navadno natakar* (укр. той, хто записує очки в більярд, зазвичай офіціант)
2. *šport. človek, zavarovan s posebno obleko, na katerem se*

službeni psi učijo napadati in braniti (укр. людина, захищена спеціальним костюмом, на якому службові собаки вчаться нападати та захищатися)

marker 1 - *šport. varnostna smuška vez tovarne Marker*

(укр. безпечне лижне кріплення фабрики «Маркер»)

marker 2 - *aer. radijski oddajnik, ki oddaja signale navpično, za označevanje oddaljenosti od piste pri pristajanju* (укр. радіоприймач, який передає сигнали по вертикалі для вказівки відстані від злітно-посадкової смуги при посадці)

укр. маркер - *заст. той, хто прислуговує під час гри на більярді та веде рахунок очок*

маркер 2 - сільськогосподарське знаряддя або пристосування в сівалці, яким роблять на ріллі борозенки перед сівбою, садінням

слов.1 і укр.1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

слов.2,3 і укр.2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

MAST - МАСТЬ

слов. mast - 1. trdna, mazava, v vodi netopna organska snov, pridobljena iz maščobnega tkiva (укр. тверда, прозора, нерозчинна у воді органічна речовина, отримана з жирової тканини)

2. trdna, mazava snov za (укр. тверда, прозора речовина для):

a) zmanjševanje trenja (укр. зменшення тертя)

b) zaščito površine (укр. захист поверхні)

3. *star. mazilo* (укр. мазь)

укр. масть 1 - 1. забарвлення волосяного покриву в тварин

2. один із чотирьох розрядів, на які поділяється колода карт за кольором і формою очок

масть 2 - те саме, що мазь

1 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, які повністю розійшлися у значеннях

2 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення, стилістичні характеристики

MASTIKA - МАСТИКА

слов. *mastika* 1 - *knjiž. sredozemski grm z zimzelenimi listi in škrlatno rdečimi cveti, ki daje aromatično smolo; trišlja*

(укр. середземноморський чагарник з вічнозеленим листям і багряно-червоними квітками, що дає ароматну смолу; фісташка)

mastika 2 - *janeževo žganje, janeževe* (укр. анісова ракія)

укр. мастика - 1. густа маса з жирами або смолами, що застосовується для вирівнювання поверхонь покриттів, підлог і т. ін., приклеювання покрівельних, ізоляційних, оздоблювальних матеріалів, зовнішнього обмазування тощо

2. суміш із воску та фарби для натирання підлоги

3. ароматична смола деяких дерев, яку використовують для

ВИГОТОВЛЕННЯ ЛАКІВ, СОЛОДОЩІВ, ПАХОЩІВ І Т. ІН.

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

MASTITI - МАСТИТИ

слов. mastiti 1 - delati kaj mastno (укр. робити щось жирним)

mastiti 2 - mečkati, mleti sadje, zlasti grozdje

(укр. товкти, подрібнювати фрукти, особливо виноград)

укр. мастити - 1. вкривати кого-, що-небудь шаром чогось жирного, рідкого

2. мазати що-небудь рідким їстівним

3. *перен., розм.* давати хабарі

4. укривати шаром глини стіни хати тощо

5. *розм.* те саме, що забруднювати

6. *перен., розм., рідко.* те саме, що бити

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

МАТКА - МАТКА

слов. matka - *zastar.* mati, mamica (укр. мати, матуся)

укр. матка 1 - 1. плідна самиця в тварин

2. *діал.* мати

3. *анат.* внутрішній статевий орган жінки та самиці тварини,
у якому розвивається зародок

4. *діал.* жила

5. *діал.* матірка

матка 2 - 1. *зменш.* до мата

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення і стилістичні характеристики

2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

МЕЇ - МЕЧ

слов. меџ 1 - 1. orožje z držajem in dolgim ravnim rezilom za sekanje in vbadanje (укр. зброя з руків'ям і довгим прямим лезом для рубання та колоння)

// *šport.* sablja z rokobranom, topim rezilom in zaščitno kroglico na koncu za športno sabljanje (укр. шабля з рукояткою, тупим лезом і захисною кулькою на кінці для спортивного фехтування)

2. *knjiž.* kar se pojavlja z veliko močjo, silo

(укр. те, що виникає з великою міццю, силою)

3. *nar. zahodno* gladijola (укр. гладіолус)

меџ 2 - tekmovanje

укр. меч - 1. старовинна холодна зброя у вигляді двосічного прямого довгого клинка з рукояткою

2. *заст.* У старовинному весільному обряді — прикрашена

квітами, стрічками і т. ін. шабля, яку тримала в руках світилка

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

MED - МЕД

слов. med 1 - 1. sladka snov, ki jo delajo čebele iz nektarja ali mane

(укр. солодка речовина, виготовлена бджолами з нектару або манни)

2. *ekspr.* kar je prijetno, ugodno (укр. те, що є приємним, вигідним)

3. *star. medica* (укр. медовуха)

med 2 - zlitina bakra in cinka; medenina (укр. мідно-цинковий сплав; латунь)

med 3 - 1. za izražanje usmerjenosti v položaj, omejen z dvema mejnima točkama, ali dosege tega položaja (укр. для вираження орієнтації на положення, обмежене двома граничними точками, або досягнення цього положення)

2. za izražanje razdeljevanja (укр. виражати розподіл)

3. za izražanje pripadnosti (укр. для вираження приналежності)

4. za izražanje medsebojnega odnosa

(укр. для вираження взаємовідносин)

5. za izražanje časa, ki ga omejujeta dve točki

(для вираження проміжку часу)

укр. мед - 1. густа солодка маса, яку бджоли виробляють з нектару квітів

// квітковий нектар, який збирають бджоли; солодкий запах

цього нектару

// *перен.* про що-небудь зовні приємне, хороше (слова, ставлення тощо), але здебільшого нещире

2. легкий хмільний напій, виготовлений з цієї солодкої маси

2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

3 - гетерогенні омоформи

MER - MER

слов. *mer* 1 - *zgod.* v *Ilirskih provincah predstojnik merije, župan*

(укр. в Іллірійських провінціях керівник апарату мерії, міський голова)

mer 2 - *zastar. smer* (укр. напрямок)

укр. мер - голова муніципалітету в ряді країн (США, Англії, Франції тощо)

1 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

MERZLAK - MERZLYAK

слов. *merzlak* - *knjiž., ekspr. hladen, brezčustven človek*

(укр. холодна, бездушна людина)

укр. мерзляк - *розм.* той, хто дуже чутливий до холоду, морозу

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

MESTI - МЕСТИ

слов. *mesti* - *delati, da se iz smetane izloči maslo*

(укр. зробити так, щоб відокремити масло від вершків)

mesti - *povzročati, da kdo nima urejenih, pravilnih misli, predstav*

(укр. спричиняти у кого-небудь не впорядковані, неправильні думки, ідеї)

mesti - 1. *zelo, močno snežiti* (укр. дуже сильно сніжити)

2. *nositi, prenašati (sneg)* (укр. нести, приносити (сніг))

3. *redko brisati, odstranjevati* (укр. змитати, прибирати)

укр. мести - 1. видаляти з якої-небудь поверхні сміття, пил, сніг мітлою, віником і т. ін.; підмітати

2. піднімаючи в повітря, розвівати, розносити що-небудь (про вітер, бурю тощо)

3. *перен., розм.* швидко прямувати, бігти

1,2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

3 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення

META - МЕТА

слов. meta - zdravilna rastlina ostrega vonja s podolgastimi listi in rdečimi, vijoličastimi cveti (укр. гостро-запашна лікарська рослина з довгастим листям і червоно-фіолетовими квітками)

укр. мета - те, до чого хтось прагне, чого хоче досягти; ціль

Гетерогенні омографи

MIŠAK - МИШАК

слов. mišak - mišji samec (укр. самець миші)

укр. мишак - *бот., діал.* тимофіївка

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що мають спільну внутрішню форму

MNOŽINA - МНОЖИНА

слов. množina - 1. kar opredeljuje kaj glede na število merskih enot ali enot sploh (укр. те, що визначає щось, зважаючи на кількість одиниць вимірювання або одиниць взагалі)
2. razmeroma veliko število česa
(укр. відносно велика кількість чогось)

3. *zastar. množica* (укр. згуртування)

4. *lingv. slovnično število*, ki zaznamuje več kot dve, v nekaterih jezikih pa dve ali več stvari (укр. граматичне число, що позначає більше двох, а в деяких мовах дві або більше речей)

укр. множина - форма числа, співвідносна з одиною, яка вживається тоді, коли мова йде про два предмети або більше

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких розходяться деякі значення

MODNIK - МОДНИК

слов. *modnik* - *anat.* kožna vreča, v kateri sta moški spolni žlezi

(укр. шкірний мішок, що містить чоловічі статеві залози)

укр. модник - *розм.* той, хто стежить за модою, намагається в

усьому додержуватися її; франт

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні МО

MOKRICA - МОКРИЦЯ

слов. *mokrica* - 1. *zool.* raki, ki imajo večino nog hodilk enako oblikovanih,

Isopoda (укр. мокриця)

2. *močviren svet*, *močvirje* (укр. болото)

укр. мокриця - дрібна ракоподібна тварина, яка живе в темних вологих
місцях

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, у яких розходяться деякі значення

MORDA - МОРДА

слов. morda - 1. izraža ne popolno prepričanost o čem

(укр. виражає неповну впевненість у чомусь)

2. izraža obzirno željo, zapoved

(укр. висловлює чуйне побажання, наказ)

3. izraža vljudnostno obzirnost vprašanja, prošnje

(укр. висловлює ввічливий розгляд питання, прохання)

4. izraža zadržano pritrjevanje

(укр. висловлює стриману згоду)

5. poudarja nasprotno trditev

(укр. підкреслює протилежне твердження)

укр. морда - 1. передня частина голови тварини

2. вульг. про обличчя

// уживається як лайливе слово

Гетерогенні омоформи

MOZOLJ - МОЗОЛЬ

слов. mozolj - vnetje lojnice in njene okolice

(укр. укр. запалення сальної залози й навколо неї)

укр. мозоль - 1. розрощення у тварин і людини рогового шару шкіри

(перев. на руках і ногах) у місцях, що зазнають тривалого тиснення або тертя

2. *перен.* важка праця

3. кістковий нарост на тому місці, де кістка зрослася після перелому або іншого ушкодження

Повні гомогенні омофони, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

МУНА - МУХА

слов. muha - 1. žuželka s kratkimi nogami, tipalkami in kožnatimi krili

(укр. комаха з короткими лапками, вусиками і шкірястими крилами)

2. ostanek cveta na sadežu pri pečkatem sadju

(укр. залишки квітки на плоді кісточкового фрукта)

3. pripromoček za namerjanje na prednjem delu cevi strelnega orožja (укр. прицільний пристрій на передній частині ствола вогнепальної зброї)

4. *nav. ekspr.* kar vsebuje, izraža pretirano zahtevnost ali samovoljnost, trmo (укр. те, що має, виражає надмірну вимогливість або свавілля, упертість)

5. *ekspr.* izraža majhno stopnjo določene pozitivne lastnosti

(укр. виражає в незначній мірі певну позитивну
характеристику)

friz. urejen šop dlak pod spodnjo ustnico

(укр. акуратний пучок волосся під нижньою губою)

укр. муха - загальна назва дуже поширеної комахи ряду двокрилих, що є
переносником збудників заразних хвороб

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

МУКА - МУКА

слов. *muca* - 1. *ekspr.* trpljenje, bolečina (укр. укр. страждання, біль)

2. *nav. ekspr.* neprijetnost, težava, trud

(укр. незручність, труднощі, зусилля)

укр. мука - страждання, зумовлені фізичними болями, духовними
переживаннями тощо

мука - *розм.* те саме, що борошно

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення

2 - повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

MUL - МУЛ

слов. *mul* - *tekst.* redka, mehka bombažna tkanina v platneni vezavi:

(укр. рідкісна м'яка бавовняна тканина в лляній палітурці)

укр. мул 1 - дуже подрібнена, розтерта земля попелястого кольору, що відкладається на дні рік, озер, морів
мул 2 - свійська тварина, гібрид коня та осла

Гетерогенні фонет.-граф. МО

NADIHATI - НАДИХАТИ

слов. *nadihati* - *z dihanjem priti do česa, navadno zraka*

(укр. диханням досягти чогось, зазвичай повітря)

укр. надихати - 1. збуджувати, викликати душевне піднесення, натхнення;
надавати душевної сили
2. спонукати до яких-небудь учинків, дій (перев.
благородних, високих)

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

NADIRATI - НАДИРАТИ

слов. *nadirati* - *ekspr. grobo, glasno oštevatí* (укр. дорікати грубо, голосно)

укр. надирати - 1. відриваючи, відокремлюючи невеликими частинами,
збирати що-небудь у якій-небудь кількості
2. подрібнювати очищене від лушпиння зерно на крупу

3. *перен., розм.* беручи з кого-небудь більш ніж належить,
назбирати яку-небудь кількість чогось

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні
відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

NAGEL - НАГЛИЙ

слов. *nagel* - 1. *ki lahko opravi kako pot ali delo v kratkem času; hiter*

(укр. хто може пройти шлях чи здійснити роботу за короткий
час; швидкий)

2. *opravljen v krajšem času, kot je običajen za določeno delo,*

opravilo; hiter (укр. виконан в більш короткий термін, ніж
зазвичай передбачено для певної роботи, завдання; швидкий)

3. *nav. ekspr. ki nastopi v razmeroma kratkem času; hiter*

(укр. що відбувається за відносно короткий час; швидкий)

4. *ekspr. ki reagira hitro in navadno nepremišljeno*

(укр. який реагує швидко і зазвичай необачно)

укр. *наглий* - 1. який настає чи відбувається раптово, несподівано,
непередбачено

2. *розм.* який відбувається надто швидко, несподівано і
напружено

3. *діал.* невідкладний, негайний; терміновий

Повні гомогенні МО, що мають закономірні морфемно-словотвірні
відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

NAGODA - НАГОДА

слов. *nagoda* - 1. *dogodek, pripetljaj* (укр. подія, пригода)

2. *dejanje, ravnanje, navadno neprimerno*

(укр. дія, поведінка, як правило, неналежна)

укр. нагода - зручні для здійснення чого-небудь обставини, підхожий для чого-небудь момент

Повні гомогенні омографи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

NAKLAD - НАКЛАД

слов. *naklad* - 1. *star. tovor, breme* (укр. вантаж, тягар)

2. *zastar. naklada* (укр. тираж)

3. *nekdaj dodatni, povečani davek*

(укр. додатковий, підвищений податок)

укр. наклад 1 - *розм.* те саме, що збиток

наклад 2 - видання; тираж

// утримання, кошти

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких розходяться деякі значення і стилістичні характеристики

NAKLEP - НАКЛЕП

слов. *naklep* - *knjiž. namen, načrt, navadno slab, skriven*

(укр. мета, план, зазвичай поганий, прихований)

pravn. duševni proces, pri katerem se storilec zaveda

dejanja, ki ga izvršuje, in hoče njegove prepovedane posledice

(укр. психічний процес, під час якого злочинець усвідомлює дію, яку він здійснює, і бажає її заборонених наслідків)

укр. *наклеп* - неправда, поширювана з метою знеславити, зганьбити, запламувати кого-, що-небудь; поширення неправдивих відомостей

Повні гомогенні омографи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

NALIV - НАЛИВ

слов. *naliv* - *močen, navadno kratkotrajen dež*

(укр. сильний, зазвичай короткочасний дощ)

укр. *налив* - 1. дія за значенням наливати, налити

2. набухання від припливу соків (про плоди, зерно і т. ін.)

3. *вет.* пухлина на нозі у коня

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

NAMET - НАМЕТ

слов. *namet* - *kar namete, nanese veter* (укр. те, що намете, принесе вітер)

укр. намет - 1. тимчасове приміщення із тканини, шкіри, рідше з гілля, що напинається на каркас; шатро
2. наметена вітром купа снігу; замет
3. хода коня галопом

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

NARIV - НАРИВ

слов. *nariv* - *geol. plast starejših geoloških plasti nad mlajšimi*
(укр. шар старших геологічних шарів над молодшими)

укр. нарив - запальна пухлина в тканині організму, що переходить або перейшла в нагноєння; гнійник, абсцес

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

NEBESA - НЕБЕСА

слов. *nebesa* - 1. v krščanstvu kraj, kjer prebivajo Bog, zveličani

(укр. у християнстві — місце, де перебуває Бог, спасенний)

2. *ekspr.* velika sreča, ugodje, udobje

(укр. велике щастя, насолода, комфорт)

3. *knjiž.* navidezno usločena ploskev nad obzorjem; nebo

(укр. на вигляд рівна поверхня над горизонтом; небо)

4. *ekspr.* izraža, da se pojavlja kaj v zelo visoki stopnji, v močni obliki (укр. виражає, що щось проявляється в дуже високому ступені, у сильній формі)

5. *izraža:*

a) nejevoljo, nestrpnost (укр. небажання, нетерплячість)

b) začudenje, navdušenje (укр. подив, хвилювання)

rel. posmrtno osrečujoče stanje zveličanih

(укр. посмертний блаженний стан врятованих)

укр. небеса - *поет.* те саме, що небо

Часткові гомогенні омографи, у яких різняться деякі значення і стилістичні характеристики

NEGODA - НЕГОДА

слов. *negoda* - 1. *ekspr.* nedorasel človek, navadno otrok

(укр. незріла людина, зазвичай дитина)

2. *slabš.* ničvreden, malovreden človek

(недостойна, нікчемна людина)

укр. негода - 1. погана погода

2. нещастя, знегода; тяжка година; дні, сповнені невдачами,

неприємностями

Повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

NIČ - NIČ

слов. nič - 1. kar ne obstaja, ne biva (укр. те, чого не існує, не буває)

2. *ekspr.* izraža zelo majhno količino, vrednost

(укр. виражає дуже малу кількість, вартість)

filoz. kar je nasprotno, drugačno od biti

(укр. який протилежний, відмінний від буття)

nič 2 - 1. izraža število nič [0] (укр. виражає число нуль [0])

2. izraža izhodiščno vrednost na (merilni) lestvici med pozitivnim in negativnim (укр. виражає початкове значення на шкалі

(вимірювання) між позитивним і негативним)

nič 3 - izraža nebivanje stvari, pojava v situaciji, kot jo nakazuje sobesedilo

(укр. виражає небуття речей, появу в ситуації, на яку вказує контекст)

nič 4 - 1. izraža popolno zanikanje (укр. висловлює повне заперечення):

a) stopnje (укр. ступеню)

b) količine ali mere (укр. кількості або міри)

2. krepí preproved ali željo, da se kaj ne zgodi (укр. підсилює заборону або бажання, щоб щось не сталося)

укр. ніч - частина доби від заходу до сходу сонця, з вечора до ранку

Гетерогенні омоформи

НИЇКА - НИЧКА

слов. *nička* - *star. prazna srečka* (укр. порожній лотерейний квиток)

укр. нічка - *нар.-поет. пестл.* до ніч

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

НИТИ - НИТИ

слов. *niti* 1 - 1. *krępi zanikanje* (укр. посилює заперечення)

2. *rog.*, *ne izraža neodložno zanikanje*

(укр. не виражає рішучого заперечення)

niti 2 - *v vezalnem priredju za vezanje zanikanih, navadno pojmovno sorodnih* (укр. для обов'язкового заперечення, зазвичай концептуально пов'язаного)

укр. нити - 1. давати відчуття тупого болю

2. *розм.* набридливо скаржитись на кого-, що-небудь, виражати своє незадоволення з приводу чогось

3. видавати протяжні, набридливі звуки

Гетерогенні омоформи

НИЗ - НИЗ

слов. niz 1 - 1. drobni predmeti, nabrani na vrvici, žici

(укр. дрібні предмети, зібрані на нитці, дроті)

2. *knjiž. vrsta, linija* (укр. черга, лінія)

3. *publ. večja količina, množina* (укр. велика кількість)

4. *šport. del nekaterih iger z žogo, v katerem zmaga tista stran, ki prva osvoji določeno število točk in dve več kot nasprotnik*

(укр. частина деяких ігор з м'ячем, у яких перемагає сторона, яка першою набере певну кількість очок і на два більше, ніж суперник)

niz 2 - (*navzdol*) po (укр. додолу, по)

укр. низ - 1. нижня частина предмета

2. низька місцевість; низина

3. нижня течія ріки, а також прилегла до неї територія

4. широкі маси трудового населення

5. низькі звуки, ноти

1 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

2 - повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

OBRT - ОБЕРТ

слов. obrt - *zastar. obrt* (укр. оберт)

obrt - 1. *gospodarska dejavnost, ki opravlja storitve in v manjših količinah predeluje, proizvaža* (укр. господарська діяльність, яка надає послуги та, у менших кількостях, переробляє, виробляє)

2. opravljanje storitev in predelovanje, proizvodjanje v manjših količinah (укр. надання послуг і переробка, виробництво в менших обсягах)

3. pravica do opravljanja take dejavnosti
(укр. право на здійснення такої діяльності)

укр. оберт - 1. повне коло руху чого-небудь навколо власної осі

2. *рідко.* заворот, закрут

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що різняться стилістичними характеристиками

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

OBRAZ - ОБРАЗ

слов. obraz - 1. prednja stran glave (укр. передня частина голови)

a) izraženo razpoloženje, stanje

(укр. виражений настрій, стан)

b) izražena lastnost (укр. виражена властивість)

2. *ekspr.* človek (укр. людина)

3. *ekspr.* oblika pojavljanja (укр. форма зовнішнього вигляду)

a) glede na zunanost, videz

(укр. зважаючи на зовнішність, зовнішній вигляд)

b) glede na vsebino, bistveno značilnost

(укр. зважаючи на зміст, істотну характеристику)

4. lit. zlasti v drugi polovici 19. stoletja kratko literarno besedilo, v katerem se avtorjevo trenutno razpoloženje primerja, izenačuje

z motivom iz narave (укр. передусім в другій половині XIX ст.,

короткий художній текст, в якому порівнюється поточний настрій автора, ототожнюється з мотивом природи.)

укр. образ 1 - 1. зовнішній вигляд кого-, чого-небудь

// подоба, копія кого-, чого-небудь

2. специфічна для літератури і мистецтва конкретно-чуттєва форма відображення дійсності

3. *спец.* зображення якого-небудь явища через інше, конкретніше або яскравіше за допомогою мовного звороту, переносного вживання слова і т. ін.; троп

4. те, що вимальовується, постає в чий-небудь уяві

5. зображення зовнішнього вигляду кого-, чого-небудь (про портрет, фотографію, скульптуру і т. ін.)

6. *філос.* відображення в свідомості явищ об'єктивної дійсності

7. *заст., жарт.* обличчя

образ 2 - 1. те саме, що ікона

2. *заст.* картина

1 - часткові гомогенні омографи, у яких різняться деякі значення і стилістичні характеристики

2 - повні гомогенні омографи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

OBRAZITI - ОБРАЗИТИ

слов. obraziti - 1. oblikovati (укр. формувати)

2. izobraževati (укр. виховувати)

укр. образити - 1. зневажливим висловлюванням, негарним вчинком і т. ін.

завдавати кому-небудь душевного болю, моральної травми

2. *рідко*. те саме, що кривдити

3. *перен.* неприємно хвилювати; бентежити, дратувати

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

OŽINA - ОЖИНА

слов. ožina - 1. ozek pas kornega med dvema morjema ali morja med dvema

korpima (укр. вузька смужка землі між двома морями або море між двома землями)

2. ozkost (укр. вузькість)

укр. ожина - 1. багаторічна кущова або напівкущова колюча рослина з

дугоподібними гілками та їстівними плодами

2. ягоди цієї рослини чорно-сизого кольору

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

OŽITI - ОЖИТИ

слов. ožiti - delati kaj (bolj) ozko, zoževati

(укр. зробити що-небудь (більш) вузьким, звузити)

- укр. ожити - 1. повертатися до життя; воскресати
2. *перен.* появлятися знову, виявлятися з новою силою; відроджуватися, відновлюватися
 3. відновлювати свої життєві сили; ставати знову бадьорим, енергійним, життєрадісним
 4. пробуджуватися знову з початком весни (про природу)
 5. сповнюватися життям, діяльністю, рухом

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

PADALO - ПАДАЛО

слов. *padalo* - naprava iz tkanine za zmanjšanje hitrosti zlasti pri skakanju, spuščanju iz letala (укр. тканинний пристрій для зниження швидкості, особливо під час стрибків, спуску з літака)

укр. падало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *падати*) -

1. переміщатися, валитися, спрямовуватися і т. ін. зверху вниз під дією власної ваги
2. валитися на землю, втрачаючи рівновагу, опору в основі, в ногах
3. схилитися вниз, опускатися
4. *перен.* доходити, долітати, доноситися, ставати чутним (про голос, звуки, пісні і т. ін.)
5. розповсюджуючись десь, по якій-небудь поверхні, покривати її собою (про світло, тінь і т. ін.)
6. ставати меншим, знижуватися (про те, що вимірюється,

обліковується)

7. *перен.* втрачатися або зменшуватися (про віру, надію, сили і т. ін.)

8. діставатися кому-небудь, припадати на когось (про те, що можна поррахувати)

та ін.

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

РАСТУН - ПАСТУХ

слов. *pastuh* - *zastar.* *žrebec* (укр. жеребець)

укр. пастух - той, хто пасе стадо, череду, отару і т. ін

Гетерогенні фонет.-граф. МО

РІК - ПІК

слов. *pik* 1 - *glagolnik* od *pičiti*

(укр. іменниково-дієслівна форма від *pičiti*)

pik 2 - *igralna karta z enim ali več znaki v obliki lista*

(укр. гральна карта з одним або декількома символами у формі листка)

pik 3 - *posnema odsekan glas pri udarcu, trku ob trdo snov*

(укр. звуконаслідування уривчастого звуку при ударі об
тверду
речовину)

укр. пік - 1. гостроверха гірська вершина

2. *перен.* найвища точка в розвитку, у виявленні чого-небудь, в
якійсь діяльності; найбільший обсяг роботи підприємства,
завантаженість транспорту і т. ін.

1,2 - гетерогенні фонет.-граф. МО

3 - гетерогенні омоформи

PISALO - ПИСАЛО

слов. pisalo - priprava za pisanje (укр. приладдя для письма)

укр. писало (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *писати*) -

1. зображувати рукою на папері або іншому матеріалі графічні
знаки (літери, цифри і т. ін.)

2. повідомляти про що-небудь письмово або у пресі

3. складати і записувати який-небудь текст

4. займатися літературною діяльністю, бути письменником

5. створювати твір живопису

6. *заст.* давати кому-небудь ім'я, рідше прізвище,

занотовуючи

його в документі

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PESTITI - ПЕСТИТИ

- слов. *pestiti* - 1. *ekspr.* odločno, z grožnjami izražati nezadovoljstvo s kom zaradi njegovega negativnega dejanja, ravnanja (укр. рішуче, з погрозами висловлювати невдоволення кимось через його негативний вчинок, поведінку)
2. *ekspr.* povzročati, da je kdo v zelo neprijetnem, težkem položaju (укр. ставити когось у дуже незручне, скрутне становище)
3. *star.* tepsti, pretepati, zlasti s pestmi (укр. бити, побити, особливо кулаками)
4. *zastar.* stiskati roke v pest (укр. стискати руки в кулак)

- укр. пестити - 1. ніжно торкаючись, гладячи і т. ін. кого-небудь, виявляти до нього любов, ласку; голубити
2. *перен.* діючи на органи чуттів, викликати приємне відчуття (про сонце, вітер і т. ін.)
3. з любов'ю вирощувати, викохувати дитину, ніжно піклуватися про неї
4. виношувати, плекати (думку, надію і т. ін.)

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

PIKA - ПІКА

- слов. pika - 1. majhno okroglo mesto, ki ima drugačno barvo ali videz kot ostala površina (укр. невелика кругла пляма, яка має інший колір або вигляд, ніж інша частина поверхні)
2. *jezikosl.* grafično znamenje kot sestavina nekaterih črk, števil (укр. графічний знак як складова частина деяких букв, цифр)
3. roževinasta obloga na srednjem delu jezika pri perutnini, navadno zaradi pomanjkanja vitaminov (укр. ороговілий наліт на передній частині язика у птиці, як правило, через дефіцит вітамінів)
4. *pog.* točka (укр. крапка)
5. *ekspr.* zelo majhna količina (укр. дуже маленька кількість)
6. izraža odločnost, nepopustljivost (укр. виражає рішучість, непоступливість)

укр. піка 1 - різновидність довгого полегшеного списа з гострим металевим наконечником

піка 2 - те саме, що вино

Гетерогенні фонет.-граф. МО

PLIN - ПЛИН

- слов. plin - 1. snov, ki nima svoje prostornine in oblike (укр. речовина, яка не має власного об'єму та форми)
2. zmes zraka in bencinskih hlapov kot pogonsko sredstvo (укр. суміш повітря і парів бензину як горюча суміш)

- укр. плин - 1. дія за значенням плинути
2. маса води, потік, що рухається в якому-небудь напрямку
3. *перен.* безперервний рух маси, великої кількості кого-, чого-небудь
4. *діал.* рідина

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ПЛІТКА - ПЛИТКА

слов. *plitka* - *nekdaj* majhna tovorna ladja pravokotne oblike, v rabi na Dravi
(укр. невелике вантажне судно прямокутної форми, що використовувалося на Драві)

- укр. плитка - 1. *зменш.-пестл.* до плита
2. невеликий плоский (перев. прямокутний) шматок чого-небудь
3. електричний нагрівальний прилад (перев. для приготування їжі) у вигляді невеликої електропровідної підставки із вмонтованими в неї металевими спіралями (пластинками), що розжарюються від струму

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

PLODILO - ПЛОДИЛО

слов. plodilo - *vet.* organ za razmnoževanje; spolovilo

(укр. репродуктивний орган; геніталій)

biol. moška, ženska spolna žleza

(укр. чоловіча, жіноча статева залоза)

укр. плодило (мин. ч., 3 ос. одн., сер. р. від дієслова *плодити*) -

1. давати потомство, народжувати (звичайно у великій кількості)

2. *перен.* сприяти появі, виникненню чого-небудь у великій кількості

Повні гомогенні омоформи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PLOT - ПЛІТ

слов. plot - ograja iz kolov, lat (укр. огорожа з колів, лат)

укр. пліт - 1. огорожа, плетена з хворосту

2. скріплені в один або декілька рядів колоди для сплаву або для переправи на них по воді

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

POKORA - ПОКОРА

слов. pokora - 1. *rel.* kar je določeno za kršilca božje ali cerkvene zapovedi
(укр. те, що встановлено для порушника божественних або церковних заповідей)
2. *ekspr.* kar je za koga neprijetno, mično
(укр. те, що комусь неприємно, боляче)

укр. покора - беззаперечна готовність виконувати чужі накази,
розпорядження, вимоги і т. ін.; шаноблива підлеглість
// непротивлення долі; смиренність

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

POKRIVALO - ПОКРИВАЛО

слов. pokrivalo - vsak od izdelkov za pokrivanje glave
(укр. кожен із головних уборів)
// kar se rabi za pokrivanje sploh
(укр. що взагалі використовується, щоб покривати)

укр. покривало - 1. шматок тканини, яким покривають кого-, що-небудь
// легкий жіночий одяг у вигляді накидки, що покриває голову і плечі
2. те, що укриває собою, ховає під собою що-небудь

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

POLJANA - ПОЛЯНА

слов. poljana - 1. obdelan, kultiviran svet, zlasti glede na lep videz

(укр. оброблений, культивований ґрунт, особливо зважаючи на гарний вигляд)

2. obsežnejši, razmeroma raven svet; polje

(укр. більш простора, відносно полого земля; поле)

укр. поляна - рівнина, невеликий луг, звичайно на узліссі або серед лісу

Повні гомогенні омофони, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PONOS - ПОНОС

слов. ponos - 1. občutek velike etične, moralne vrednosti

(укр. почуття великої етичної, моральної цінності)

2. občutek velikega zadovoljstva zaradi pozitivnih lastnosti koga drugega (укр. відчуття великого задоволення від позитивних якостей когось іншого)

// *ekspr.* oseba ali stvar, na katero se nanaša ta občutek

(укр. особа або річ, до якої відноситься це почуття)

укр. понос - 1. розлад функції травного тракту, який характеризується частими позивами до випорожнення і рідким калом

2. одноразовий приплід у деяких тварин

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

POPADATI - ПОПАДАТИ

слов. *popadati* 1 - 1. *drug za drugim pasti* (укр. падати один за одним)

2. *biti drug za drugim ubit v boju*

(укр. гинути в бою один за одним)

3. *ne izdelati v šoli, pri izpitu; pasti*

(укр. не скласти іспити в школі; провалити)

popadati 2 - 1. *močno, sunkovito prijemati*

(укр. міцно, різко захопитися)

2. *z oslavljenim pomenom izraža nastopanje stanja, kot ga določa samostalnik* (укр. виражає виникнення стану, визначеного іменником)

укр. попадати - 1. упасти один за одним (про багатьох, багато чого-небудь)

2. загинути, здохнути один за одним (про багатьох тварин)

попадати - 1. кидаючи щось або стріляючи, досягати цілі; влучати

2. опинятися в несприятливих обставинах, скрутному становищі

3. рухаючись, опинятися на чому-небудь, потрапляти в що-небудь

4. випадково зустрічатися, знаходитися, з'являтися;

попадатися

5. переходити в чиєсь користування, ставати чиєюсь власністю; діставатися, перепадати

6. *розм.* випадково зустріти кого-небудь, знайти що-небудь

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

PORA - ПОРА

слов. pora - luknjica, odprtina v koži za iztok loja ali znoja

(укр. укр. луковиця, отвір у шкірі для відтоку шкірного сала або поту)

// luknjica, votlinica v kaki snovi

(укр. отвір, порожнина в якійсь речовині)

укр. пора - 1. час, період

2. указує на певну частину доби або період року, коли відбувається якась дія

3. визначений строк, слушний час, сприятливий момент для звершення чогось, виконання якої-небудь дії

4. настав час, строк для звершення чогось, виконання якої-небудь дії

Гетерогенні омографи

POROK - ПОРОК

слов. porok - 1. kdor se obveže poravnati dolg koga drugega, če bi ga ta sam ne poravnal (укр. той, хто зобов'язується погасити борг іншого,

якщо сам не погасить його)

2. *ekspr.* izraža trdno prepričanje o čem

(укр. виражає тверду впевненість у чомусь)

укр. порок - 1. негативна риса, вада кого-, чого-небудь, що заслуговує на загальний осуд

2. *zast.* аморальна поведінка, розпуста

3. фізична вада, каліцтво

Гетерогенні фонет.-граф. МО

POSADA - ПОСАДА

слов. *posada* - 1. *star.* izmena (зміна)

2. *zastar.* *posadka* (укр. екіпаж)

укр. посада - службове становище, пов'язане з виконанням певних обов'язків у якій-небудь установі, на підприємстві і т. ін.; місце

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

POST - ПОСТ

слов. *post* - 1. *rel.* delna ali popolna omejitve uživanja hrane v določenem času, zlasti mesa (укр. часткове або повне обмеження споживання їжі в певний час, особливо м'яса)

2. *ekspr.* omejevanje uživanja hrane z določenim namenom
(укр. обмеження споживання їжі за певною метою)

укр. пост - 1. місце, пункт, з якого зручно стежити за ким-, чим-небудь або охороняти когось, щось

// місце на двоколіїних залізницях, де зосереджене управління стрілками й сигналами, що забезпечують безпеку руху поїздів

2. особа або група осіб, які перебувають у певному місці для охорони кого-, чого-небудь або спостереження за кимсь, чимсь

3. відповідальна посада

Гетерогенні фонет.-граф. МО

POSTAVA - ПОСТАВА

слов. *postava* 1. - 1. človeško telo glede na zunanji videz, zlasti rast, mere

(укр. людське тіло з точки зору зовнішнього вигляду, особливо зросту, розмірів)

// *neznano, nejasno vidno živo bitje, navadno človek*

(укр. невідома, жива істота, яку нечітко видно, зазвичай людина)

2. *knjiž.* oseba kot literarna, dramska upodobitev; lik

(укр. особа як літературний, драматургічний опис; характер)

3. *šport.* moštvo, del moštva pri določenem tekmovanju

(укр. команда, частина команди в певному змаганні)

postava 2 - *star.* predpis, zakon (укр. постанова, закон)

укр. постава - 1. звичне положення тіла під час ходіння, сидіння тощо,

властива кому-небудь манера триматися

2. *рідко*. те саме, що постать

3. *спец.* вроджене положення, розташування яких-небудь частин тіла

4. вироблене тренуванням особливе положення тіла людини (рук, ніг тощо), пристосоване для виконання яких-небудь вправ, рухів і т. ін.

5. *театр.* здійснення режисером театральної вистави

6. *заст., рідко*. те, що ставлять на стіл для пригощання; частування

1 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

2 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

POTVORA - ПОТВОРА

слов. *potvora* - *zastar.* *ponaredba, ponaredek* (укр. підробка)

укр. *потвора* - 1. страхітлива фантастична істота; страховище

2. *перен.* про люту, жорстоку і т. ін. людину, що втратила кращі моральні якості; недолюдок

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

POVITI - ПОВИТИ

слов. *roviti* - 1. narediti, da pride podolgovat kos tkanine večkrat okrog česa
(укр. зробити так, щоб подовжений шматок тканини кілька разів обтягнув щось)

// dati dojenčku plenice okrog spodnjega dela telesa in jih pritrditi
(укр. одягнути пелюшки навколо нижньої частини тіла дитини і застібнути їх)

2. *star. povezati, zvezati* (укр. з'єднати, зв'язати)

укр. повити 1 - 1. обплітати, обвивати чим-небудь щось або що-небудь навколо чогось

2. оточувати кругом, з усіх боків

3. обплітати, покривати собою (про рослини)

4. огортати, затягувати з усіх боків (про дим, туман і т. ін.);
оповивати

5. *перен.* повільно охоплювати, заповнювати (про

почуття,

фізичний стан і т. ін.)

6. загортати повивачем, пелюшкою (немовля)

7. розм. те саме, що завивати

повити 2 - вити якийсь час

повити 3 - виготовити виттям багато яких-небудь предметів

1,3 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

2 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості

POZIV - ПОЗИВ

- слов. poziv - 1. *voj.* uradna zahteva po prisotnosti na določenem mestu, opravljanju vojaških obveznosti (укр. офіційна вимога бути присутнім у певному місці, виконувати військові обов'язки)
2. *glasno izražena zahteva* po:
(укр. голосно висловлена вимога щодо)
- a) *prisotnosti* (укр. присутності)
- b) *kaki dejavnosti* (укр. якоїсь діяльності)
3. *glagolnik od pozvati*
(укр. іменниково-дієслівна форма від *покликати*)

укр. позив - відчуття якої-небудь потреби (перев. фізіологічної), потяг до чого-небудь

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PRASKA - ПРАСКА

- слов. praska - 1. *manjša povrhnja poškodba kože v obliki črte*
(укр. незначні поверхневі пошкодження шкіри у вигляді лінії)
2. *ekspr. sporad, zlasti vojaški* (укр. конфлікти, особливо військові)

укр. праска - металевий нагрівальний прилад для прасування одягу, тканини і т. ін.

Гетерогенні фонет.-граф. МО

PRAVDA - ПРАВДА

слов. *pravda* - 1. *pravn. sodni postopek, s katerim se rešuje civilnopravni spor pred sodiščem* (укр. юридична процедура, яка вирішує цивільний спір у суді)
2. *star. tožba, tožarjenje* (укр. позов)
// *spor, prepir* (укр. суперечка)
3. *zastar. pravica* (укр. право)

укр. право - 1. те, що відповідає дійсності; істина
2. правдивість; правильність
3. справедливість; порядок, який ґрунтується на справедливості: протилежне кривда
4. уживаються, як назва кодексів середньовічного права
5. справді, насправді
6. справді

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PRIBRATI - ПРИБРАТИ

слов. *pribrati* - *zastar. dobiti, pridobiti* (укр. отримати, придбати)

- укр. прибрати - 1. порядкуючи в якому-небудь приміщенні, надавати йому охайного вигляду
2. *розм.* прикрашати що-небудь, надавати чомусь ошатного, чепурного вигляду
3. ховати або класти на належне місце що-небудь кинуте, залишене кимсь
4. відкидати, відносити від якого-небудь місця, за межі чогось те, що заважає, захаращує це місце
5. приймати певний вигляд, позу і т. ін. (про яку-небудь особу)
6. брати собі яку-небудь назву, псевдонім і т. ін.
7. *розм.* вибираючи, знаходити таке, що найбільше подобається, підходить і т. ін.
8. *розм.* розуміти, усвідомлювати що-небудь
9. *розм., рідко.* поїдати все до кінця
10. *розм., рідко.* збирати після досягання (про врожай)

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що повністю розійшлися у значеннях

PRIDUŠITI - ПРИДУШИТИ

слов. pridušiti - 1. zmanjšati jakost zvoka

(укр. зменшити гучність звуку)

// *knjiž.* zmanjšati jakost česa sploh

(укр. взагалі зменшити силу чого-небудь)

2. *knjiž.* obvladati, zadržati (укр. контролювати, утримувати)

укр. придушити - 1. натискувати, надавлювати на що-небудь, змінюючи його звичайне положення або форму
2. з силою надавити, стиснути, завдаючи болю
3. *перен.* гнітюче впливаючи на кого-небудь, робити безвольним, інертним
4. *перен.* силою припиняти повстання, революційні дії і т. ін
5. *розм.* стримувати, тамувати що-небудь

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PRIKLAD - ПРИКЛАД

слов. priklad - *zastar.* dodatek, doklada (доплата, надбавка)

укр. приклад 1 - 1. те, що варто наслідувати; зразок
2. конкретний вияв чого-небудь, певна діяльність або поведінка якоїсь особи
3. математичний вираз, що потребує розв'язання
приклад 2 - *заст.* влучний, часто римований вислів, що вживається відповідно до якої-небудь ситуації, до чогось сказаного
приклад - дерев'яна розширена частина ложа гвинтівки, яка служить для упору в плече під час стрільби

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що повністю розійшлися у значеннях

PRIVID - ПРИВИД

слов. privid - 1. vidna zaznava brez stvarne podlage

(укр. видиме сприйняття без фактичної основи)

2. izmišljena, fantazijska podoba česa

(укр. вигаданий, фантазійний образ чогось)

укр. привид - 1. дух померлого, який привиджується людям забобонним або з хворобливою уявою

2. неясні, ледве окреслені контури чого-небудь

3. що-небудь нереальне, часом оманливе

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

PUSTITI - ПУСТИТИ

слов. pustiti - 1. ne narediti določenega dejanja, katerega predmet je kdo ali kaj

(укр. не робити певної дії, об'єктом якої є хтось, що-небудь)

2. ne narediti določenega dejanja

(укр. не виконувати певну дію)

3. ne narediti komu določenega dejanja, zaradi česar mu kaj

ostane (укр. не робити комусь певну дію, для того, щоб йому

щось залишилось)

4. nezavedno ne narediti določenega dejanja, zaradi česar osebek nima, ne more uporabiti, kar izraža dopolnilo (укр. несвідомо не робити певної дії, внаслідок чого суб'єкт не має, не може використати те, що виражає доповнення)

5. z določenim namenom narediti, da je, ostane kaj kje (укр. з певним наміром зробити так, щоб щось залишилося там, де воно є)

6. narediti, da ostane kdo ali kaj na mestu, kjer je bil pred tem tudi osebek (укр. змусити когось або щось залишитися на тому місці, де раніше також був предмет)

7. narediti, povzročiti, da kje je, ostane, kar izraža dopolnilo (укр. зробити, спричинити, щоб там, де воно є, залишилося те, що виражає доповнення)

8. zaradi premikanja, napredovanja priti glede na koga ali kaj v položaj, kot ga izraža določilo (укр. у зв'язку з рухом, просуванням, прийти зважаючи на когось або чогось до позиції, яку виражено положенням)

9. zapustiti (укр. залишити)

10. nehati biti v dejavnem odnosu s tem, kar izraža dopolnilo (укр. перестати бути в активному відношенні до того, що виражає доповнення)

укр. пустити - 1. переставати тримати в руках, затримувати руками кого-, що-небудь, не вдержувати в руках

2. давати можливість, дозволяти кому-небудь увійти, в'їхати,

проникнути кудись; впускати

3. спрямовувати, посилати, відправляти куди-небудь з

- певною метою; примушувати іти, їхати, бігти, летіти кудись
4. примушувати або давати можливість рухатися певним чином, з певною швидкістю
 5. приводити в дію, рух; змушувати працювати (машину, механізм, промислове підприємство)
 6. піддавати якій-небудь дії, використовувати певним чином
 7. *розм.* продавати або збувати іншим способом
 8. давати росток, корінь і т. ін. (про рослину)
 9. видавати які-небудь звуки; говорити, співати і т. ін.
певним чином
 10. виділяти, випускати, випромінювати з себе що-небудь
 11. *розм.* давати можливість чому-небудь лягати, стелитися на чомусь певним чином, падати вільно; розпускати
 12. втрачати, ронити (листя, пір'я і т. ін.)
 13. *рідко.* розпускатися, розтавати
 14. *діал.* надсилати поштою (листи, гроші і т. ін.)

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні особливості, що повністю розійшлися у значеннях

PUSTOTA - ПУСТОТА

- слов. *pustota* - 1. *pust, neobdelan svet* (укр. пуста, необроблена земля)
zgod. v fevdalizmu opustela, neobdelana kmetija
(укр. занедбане, необроблене господарство за феодализму)
2. *ekspr. pust, odmaknjen kraj* (укр. безлюдне, глухе місце)
 3. *pustost* (укр. безлюдність)

укр. пустота - *заст.* пустощі

пустота - 1. якість і властивість за знач. пустий

// відсутність людей де-небудь

2. нічим не заповнений простір

3. *спец.* порожнина всередині чого-небудь суцільного

1 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

2 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення і стилістичні характеристики

PUŠČA - ПУЩА

слов. pušča - 1. pust, neobdelan svet (укр. пуста, необроблена земля)

2. *ekspr.* puščoba (укр. спустошення)

укр. пуща - 1. великий, густий, дрімучий ліс; хащі

// *перен.* глушина, відлюдне місце

Повні гомогенні омофони, що повністю розійшлися у значеннях

RAVA - РАБА

слов. rava - 1. opravljanje funkcije priprimočka, sredstva

(укр. реалізація функції інструменту, ресурсу)

2. nastopanje, pojavljanje kje, pri kom v funkciji priprimočka, sredstva (укр. виконання, поява десь, у когось у функції інструменту, ресурсу)

3. potreba, namen (укр. потреба, мета)

- укр. раба - 1. у рабовласницькому суспільстві — представниця експлуатованого класу, людина, яка була позбавлена будь-яких прав і засобів виробництва й перебувала у повній власності свого володаря — рабовласника
2. *перен.* та, хто сліпо виконує волю вищестоящої особи, осіб, плазує перед ними
3. *перен.* та, хто повністю підпорядковує чому-небудь свою волю, свої вчинки і т. ін.

Повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

РАКА - РАКА

- слов. *raka* - 1. *nar.* leseno korito, umetna struga, po kateri je speljana voda na mlinsko kolo, do žage (укр. дерев'яне корито, штучне русло, по якому воду направляли на млинове колесо, на лісопилку)
2. *zastar.* grob, grobnica (укр. могила, гробниця)

укр. рака - *заст.* велика кам'яна гробниця для зберігання останків тих, кого християнська церква визнавала святими

Часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких співпадають деякі значення

РАМА - РАМА

слов. *rama* - 1. stranski zgornji del trupa nad prsnim košem, kjer se začne roka

(укр. сторона верхньої частини тулуба над грудьми, де починається рука)

// del oblačila, ki pokriva ta del trupa (укр. частина одягу, яка покриває цю частину тулуба)

2. krak, ročica (укр. коліно 3, важіль)

alp. ravna zareza v grebenu, kjer se njegov nagib zmanjša

(укр. плоска виїмка в хребті, де його нахил зменшений)

- укр. рама - 1. віконне дерев'яне сплетіння перев. прямокутної форми з шибками або без них
2. довільної форми оправа з різного матеріалу, в яку вставляють дзеркала, портрети, картини тощо
3. прямокутник із скріплених між собою балок, планок і т. ін., що має різноманітне застосування в господарстві, промисловості тощо
4. несуча частина машини, конструкції, установки і т. ін.; станина

Гетерогенні фонет.-граф. МО

РЕЇ - РЕЧІ

слов. reči - 1. izoblikovati glasove, besede z govornimi organi

(укр. утворювати звуки, слова за допомогою мовленнєвого апарату)

2. izraziti z govorjenjem (укр. виражати, говорячи)

3. zatrditi, izjaviti (укр. стверджувати, заявляти)

4. predlagati, svetovati (укр. пропонувати, радити)

та ін.

укр. речі (мн. від *річ*) - 1. предмет, перев. домашнього вжитку, трудової діяльності і т. ін.

2. явище дійсності, вияв або результат якої-небудь дії, діяльності; випадок, факт, подія

3. твір літератури, мистецтва, наукова книга та ін.

Гетерогенні омоформи

REŠTA - РЕШТА

слов. *rešta* - 1. *nar.* niz plodov, sadežev na žici, vrvici

(укр. нанизані плоди, фрукти на дроті, нитці)

2. *rog.* velika količina, množina (укр. велика кількість)

укр. решта - 1. те, що залишилось невикористаним, невитраченим, незайнятим ким-небудь і т. ін.

2. те, що додається до чого-небудь, доповнює щось

3. усі інші предмети або істоти, крім згаданого (згаданих)

4. те, що збереглося, уціліло від чого-небудь при руйнуванні і т. ін

5. *рідко.* лишок грошей, що повертається при розрахунку; задача

Гетерогенні фонет.-граф. МО

REZINA - РЕЗИНА

слов. rezina - 1. odrezan kos, košček snovi, živila v ploščati obliki

(укр. відрізаний шматок, шматок матерії, їжі в плоскому вигляді)

2. *biol.* košček tkiva, pripravljen za mikroskopiranje

(укр. шматок тканини, готовий для мікроскопії)

3. *nar.* deli rozg, odrezani pri obrezovanju; rožje

(укр. виноградні пагони; обрізки виноградної лози)

укр. резина - 1. еластична речовина, яка не пропускає води, повітря і

виготовляється шляхом вулканізації каучуку; гума

2. виріб, предмет з цієї речовини

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

RIDATI - РИДАТИ

слов. ridati - *nar.* krmariti, usmerjati (укр. керувати, спрямовувати)

укр. ридати - голосно плакати, схлипуючи й захлинаючись сльозами

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

RIGATI - РИГАТИ

слов. rigati - 1. oglašati se z glasom i-a

(укр. відізватися звуком і-а)

2. *nizko* sprahovati se, pehati se

(укр. відригувати)

укр. ригати - те саме, що блювати

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться стилістичні характеристики і деякі значення

RIS - РИС

слов. ris 1 - 1. znamenje v obliki črte (укр. знак у вигляді лінії)

2. črta (укр. лінія)

3. po ljudskem verovanju na križpotju na tla narisan krog, ki ima nenavadno, skrivnostno moč (укр. за народним уявленням, коло, накреслене на землі на перехресті доріг, має незвичайну, таємничу силу)

ris 2 - manjša zver s šopom daljših dlak na koncu ušes

(укр. маленький звір із пучком довшого волосся на кінці вух)

ris 3 - *trg. mera* za papir, 1000 pol (укр. паперова міра)

укр. рис - 1. трав'яниста рослина родини злакових, зерна якої є цінним харчовим продуктом, а солома використовується як сировина у легкій промисловості

2. *збірн.* білі продовгуваті зерна цієї рослини, що використовуються в їжі

Гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

РОВІТИ - РОБИТИ

слов. *robiti* - 1. *delati rob* (укр. робити край)

2. *knjiž. obdajati, obkrožati* (укр. оточувати, обступати)

3. *šport. pritiskati na robove smuči*

(укр. тиснути на краї лижів)

4. *ekspr. govoriti, pripovedovati* (укр. говорити, розповідати)

укр. робити - 1. займатися якою-небудь справою, діяльністю

2. виготовляти, виробляти що-небудь

3. діяти, поводитися яким-небудь способом, чином

4. перетворювати кого-, що-небудь у когось, щось

5. приводити до чого-небудь, спричиняти, викликати щось

6. займатися якою-небудь, перев. фізичною, працею;

працювати

7. обслуговувати кого-небудь своєю працею

8. *розм.* перебувати в дії, діяти, виконуючи своє

призначення;

функціонувати

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких повністю розійшлися значення

ROM - POM

слов. rom - *nižje pog.* priprava iz lesa ali drugega materiala, ki obdaja sliko ali druge predmete; okvir (укр. приладдя з дерева або іншого матеріалу, що оточує малюнок або інші предмети; рамка)

укр. ром - міцний напій із соку, що перебродив, або з патоки тростинного цукру

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ROTA - POTA

слов. rota - *rel.* cerkveno sodišče najvišje stopnje, ki odloča o sodbah nižjih sodišč zlasti glede zakonske zveze (укр. церковний суд найвищого

рівня, який вирішує рішення нижчих судів, особливо щодо шлюбу)

zgod. staroslovanska, predkrščanska prisega

(укр. старослов'янська, дохристиянська клятва)

укр. рота - військовий підрозділ, що входить до складу батальйону

// *перен.* про велику кількість людей

Гетерогенні фонет.-граф. МО

RUTA - RUTA

слов. ruta 1 - 1. žensko pokrivalo, navadno kvadratne oblike

(укр. жіноча хустка, зазвичай квадратної форми)

2. *star. robec* (укр. носова хустка)

ruta 2 - 1. *tur. načrt*, popis potovanja (укр. план, маршрут)

2. *navt. pas morja*, po katerem poteka ladijski promet

(укр. смуга моря, через яку здійснюється судноплавство)

укр. рута - 1. багаторічна напівкущова або трав'яниста рослина родини рутових, яка містить у собі ефірну олію; використовується в медицині та парфюмерії

// *нар.-поет.* уживається як символ привабливості, краси

2. настій, відвар цієї рослини

Гетерогенні фонет.-граф. МО

SAD - САД

слов. sad - užitni del rastline, ki sestoji iz semena in o semenja

(укр. їстівна частина рослини, що складається з насіння та кісточки)

2. *nav. ekspr. rezultat, dosežek* (укр. результат, досягнення)

укр. сад - спеціально відведена значна площа землі, на якій вирощують плодові дерева, кущі тощо

// те саме, що парк

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

SEČA - СЕЧА

слов. seča - 1. travnik, navadno v hribovitem, gorskem svetu, ki se kosi enkrat na leto; košenica (укр. луг, зазвичай у горбистій, гірській місцевості, скошуваний раз на рік)
2. živa meja (укр. живопліт)

укр. сеча - рідина, що виділяється нирками людини й хребетних тварин як продукт обміну речовин і виводиться з організму через сечовивідні шляхи

Гетерогенні омографи

SKLAD - СКЛАД

слов. sklad - 1. debelejša plast kamnine, trdne snovi
(укр. товщий шар гірської породи, тверда речовина)
2. kar sestavljajo zlasti drug na drugem urejeno zloženi kosi, predmeti (укр. те, що складається в основному з частин, предметів, акуратно складених один на одного)
3. denarna sredstva, določena, zbrana za kak namen
(укр. кошти, визначені, зібрані на якусь мету)
4. celotna količina stvari, ki so navadno podlaga kake dejavnosti
(укр. загальна кількість речей, які зазвичай складають основу діяльності)
5. biti tak, da s čim drugim sestavlja:

- (укр. бути таким, що поєднується з чимось іншим в)
- a) urejeno, prijetno celoto (укр. акуратне, приємне ціле)
 - b) logično urejeno celoto (укр. логічно впорядковане ціле)

склад 1 - 1. відповідно обладнане місце, будівля або приміщення для зберігання чого-небудь (продуктів, матеріалів і т. ін.)

2. сукупність окремих частин, які утворюють що-небудь ціле
// сукупність людей, що утворюють який-небудь колектив, якусь організацію

// сукупність певних елементів, що входять у яку-небудь хімічну сполуку, речовину і т. ін.

склад 2 - 1. будова тіла людини, тварини

2. характерні особливості (розуму, вдачі, думок і т. ін.) людини

3. спосіб викладу думок, манера письма

4. *грам.* відрізок звукового потоку мови, що складається з одного або кількох звуків і визначається зміною наростання і спаду звучності

1 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

2 -

SKORO - СКОРО

слов. skoro - skoraј (укр. майже)

укр. скоро 1 - *присл.* до скорий

скоро 2 *спол. рідко* - 1. часовий

2. умовний

SLAB - СЛАБИЙ

- слов. slab - 1. ki ima negativne lastnosti, zlasti v moralnem pogledu
(укр. який має негативні якості, особливо в моральному аспекті)
2. ki zaželeno lastnosti, kakovosti nima v zadostni meri
(укр. який не має бажаних властивостей, якості в достатній мірі)
3. ki glede na možni razpon ne dosega zadovoljive stopnje
(укр. який, враховуючи можливий діапазон, не досягає задовільного рівня)
4. ki prinaša neprijetnosti, težave
(укр. який приносить незручності, проблеми)
5. ki glede na kak kriterij, normo, zahtevo ne ustreza, ne zadovoljuje (укр. який не задовольняє, не відповідає якомусь критерію, стандарту, вимозі)
6. ki ne vpliva ugodno, ne koristi
(укр. який не має благотворного впливу, не приносить користі)
7. ki ne dosega točne mere (укр. який не досягає точної міри)
8. ki je brez moči, onemogel zlasti zaradi bolezni
(укр. хто без сил, передусім інвалід через хворобу)
9. ki glede na intenzivnost ne zadošča, ne ustreza
(укр. який за інтенсивністю недостатній, не відповідає)
10. *ekspr.* izraža vsebinsko zanikanje samostalnika, na katerega se veže (укр. виражає заперечення іменника, до якого

приєднується, за змістом)

11. *ekspr.* ki ima določene pozitivne lastnosti v precejšnji meri
(укр. який значною мірою має певні позитивні якості)

укр. слабий - 1. хворий, недужий

2. який має невелику фізичну силу; протилежне сильний

3. який не відзначається твердістю, стійкістю, вольовим характером

4. який не має великої сили, влади, великого впливу, авторитету

5. незначний силою, ступенем вияву

6. непереконливий, необґрунтований

7. який не досягає потрібного рівня розвитку; відсталий

Гомогенні МО, що мають закономірні морфемно-словотвірні відповідності

SPIS - СПИС

слов. spis - 1. literarno, strokovno besedilo, navadno krajše

(укр. літературний, професійний текст, як правило, короткий)

2. besedilo, napisano v posebni obliki, navadno z uradno

veljavnostjo (укр. текст, написаний в особливій формі, зазвичай має офіційну чинність)

3. pisni izdelek, ki ga mora učenec izvirno oblikovati ali napisati po prebranem, prigovedovanem besedilu (укр. письмовий твір, який учень повинен оригінально створити або написати на основі прочитаного, розказаного тексту)

укр. спис 1 - холодна зброя у вигляді гострого металевого наконечника на довгому держаку

спис 2 - *заст.* список

1 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

STEŽKA - СТЕЖКА

слов. *stežka* - 1. *izraža opravljanje, izvrševanje česa s trdom, naporom; s težavo* (укр. виражає реалізацію, виконання чогось із старанням, зусиллям; з труднощами)
2. *izraža nepripravljenost koga za kako dejanje; nerad* (укр. виражає чимсь небажання щось робити; неохоче)
3. *izraža močen udarec, sunek ob podlago* (укр. виражає сильний удар, поштовх об землю)

укр. *стежка* - 1. доріжка, протоптана звірами або людьми чи спеціально зроблена людьми
2. *рідко.* те саме, що доріжка
3. *перен.* напрямок, шлях розвитку, діяльності і т. ін. кого-, чого-небудь

Гетерогенні фонет.-граф. МО

СТИК - СТИК

слов. stik 1 - 1. popolno približanje dveh ali več predmetov

(укр. повне наближення двох або більше об'єктів)

2. mesto, kjer se kaj stika (укр. місце, де щось зустрічається)

3. *elektr.* pojav ali stanje, ko sta dve stvari tako blizu skupaj, da je med njima mogoče prehajanje česa (укр. явище або стан двох речей, які знаходяться настільки близько одна до одної, що між ними може щось пройти (електричний контакт))

4. kar omogoča medsebojno dogovarjanje, sodelovanje, spoznavanje (укр. що дозволяє взаємну домовленість, співпрацю та знайомство)

5. *lit.* ujemanje glasov (укр. збіг звуків)

stik 2 - kozmetično sredstvo v obliki valjastega predmeta, navadno shranjeno v toku iz plastične mase (укр. косметичний продукт у формі циліндричного предмета, зазвичай зберігається в футлярі з пластичної маси)

укр. стик - 1. місце з'єднання, зіткнення двох кінців, країв чого-небудь

2. *спец.* те саме, що стикування

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

2 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

STROK - СТРОК

слов. strok - 1. podolgovat plod z več semeni, obdanimi z luščino

(укр. подовжений плід з кількома насінинами, оточеними
лушпинням)

2. vsak od delov česnove glavice

(укр. кожної з частин головки часнику)

3. *nar.* (koruzni) storž (укр. (кукурудзяний) качан)

укр. строк - 1. установлений, визначений для кого-, чого-небудь відрізок
часу

2. установлений, призначений час, момент

3. *дорев.* служба, робота по найму протягом певного
установленого часу в поміщицькому або куркульському
господарстві

Гетерогенні фонет.-граф. МО

SVITA - СВІТА

слов. svita - *zastar.* obleka, zlasti ženska (укр. одяг, особливо жіночий)

укр. світа - *геол.* сукупність шарів гірських порід, що залягають одна над
одною і об'єднуються подібним складом та спільністю умов
відкладання

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ŠAR - ШАР

слов. šar 1 - *nar. vzhodno loček* (укр. ситник)

šar 2 - *star. pisan, raznobarven* (укр. барвистий, різнокольоровий)

укр. шар - 1. однорідна за складом речовина, що суцільною масою вкриває

кого-, що-небудь, простягаючись у просторі

2. *розм., рідко.* те саме, що верства

3. *перен.* однорідна за якоюсь ознакою частина чого-небудь

4. *геол.* ущільнена чи затверділа маса осадової гірської породи, обмежена двома більш-менш паралельними площинами інших порід

5. *діал.* ряд

шар 2 *розм.* - 1. те саме, що куля

2. кулястий предмет для голосування, а також сам

голос

за або проти

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися

ŠKURA - ШКУРА

слов. škura - *nar. zahodno naoknica, oknica* (укр. штора, віконниця)

укр. шкура - 1. зовнішній покрив тіла тварини

2. матеріал, одержаний шляхом хімічної і механічної обробки шкіри деяких тварин (перев. позбавлений шерсті)

3. *розм.* шкіряний покрив тіла людини; шкіра

4. *перен., вульг.* людина, що дбає лише про свої інтереси

5. *розм.* зовнішня оболонка плода рослини

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ŠOV - ШОВ

слов. šov - *zabavna prireditelj, oddaja z glasbo, plesom*

(укр. розважальний захід, шоу з музикою, танцями)

укр. шов - 1. місце з'єднання зшитих кусків тканини, шкіри і т. ін.

// спосіб вишивання, характер стібків

2. місце скріплення частин чого-небудь

3. *мед.* місце з'єднання тканини, розсіченої під час хірургічної операції

4. *бот.* Заглиблення на плодах у місці з'єднання їх половинок чи частинок

Гетерогенні фонет.-граф. МО

ŠTUKA - ШТУКА

слов. štuka - *rog. med drugo svetovno vojno lahki bombnik, zlasti nemški, ki bombardira med strmim spuščanjem* (укр. під час Другої світової війни — легкий бомбардувальник, особливо німецький, який бомбить, стрімко спускаючись)

- укр. штука 1 - 1. окремий предмет з числа однорідних, який беруть за одиницю рахунку (перев. в поєднанні з словами на позначення кількості)
2. *заст.* частина чого-небудь, що є сама по собі окремою цілою річчю, предметом; шматок
 3. непочатий сувій матерії певної довжини, який надходить

з

фабрики для продажу

4. *розм.* взагалі яка-небудь річ, явище, обставина і т. ін.

5. *розм.* витівка, каверза

штука 2 - *діал.* мистецтво

Повні **гомогенні** фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

TEREN - ТЕРЕН

слов. teren - 1. zemljišče, svet (укр. ділянка, земля)

2. (manjše) ozemlje, območje, kjer se opravlja določena dejavnost (укр. (невелика) територія, ділянка, де здійснюється певна діяльність)

3. ozemlje, območje, kjer kako podjetje, ustanova opravlja svojo dejavnost (укр. територія, де підприємство чи установа здійснює свою діяльність)

4. med narodnoosvobodilnim bojem in prva leta po 1945 najmanjša organizacijska enota družbenopolitičnih organizacij v mestih in večjih krajih (укр. під час національно-визвольної боротьби та в перші роки після 1945 р. найменша організаційна одиниця громадсько-політичних організацій у

містах і більших регіонах)

укр. терен - 1. колючий кущ родини розових, що дає темно-сині їстівні
плоди з терпким кисло-солодким присмаком

2. *збірн.* плоди цієї рослини

3. окрема колючка, шпичка такої або іншої колючої рослини

укр терен - 1. місцевість, територія

2. *перен., заст.* ґрунт, основа розвитку чого-небудь

1 - гетерогенні омографи

2 - часткові гомогенні фонет.-граф. МО, у яких різняться деякі значення

TISK - TИCK

слов. tisk - 1. glagolnik od tiskati

(укр. іменниково-дієслівна форма від *друкувати*)

2. dejavnost, ki se ukvarja s tiskanjem knjig, časopisov, obrazcev in drugih javnosti namenjenih del (укр. діяльність, пов'язана з друкуванням книг, газет, бланків та інших творів, призначених для громадськості)

3. sredstvo za javnosti namenjeno objavljanje sporočil, besedil v tiskani obliki, navadno časopisi, revije (укр. засіб для публікації повідомлень, текстів у друкованому вигляді, призначених для громадськості, як правило, газет, журналів)

укр. тиск - 1. дія ваги на кого-, що-небудь; натискання, стискання

2. *фіз.* сила, що діє на одиницю площі перпендикулярно до поверхні тіла

3. рішуча, енергійна дія, рух, спрямовані на кого-, що-небудь;
стрімкий натиск, напад
4. *розм.* штовханина в тісноті, у натовпі; тиснява

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що мають спільну внутрішню форму

ТЛО - ТЛО

слов. *tlo* - *knjiž. tla* (укр. підлога)

укр. тло - 1. основний колір, тон, на якому зроблено або робиться малюнок,

візерунок і т. ін.; фон

2. задній план картини, малюнка і т. ін., який підкреслює, виділяє

основні елементи зображення

3. *перен.* середовище, оточення, загальні умови і т. ін., де хто-, що-небудь виділяється

4. *перен.* ґрунт, основа чогось

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що мають спільну внутрішню форму

ТОЇТИ - ТОЧИТИ

слов. *točiti* 1 - 1. *spravljati kam kaj tekočega, zlasti pijačo*

(укр. наливати щось рідке, особливо напій)

2. *prodajati* *pijačo*, *zlasti v gostinskem lokalu*
(укр. продавати напої, особливо в барі)
 3. *ekspr. izločati kaj tekočega (v velikih količinah)*
(укр. виділяти щось рідке (у великій кількості))
 4. *nar. puščati (tekočino)* (укр. витікати (рідина))
- točiti* 2 - 1. *star. kotaliti, valiti* (укр. котити, скручувати)
2. *nar. zibati, gugati* (укр. гойдати, колисати)

укр. точити 1 - 1. те саме, що гострити

2. те саме, що виточувати
3. виконувати роботу токаря
4. *перен.* поступово псувати щось, гризучи, проїдаючи, роблячи дірки; поїдати, гризучи (звичайно про гризунів, хробаків і т. ін.)
5. *перен.* настирливо мучити когось, поступово позбавляючи здоров'я, сили (про тяжкі почуття, сумні думки, турботи, горе і т. ін.)
6. *перен., розм.* постійно лаяти, сварити когось, надокучати докорами
7. *діал.* котити

- точити* 2 - 1. повільно або крізь вузький отвір випускати рідину, іноді сипку речовину; виточувати, цідити, виціджувати
2. змушувати текти, литися звідкись повільно, падати по краплі (про кров, сік і т. ін.)

точити 3 - *розм.* просівати, очищати обмолочене зерно, горох і т. ін. крізь решето, сито тощо

слов.1 і укр.2 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

укр.1,3 - гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

TROPA - ТРОПА

слов. tropa - trop, skupina (укр. стадо, група)

укр. тропа - вузенька пішохідна доріжка, протоптана людьми або тваринами; стежка

Гетерогенні омографи

TRUP - ТРУП

слов. trup - 1. osrednji, največji del človeškega ali živalskega telesa, s katerim se vežejo glava in okončine (укр. центральна, найбільша частина тіла людини або тварини, до якої прикріплені голова та кінцівки)

2. osrednji, največji del nekaterih vozil, posod

(укр. центральна, найбільша частина деяких транспортних засобів, контейнерів)

укр. труп - 1. мертво тіло людини або тварини

2. *збірн.* мертві тіла людей

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

TUMBA - ТУМБА

слов. tumba - 1. *um.* sarkofagu podoben nagrobnik z upodobitvijo pokojnika na zgornji strani (укр. саркофагоподібний надгробок із зображенням померлого на верхній стороні)
2. *rel. nekdanj* črno pregrnjen oder z nakazano krsto ali po tleh razprostrt črn prt v cerkvi ob obredu za pokojnika (укр. покрита чорним покриттям сцена з позначеною труною або розстелена на підлозі чорна скатертина в церкві під час церемонії померлих)

укр. тумба - 1. стовпчик біля тротуару або дороги
2. кругла дерев'яна споруда для наклеювання афіш, оголошень і т. ін.
3. невелика шафка для різноманітного використання

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

TVARINA - ТВАРИНА

слов. tvarina - 1. snov, materija (укр. речовина, матеріал)
2. snov, material (укр. речовина, матеріал)
3. snov, gradivo (укр. речовина, будівельні матеріали)
4. (učna) snov, vsebina (укр. навчальний матеріал)

укр. тварина - 1. будь-яка істота на відміну від рослини чи людини

2. *лайл.* груба, підла людина

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що мають спільну внутрішню форму

UHODITI - УХОДИТИ

слов. *uhoditi* - 1. *s hojo, hojenjem narediti kaj glede na lastnosti, obliko boljše, ustrežnejše: uhoditi gaz, pot, stezo* (укр. *ходьбою, ходою* зробити щось кращим, більш відповідним за ознаками, формою)
2. *s hojo narediti obutev za nošenje boljšo, ustrežnejšo* (укр. *зробити взуття кращим, зручнішим для носіння під час прогулянок*)

укр. *уходити* 1 - *входити* 1

уходити 2 - 1. *діал.* не личить, не годиться

2. *вважатися*

уходити 3 - *діал.* проходити певну відстань

уходити - 1. *походити досхочу*

2. *довго носячи, робити старим, непридатним для користування (одяг, взуття і т. ін.)*

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

UROK - УРОК

слов. urok - 1. kar koga uroči, zlasti beseda, pogled

(укр. те, що зачаровує когось, особливо слово, погляд)

2. bolezen, nezaželena lastnost, ki je posledica takih besed, pogledov (укр. хвороба, небажана якість, що виникає внаслідок таких слів, поглядів)

укр. урок - 1. завдання, навчальна робота, які даються учневі для підготовки до наступного заняття

2. навчальне заняття; певний проміжок часу, відведений для заняття з окремого предмета

3. *заст.* робота, визначена, доручена для виконання на певний час

4. *перен.* подія, звичайно неприємна або важка для кого-небудь, взагалі те, з чого можна зробити певний висновок, збагатитися досвідом на майбутнє

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

VABITI - ВАБИТИ

слов. vabiti - 1. izražati, sporočati komu željo

(укр. висловити, повідомити бажання комусь)

a) da kam pride, se udeleži česa zlasti zaradi pogostitve

(укр. піти кудись, бути присутнім на чомусь, особливо на бенкеті)

b) da kam pride, se udeleži česa sploh

(укр. піти кудись, взагалі бути десь присутнім)

c) naj kaj naredi, dela (укр. щоб щось зробив)

2. z glasovi, gibi izražati željo, da se kdo približa (укр. голосами, рухами виражати бажання, щоб хтось підійшов ближче)

3. *ekspr.* vzbujati pri kom željo, da kaj naredi, dela

(викликати в когось бажання щось робити)

4. v krščanskem okolju zvoniti, navadno eno uro pred začetkom

verskega obreda, zlasti maše (укр. у християнському

середовищі дзвонити, як правило, за годину до початку

релігійної церемонії, особливо масової)

укр. вабити - 1. манити кудись чимсь принадним, викликати бажання до чого-небудь

2. притягати до себе, викликати потяг

3. *мисл.* приманювати птахів та звірів вабилом або звуками, підробленими під їх голос

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

VADA - ВАДА

слов. - *zastar.* vaba (укр. приманка)

укр. вада - 1. негативна риса, особливість кого-, чого-небудь; недолік

2. те, що шкодить, має шкідливий вплив

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, у яких повністю розійшлися значення

VADITI - ВАДИТИ

слов. vaditi - 1. s sistematičnim ponavljanjem gibov, dejanj prizadevati si

postati sposoben čim hitreje, bolje opravljati kako dejanje, dejavnost (укр. систематично повторюючи рухи та дії, прагнути стати здатним виконувати будь-яку дію чи діяльність якомога швидше та краще)

2. s sistematičnim ponavljanjem prizadevati si postati sposoben čim hitreje, bolje opravljati to, kar izraža določilo (укр. шляхом систематичного повторення намагайтеся якнайшвидше та краще навчитися робити те, що висловлюється в

положеннях)

3. s sistematičnim ponavljanjem gibov, dejanj usposablјati, izpopolnjevati koga v opravljanju kakega dejanja, dejavnosti (укр. шляхом систематичного повторення рухів, дій тренувати, удосконалювати когось у виконанні якоїсь дії, діяльності)

укр. вадити - 1. *рідко*. завдавати шкоди, робити комусь неприємність

2. бути шкідливим, шкодити (здоров'ю людей, тварин, ростові

рослин); заважати, перешкоджати

3. нудити

4. *діал.* наговорювати

Повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

VALITI - ВАЛИТИ

слов. valiti 1 - 1. premikati predmet po podlagi tako, da se vrtili okoli svoje osi (укр. переміщати предмет по землі так, щоб він обертася навколо своєї осі: котити колоди)

2. *ekspr.* dajati, vsiljevati komu kaj težkega, neprijetnega (укр. давати, нав'язувати щось важке, неприємне кому)

валити 2 - s toploto, navadno lastnega telesa, dosegati, da se v jajcih, jajčesih razvijejo mladiči (укр. з теплом, як правило, власного тіла, щоб досягти того, щоб дитинчата розвивався в яйцях)

укр. валити 1 - 1. примушувати падати, силою перекидати

2. класти, накладати щось на кого-, що-небудь безладно або у великій кількості

3. накладати якісь обов'язки, обтяжувати роботою

4. безладно або у великій кількості скидати, кидати що-небудь кудись

5. *діал.* бити

валити 2 - 1. іти у великій кількості, посуватися натовпом

2. іти навальню, грубо, напролом

валити 3 - прясти з клоччя вал

1 - повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

VARITI - ВАРИТИ

слов. *variti* 1 - 1. *pripravljati kaj s kuhanjem česa*

(укр. готувати що-небудь, варячи щось)

2. *star. pripravljati, snovati* (укр. готувати, вигадувати)

variti 2 - *teh. spajati kovinske, plastične dele s segrevanjem ali pritiskom*

(укр. з'єднувати металеві, пластикові деталі нагріванням або тиском)

укр. варити - 1. кип'ятити у воді або в іншій рідині якісь харчові продукти і

т. ін., готуючи страву, напій

2. *перен.* робити гаряче, душно, парко

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, у яких розходяться деякі значення

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

VBITI - ВБИТИ

слов. *vbiti* - 1. *z udarci narediti, da kaj s koničastim delom pride v kaj in tam*

ostane; zabiti (укр. ударами змусити щось із загостреною

частиною увійти в щось і залишитися там; забити)

2. *ekspr.* s strogim ravnanjem doseči pri kom kako lastnost
(укр. суворим поведженням досягати якоїсь якості в когось)

укр. вбити 1 - ударами заганяти якийсь предмет у що-небудь (в дерево,
землю і т. ін.)

вбити 2 - позбавляти життя (ударом чого-небудь, вогнепальною або
холодною зброєю і т. ін.); умертвляти

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні
відповідності, у яких розходяться деякі значення

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні
відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню
форму

VESNA - BECHA

слов. vesna - 1. *pesn.* pomlad (укр. весна)

2. *etn.* po ljudskem verovanju vsako od bajeslovnih ženskih bitij,
ki prihajajo februarja z gora v dolino buditi naravo (укр. за
народними повір'ями, кожна з міфічних жіночих істот, які
приходять з гір у долину в лютому, пробуджує природу)

3. *agr.* zgodnji krompir domače sorte s svetlo rumenim mesom in
belo kožo (укр. рання картопля вітчизняного сорту зі
світло-жовтою м'якоттю і білою шкіркою)

укр. весна - 1. пора року між зимою і літом, яка характеризується
подовженням дня, потеплінням, появою перелітних птахів,
розквітом рослин і т. ін.

2. *перен.* молодість, роки дитинства і юності

3. рік (тільки при визначенні віку кого-небудь)

Часткові гомогенні омографи, що різняться стилістичними характеристиками та деякими значеннями

VESTI - ВЕСТИ

слов. vesti 1 - 1. *knjiž.* kot spremljevalec, vodnik delati, da kdo kam gre; peljati

(укр. як супутник, провідник діяти так, щоб хтось кудись йшов; вести)

2. *knjiž.* omogočati, da kdo (укр. робити так, щоб хтось):

a) kam pride; peljati (укр. кудись йшов; вести)

b) kaj spozna, se s čim seznaniti

(укр. щось дізнався, з чимось познайомився)

3. *knjiž.* delati, povzročati, da pride do tega, kar izraža določilo; voditi (укр. зробити, спричинити те, щоб прийти до того, що каже положення; вести)

vesti 2 - delati okras na tkanino z uporabo šivanke in niti (укр. виконати орнамент на тканині за допомогою швейної голки та нитки)

укр. вести - 1. спрямовувати рух кого-небудь, допомагати або примушувати

йти

2. *перен.* спрямовувати діяльність кого-, чого-небудь; керувати

3. рухати чим-небудь у певному напрямку

4. прокладати, проводити що-небудь довге, великої протяжності

5. мати певний напрямок, простягатися куди-небудь

6. здійснювати, виконувати, робити що-небудь

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, у яких різняться деякі значення

2 - гетерогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності

VIHRATI - VIGRATI

слов. *vihrati* - 1. *viseč neurejeno, vijugajoče gibati se zaradi hitrega premikanja zraaka* (укр. те, що безладно вісить, рухається звивисто внаслідок швидкого руху повітря)
2. *ekspr. hitro, razburjeno iti* (укр. швидко, дико йти)
3. *ekspr. nastopati, pojavljati se z veliko silo, intenzivnostjo* (укр. з'являтися з великою силою, інтенсивністю)

укр. виграти - вигравати 1. здобувати, одержувати що-небудь завдяки певній грі, при розігруванні лотереї і т. ін.
2. добиватися перемоги, позитивного результату

В

чому-небудь

3. одержувати якусь перевагу, ставати кращим

4. грати на музичному інструменті щось; грати певний час.

5. *перен.* рухатися в різних напрямках енергійно, грайливо (про рибу, комах і т. ін.)

6. *перен.* перебувати в діяльному, збудженому стані

7. переливатися барвами

Гетерогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності

VIHRAV - ВИГРАВ

слов. vihrav - 1. ki dela hitre, silovite gibe

(укр. що робить швидкі, різкі рухи)

2. ki nepremišljeno, hitro reagira, se odloča

(укр. який необачно, швидко реагує, наважується)

3. *ekspr.* spremenljiv, nestalen (укр. мінливий, непостійний)

укр. виграв (мин. ч., 3 ос. одн., ч. р. від дієслова *виграти*) -

1. здобувати, одержувати що-небудь завдяки певній грі, при розігруванні лотереї і т. ін.

2. добиватися перемоги, позитивного результату в чому-небудь

3. одержувати якусь перевагу, ставати кращим

та ін.

Гетерогенні омоформи

VKLAD - ВКЛАД

слов. vklad - 1. temelj (укр. основа)

2. plošča, ki zapolnjuje odprtino v osnovnem okviru vrat, oblog;

tabla (укр. дощечка, що заповнює отвір у базовій рамі дверей,

обшивка; дошка)

укр. вклад - 1. грошова сума, внесена на збереження до ощадної каси або державного банку

2. *перен., рідко.* те саме, що внесок

Повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

ZAHODITI - ЗАХОДИТИ

слов. zahoditi - 1. s hojo, hojenjem pritisniti navzdol

(укр. ходою, ходьбою притискати додолю)

// s hojo, hojenjem narediti, povzročiti, da kaj pride v določen položaj in tam ostane (укр. ходою, ходьбою змусити щось прийти в певне положення і залишитися там)

2. s hojo, hojenjem zabrisati, odpraviti

(укр. ходою, ходьбою стерти, знищити)

3. s hojo, hojenjem poškodovati

(укр. ходою, ходьбою пошкодити)

4. s hojo, hojenjem nekoristno porabiti

(укр. марно витрачати)

укр. заходити - 1. ідучи, потрапляти куди-небудь, проникати в середину або

вступати в межі чогось; входити

2. наближатися до кого-, чого-небудь, обходячи його з

боків

і ззаду

3. їдучи, їдучи і т. ін., віддаляйтесь од чого-небудь на велику

відстань, потрапляти кудись далеко

4. ховатися за що-небудь

5. спускатися за лінію обрїю (про небесні світила)

6. виникати, починатися (про розмову, сварку)

7. *розм.* відбутися, статися

8. *розм.* вступати у стосунки, мати з ким-небудь щось спільне

9. *розм.* починати що-небудь робити

10. *перен., розм.* тривати, діяти і т. ін. безперервно

11. *перен., розм.* застилатися або наповнюватися чим-небудь

12. *діал.* доглядати кого-, що-небудь

заходити - 1. почати ходити вперед і назад; закрокувати

2. захитатися, заколиватися (від поштовху, струсу, певного руху і т. ін.)

3. почати обертатися по колу; закружляти

4. *рідко.* почати прискорено битися; закалатати (про серце)

5. *розм.* згубити, втратити що-небудь, десь ходячи

Повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ZAKLAD - ЗАКЛАД

слов. zaklad - 1. večja količina skritih dragocenosti, denarja, za katere se ne ve,

čigave so (укр. велика кількість прихованих цінностей, грошей, належність яких невідома)

2. zbirka dragocenosti, denarja, ki se hrani kje

(укр. колекція цінностей, грошей, що десь зберігається)

3. *ekspr.* kar je za koga zelo dragoceno, veliko vredno

(укр. те, що комусь дуже дороге, має велику цінність)

4. kar kje obstaja v veliki količini in se da izkoriščati

(укр. те, що десь існує у великих кількостях і може бути використаним)

5. *ekspr.* kar vsebuje veliko dragocenega, vrednega in se lahko iz njega črpa (укр. те, що містить багато дорогоцінного, цінного

i

з нього можна взяти)

6. vse besede, rabljene v kakem jeziku, delu

(укр. всі слова, вжиті в будь-якій мові, творі)

7. *zastar.* sklad (укр. фонд)

ekon. denar, ki začasno ni v prometu in pri zlati valuti uravnava

količino denarja v obtoku (укр. гроші, які тимчасово не

перебувають в обігу і, у випадку золотої валюти, регулюють кількість грошей в обігу)

укр. заклад - установа з певним штатом службовців і адміністрацією, що працюють в якій небудь галузі освіти, науки, культури і т. ін.

укр. заклад - 1. умова між сперечальниками, за якою той, хто програв, повинен виконати що-небудь; парі

2. гроші, річ і т. ін., на які сперечаються і які є предметом виграшу

3. забезпечення одержуваної позички яким-небудь майном, цінностями, що передаються кредиторів; застава

4. перен., рідко. доказ, свідчення чого-небудь

1 - повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

2 - повні гомогенні омографи, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ZAKON - ЗАКОН

слов. zakon 1 - z zakonom urejena živiljenjska zveza moškega in ženske

(укр. затверджений законом життєвий союз чоловіка та жінки)

zakon 2 - 1. splošno veljaven pravni predpis z najvišjo pravno močjo,

podrejen ustavi (укр. загальнодійсне правове регулювання з найвищою юридичною силою, підпорядковане конституції)

2. pravilo ravnanja, vedenja, kot ga določa to, kar izraža prilastek (укр. правила поведінки, які визначаються тим, що виражає прикметник, який доповнює словосполучення)

3. kar po volji, odločitvi koga določa njegovo ravnanje, mišljenje (укр. відповідно до чиєїсь волі та рішення визначається його поведінка та мислення)

4. stalna, nujna zveza med določenimi stvarmi, pojavi v naravi ali kaki dejavnosti (укр. постійний, необхідний зв'язок між певними речами, явищами в природі чи якійсь діяльності)

5. pravilo, načelo, ki je pogoj pravilnosti, vrednosti kake lastnosti, dejavnosti (укр. правило, принцип, що є умовою правильності, значення якоїсь характеристики, діяльності)

укр. закон - 1. встановлене найвищим органом державної влади

- загальнообов'язкове правило, яке має найвищу юридичну силу
2. загальноприйняте, усталене правило співжиття, норма поведінки
 3. основні правила в якій-небудь ділянці людської діяльності, що впливають із самої суті справи
 4. об'єктивно існуючий, постійний і необхідний взаємозв'язок між предметами, явищами або процесами, що впливає з їх внутрішньої природи, сутності; закономірність
 5. сукупність догм (основних положень) якої-небудь релігії, віровчення

1 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ЗАКОТИТИ - ЗАКОТИТИ

слов. *zakotiti* 1 - *knjiž. zavzeti, zasesti* (укр. зайняти місце)

zakotiti 2 - *pri živalih zaploditi* (укр. запліднювати, про тварин)

укр. *zakotiti* - 1. котяти, переміщати що-небудь в якесь місце

2. загортати назовні край одягу; взуття; засукувати

Повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

ЗАКУРИТИ - ЗАКУРИТИ

слов. *zakuriti* - 1. *narediti, povzročiti, da nastane ogenj*

(укр. викликати пожежу)

2. *ekspr. zažgati* (укр. підпалити)

3. *zastar. prižgati* (укр. підпалити, запалити)

4. *ekspr. narediti, povzročiti komu kaj neprijetnega*

(укр. завдавати комусь чогось неприємного)

укр. *закурити* 1 - 1. покривати пилом, запорошувати

2. покривати кіптявою

3. запалювати (люльку, цигарку і т. ін.)

4. *розм.* почати пиячити; запити, загуляти

закурити 2 - 1. почати диміти, виділяти дим або ароматичну речовину;
задиміти

2. огорнутися здійнятою курявою, здійнятим з землі
снігом і т. ін., запилити

3. почати віяти, мести, здіймаючи сніг, куряву і т. ін. (про
вітер, заметіль і т. ін.)

4. здійматися в повітря, стелитися, витися над землею
(про дим, куряву, сніг і т. ін.)

5. *перен.* швидко піти, поїхати і т. ін., здіймаючи на
своєму шляху куряву

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, у яких розходяться деякі значення та стилістичні характеристики

2 - повні гомогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ZALUČATI - ЗАЛУЧАТИ

слов. *zalučati* - *vreči* (укр. кинути)

укр. залучати - 1. заохочувати, спонукати кого-небудь брати участь у чомусь, включати в якусь роботу і т. ін.
2. відокремлюючи від стада худобу, заганяти її на подвір'я,

в

хлів і т. ін.

3. *розм.* заохочувати, спонукати кого-небудь бувати десь; забирати до себе, з собою

4. *рідко.* здобувати що-небудь

Гетерогенні МО, що мають закономірні графіко-фонетичні відповідності

ZARAH - ЗАПАХ

слов. *zarah* - *priprava za zapiranje vrat, oken od znotraj s premikajočim se delom, ki se navadno v vodoravni smeri potisne v kaj* (укр. пристрій для зачинення дверей і вікон зсередини за допомогою рухомої частини, яка зазвичай вставляється горизонтально в щось)

укр. запах - властивість предметів, речовин діяти на органи нюху

Повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

ZAPISNIK - ЗАПИСНИК

- слов. zapisnik - 1. sprotni uradni zapis o poteku kaknega uradnega dogodka, sestanka (укр. поточний офіційний запис перебігу якогось офіційного заходу, зустрічі)
2. *zastar.* seznam, spisek (укр. список)
3. *zastar.* beležnica (укр. щоденник, записник)

укр. записник - книжечка, зшита з чистих аркушів паперу, для записів

Деякі гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення та стилістичні характеристики

ZAPOR - ЗАПОР

- слов. zapor - 1. prisilno bivanje v kakem zaprtem prostoru navadno za kaznen (укр. примусове перебування в закритому просторі зазвичай для покарання)
2. prostor za osebe, ki jim je odvzeta prostost (укр. місце для осіб, позбавлених волі)
3. glagolnik od zapreti (укр. іменниково-дієслівна форма від *закривати, зачиняти*)

укр. запор - *мед.* недостатнє або нерегулярне, з затримкою, випорожнення кишечника

Повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

ZAROBITI - ЗАРОБИТИ

слов. zarobiti 1 - *zastar. zaslužjiti* (укр. поневолити)

zarobiti 2 - 1. *narediti rob čemu* (укр. підшити щось)

2. *šport. pritiskati na robove smučī*

(укр. тиснути на краї лижів)

3. *slabš. ostro reči* (укр. жорстко сказати)

укр. заробити - 1. працюючи, набувати права на одержання плати або

одержувати плату за виконувану роботу

2. *перен., розм.* заслужувати що-небудь своїми вчинками, поведінкою, діяльністю

3. *розм.* мати якийсь зиск, вигоду внаслідок певних дій, продажу, спекуляції і т. ін.

4. посіяне насіння, розтрушене добриво загортати землею за допомогою певного знаряддя

5. *розм.* те саме, що забруднювати

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

ZASTATI - ЗАСТАТИ

слов. zastati 1 - 1. *prenehati se premikati naprej in za kratek čas ostati kje*

(укр. припинити рух вперед і ненадовго залишитися десь)

2. za kratek čas prenehati se gibati, premikati
(укр. на короткий час припинити рух, рухатися)
3. za kratek čas prenehati potekati
(укр. припинити біг на короткий час)
4. prenehati (intenzivno) napredovati
(укр. припинити (інтенсивно) просуватися)
5. zaradi mirovanja postati manj gibljiv
(укр. стати менш рухливими через відпочинок)
6. *star. zaostati* (укр. відстати)

zastati 2 - 1. *nar. postati, ustaviti se* (укр. стати, зупинитися)

- укр. застати - 1. встигати знайти, побачити, зустріти кого-небудь десь
2. захоплювати зненацька кого-небудь десь, у якому-небудь положенні і т. ін.

Повін гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що повністю розійшлися у значеннях

ZASTAVA - ЗАСТАВА

слов. *zastava* 1 - *nekdaj avtomobil jugoslovanske tovarne Crvena zastava*
(укр. колись автомобіль югославського заводу *Crvena Zastava*)

zastava 2 - *nar. primorsko pas oblakov, megle nad gorami ob nastopu burje* (укр. смуга хмар, туман над горами на початку шторму)

zastava 3 - 1. *kos tkanine določene barve ali več barv, ki predstavlja simbol kake države, naroda, organizacije* (укр. шматок

тканини певного кольору або кількох кольорів, який представляє символ країни, нації чи організації)

2. *ekspr.* nazor, program, gibanje

(укр. погляд, програма, рух)

zastava 4 - 1. izročitev stvari za zavarovanje upnikove terjatve

(укр. доставка речей для забезпечення вимоги кредитора)

2. kar se zastavi (укр. те, що віддане в заставу)

укр. застава 1 - 1. віддавання кредиторів якого-небудь майна або

коштовності для забезпечення одержуваної позички.

2. річ, яка залишається у того, хто видає позичку

3. *перен.* забезпечення, гарантія чого-небудь

застава 2 - 1. *іст.* місце в'їзду до міста або виїзду з цього, яке

охоронялося

2. військовий охоронний загін, охоронна варта

1,2,3 - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

ZATAJITI - ZATAITI

слов. zatajiti - 1. z besedo, kretnjo izraziti, da osebek ni storilec tega, česar je

obdolžen (укр. словом або жестом виразити, що особа не є винною в тому, у чому її обвинувачують)

2. izraziti mnenje, prepričanje, da kaj ne obstaja

(укр. висловлювати думку, переконання, що чогось не існує)

3. prikriti - (укр. приховувати)

4. *ekspr.* v določenem času, trenutku ne opraviti svoje funkcije,

kot se želi, pričakuje (укр. не виконувати свою функцію так, як хотілося чи очікувалося в певний час, момент)

укр. затаїти - зберігати в таємниці

Повні гомогенні омофони, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ZAVOD - ЗАВОД

слов. *zavod* - 1. *delovna organizacija za opravljanje določene dejavnosti, katere namen ni pridobivanje dobička* (укр. організація праці для виконання певної діяльності, метою якої не є отримання прибутку)

2. *ustanova, ki omogoča bivanje in daje oskrbo*

(укр. заклад, що забезпечує проживання та догляд)

3. *izobraževalna ustanova, navadno srednja ali specialna*

(укр. навчальний заклад, зазвичай середньої або спеціальний освіти)

4. *zastar. industrijsko podjetje, navadno veliko*

(укр. промислова компанія, зазвичай велика)

укр. завод 1 - промислове, перев. велике підприємство

завод 2 - спеціалізоване господарство, де розводять, розмножують породистих сільськогосподарських тварин, мальків риб, вирощують певні сорти рослин на насіння

завод 3 - 1. пристрій, яким приводиться в дію механізм

2. гранична тривалість дії заведеного механізму

3. частина тиражу книги, видрукувана з одного набору
- завод 4 - 1. зразок, тип виробу
2. порода, сортність (тварин, рослин)
3. *зневажл.* рід, порода (людей)
- завод 5 - *рідше* завід *розм.* те саме, що звичай

3,4,5 - повні гомогенні омографи, що повністю розійшлися у значеннях

ZBROJA - ЗБРОЯ

- слов. zbroja - 1. brozga, blato (укр. сльота, багно)
2. zmeda, zmešnjaва (укр. безлад, плутанина)

- укр. зброя - 1. знаряддя для нападу або оборони
2. уживається як символ військової справи
3. *перен.* засіб для боротьби з ким-, чим-небудь, для досягнення якої-небудь мети

Гетерогенні омографи

ZEFIR - ЗЕФІР

- слов. zefir 1 - *pesn.* lahen, navadno topel veter
(укр. легкий, зазвичай теплий вітер)
- zefir 2 - tkanina (укр. тканина)

- укр. зефір 1 - *поет.* теплий легкий вітерець

зефір 2 - вид тонкої бавовняної тканини для пошиття білизни (перев. чоловічих сорочок)

зефір 3 - кул. сорт фруктової пастили

З - повні гомогенні фонет.-граф. МО, що повністю розійшлися у значеннях

ZLITI - ЗЛИТИ

слов. zliti - 1. z nagnjenjem posode narediti, da kaj tekočega kam pride

(укр. нахиляючи ємність, зробити так, щоб щось рідке кудись пішло)

2. *knjiž.*, *ekspr.* izraziti, izpovedati kaj tako, da nastane to, kar določa samostalnik (укр. виражати, сповідувати щось таким чином, щоб виникло те, що визначене іменником)

укр. злити 1 - 1. виливати з різних посудин в одну, збираючи разом або виготовляючи суміш чого-небудь рідкого

2. *перен.* об'єднуючи кого-, що-небудь з кимось, чимось, створювати одне ціле

3. виливати або переливати звідкись яку-небудь рідину

4. розм. поливати, обливати рідиною, роблячи мокрим, вологим кого-, що-небудь

5. лити, виливати якусь рідину на кого-, що-небудь

6. *перен.*, *рідко.* виражати якісь почуття до кого-небудь

злити 2 - викликати у кого-небудь злість, роздратування; сердити

1 - часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

2 - гетерогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності

ŽALITI - ЖАЛІТИ

слов. *žaliti* - 1. *delati, govoriti kaj, kar prizadeva čast, ugled koga*

(укр. робити, говорити те, що шкодить чийсь честі, репутації)

2. *ekspr. biti v neskladju z moralnimi normami glede česa*

(укр. не відповідати моральним нормам щодо чогось)

3. *zastar. žalostiti* (укр. сумувати)

укр. жаліти - 1. відчувати жалість, співчуття до кого-небудь

2. нарікати на що-небудь, уболівати за чимось, за щось;
шкодувати, жалкувати

3. берегти, оберігати кого-, що-небудь

Повні гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, що позначають близькі поняття, мають спільну внутрішню форму

ŽARA - ЖАРА

слов. *žara* - *posoda za shranjevanje pepela mrličev*

(укр. ємність для зберігання попелу трупів)

укр. жара - 1. гаряча літня пора; спека

2. *діал.* жар

Гетерогенні омографи

ŽIVITI - ЖИВИТИ

слов. živiti - 1. preživljati, vzdrževati (укр. утримувати, забезпечувати)

2. izraža najboljšo željo, naklonjenost

(укр. висловлює найкращі побажання, прихильність)

укр. живити - 1. забезпечувати живі організми поживними речовинами, водою і т. ін.

2. постачати, забезпечувати чим-небудь необхідним для нормальної дії

3. *перен.* підтримувати кого-, що-небудь, сприяти зростові, розвиткові когось, чогось; запалювати, надихати

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

ŽIVOT - ЖИВИТ

слов. život - 1. trup (укр. тулуб)

2. *star.* telo (укр. тіло)

3. *zastar.* življenje (укр. життя)

укр. живіт - 1. частина тіла людини і тварини, в якій містяться шлунок, кишечник, печінка і т. ін.

2. *заст.* ЖИТТЯ

Часткові гомогенні МО, що мають закономірні фонетико-графічні відповідності, у яких різняться деякі значення

ŽUR - ЖУР

- слов. žur - 1. družabna prireditel, namenjena zabavi, navadno v večernem času, pogosto v povezavi z glasbo, s plesom; zabava (укр. соціальна подія, призначена для розваги, зазвичай увечері, часто пов'язана з музикою, танцями; вечірка)
2. dogajanje, pri katerem se udeleženci zabavajo (укр. захід, де учасники розважаються)

укр. жур - *діал., рідко.* те саме, що жура

Гетерогенні фонет.-граф. МО